Anàlisi de la contractació pública i l'Economia Social i Solidària al Maresme 2021-2024

COOP MARESME

Elaborat per:

FACTO COOPERATIVA

Un recurs de:

COOP MARESME

Promou i finança:

Generalitat de Catalunya
Departament d'Empresa i Treball

economia social

Índex

1. Introducció 1
2. Metodologia de treball 3
   2.1 Dades del context de l'ESS al Maresme
   2.2 Dades de l'anàlisi de la contractació pública a la comarca
3. Marc jurídic i context normatiu 6
   3.1 Directives europees
   3.2 Context estatal
   3.3 Context normatiu a Catalunya
4. Anàlisi socioeconòmica del Maresme (2021-2024) 13
   4.1 Població i renda mitjana per municipis
   4.2 Dinàmica demogràfica
   4.3 Estructura i evolució del mercat de treball
      4.3.1 Creació de llocs de treball
      4.3.2 Tipologia d'ocupació
      4.3.3 Distribució sectorial
      4.3.4 Teixit empresarial
      4.3.5 Evolució de l'atur
      4.3.6 Desigualtats territorials
   4.4 PIB i composició sectorial
5. Context de l'ESS al Maresme 20
   5.1 L'ESS en dades
      5.1.1 Cooperatives
      5.1.2 Associacions i fundacions
      5.1.3 Conclusions
6. El pes de l'ESS a l'activitat contractual al Maresme, 2021-2024 30
   6.1 Distribució de contractes de l'ESS (nombre i import)
      6.1.1 Distribució de contractes de l'ESS per municipis
   6.2 Contractació pública a l'ESS: trets principals i tendències
      6.2.1 Les formes jurídiques de la contractació a l'ESS al Maresme
      6.2.2 Tipologia contractual
      6.2.3 Contractes per procediments
      6.2.4 Índex de concurrència
      6.2.5 Rebaixa presentada per les ofertes adjudicades
      6.2.6 Adjudicacions a l'ESS segons objecte contractual
   6.3 Contractació pública a l'ESS ampliada
      6.3.1 Les formes jurídiques de la contractació a l'ESS ampliada
7. Els contractes menors 47
   7.1 Tipus de contracte
   7.2 Distribució de contractes menors (nombre i import)
   7.3 Contractació de l'ESS: trets principals i tendències
      7.3.1 Tipus de contractes
      7.3.2 Objecte contractual dels contractes menors
8. Proposta d'accions per al desplegament de la CPER 51
9. Bibliografia 64

1. Introducció

La Llei 9/2017 de contractes del sector públic ha marcat un canvi de paradigma, i ha transformat la contractació pública d'un mer procediment administratiu de compra a un potent instrument estratègic. Aquesta nova visió, alineada amb les directives europees i objectius globals com l'Agenda 2030, persegueix la incorporació de criteris socials, mediambientals i d'innovació i una major eficiència en l'ús dels fons públics, així com el foment d'un creixement intel·ligent, sostenible i inclusiu. En aquest marc, es reconeix explícitament la necessitat de facilitar l'accés de les petites i mitjanes empreses (pimes) i, de manera destacada, de les empreses de l'economia social i solidària (ESS) a la contractació pública.

El present informe s'emmarca dins d'aquesta voluntat estratègica, i té com a objectiu principal analitzar l'activitat contractual del Maresme durant el període 2021-2024, amb atenció especial a la participació de l'ESS. L'estudi combina l'anàlisi socioeconòmica de la comarca amb el focus específic del paper de l'ESS per aprofundir en aspectes clau de la contractació. En aquest marc, es treballen tant les dimensions quantitatives (nombre i volum de contractes) com les qualitatives (tipologia, procediments, índex de concurrència i rebaixes econòmiques).

Per construir aquest diagnòstic, l'estudi s'estructura en diverses parts. Després de presentar la metodologia, es presenten el marc jurídic i el context normatiu de la contractació pública, amb un repàs de les directives europees, el context estatal i la regulació pròpia de Catalunya, elements que condicionen i orienten la contractació pública responsable. Tot seguit, s'inclou una anàlisi socioeconòmica del Maresme (2021-2024), que aborda la dinàmica demogràfica, l'evolució del mercat de treball (creació de llocs, tipologia d'ocupació, distribució sectorial, teixit empresarial i atur), les desigualtats territorials i la composició sectorial del PIB. A continuació, s'aprofundeix en el context específic de l'ESS al Maresme, mitjançant la presentació de l'anàlisi detallada de cooperatives, associacions i fundacions, i les conclusions preliminars.

El gruix de l'informe se centra en l'anàlisi de la contractació pública a l'ESS entre el 2021 i el 2024, i examina la distribució de contractes per nombre i import, la seva localització territorial, les formes jurídiques implicades, la tipologia contractual i els procediments utilitzats. També s'estudien indicadors clau, com l'índex de concurrència i les rebaixes econòmiques, així com la distribució segons objecte contractual i l'evolució de la contractació ampliada a altres figures de l'ESS. S'incorpora un apartat específic sobre els contractes menors.

Finalment, es presenta una proposta d'accions per al desplegament de la contractació pública estratègica responsable (CPER). L'informe es clou amb un apartat de recursos, que ofereix materials de referència i suport per a la implementació de les propostes.

Aquesta anàlisi detallada va més enllà d'una simple fotografia estadística. El seu propòsit és entendre les dinàmiques de fons que condicionen l'accés al mercat públic. En examinar no només quantes adjudicacions rep l'ESS, sinó també de quin tipus, a través de quins procediments i per quins imports, es poden identificar barreres sistèmiques o patrons recurrents.

Aquesta granularitat permet distingir si la seva participació és estructural i diversificada o si, per contra, és testimonial i relegada a contractes de menys envergadura. És, en definitiva, la base empírica indispensable per passar de les declaracions d'intencions a les polítiques efectives.

Per tant, l'objectiu final d'aquest diagnòstic no és merament descriptiu, sinó profundament transformador. Es tracta de proveir eines i propostes concretes, basades en evidències, per millorar la pràctica de contractació. En identificar sectors estratègics amb potencial per a l'ESS i proposar ajustos en els procediments, busca oferir un full de ruta per a l'acció. La finalitat última és que els ajuntaments de la comarca puguin utilitzar el seu poder de compra de manera proactiva per eliminar barreres, dissenyar licitacions més accessibles i inclusives i, en conseqüència, enfortir el teixit econòmic local. D'aquesta manera, es pretén fomentar activament un ecosistema de contractació més just i divers, arrelat al territori, on les entitats de l'ESS no només competeixin, sinó que esdevinguin actors centrals en la provisió de béns i serveis per a la ciutadania, per convertir cada procés de compra pública en una oportunitat real de desenvolupament social i econòmic.

2. Metodologia de treball

L'anàlisi de l'ESS i de la seva relació amb la contractació pública al Maresme exigeix disposar d'una base de dades sòlida i homogènia que permeti identificar i caracteritzar amb precisió l'ecosistema comarcal.

La preparació prèvia de les dades constitueix un punt de partida rigorós per comprendre tant la dimensió i la distribució de l'ESS al territori com les particularitats de la seva participació en la contractació pública. A partir d'aquest marc, és possible dur a terme una anàlisi que en valori el pes real dins l'activitat socioeconòmica del Maresme i en detecti oportunitats i reptes de futur.

2.1 Dades de context de l'ESS al Maresme

Per dur a terme l'anàlisi de l'economia social i solidària (ESS) al Maresme s'han utilitzat dades procedents del portal de dades obertes de la Generalitat de Catalunya (https://analisi.transparenciacatalunya.cat). Aquest treball s'ha basat en l'explotació de quatre bases de dades oficials:

1. **Registre General de Cooperatives de la Generalitat de Catalunya** - Departament d'Empresa i Treball. Darrera actualització: 8 d'octubre del 2024.
   https://analisi.transparenciacatalunya.cat/Treball/Registre-General-de-Cooperatives-de-la-Generalitat/euku-fzbx/about_data

2. **Entitats jurídiques del Registre d'entitats de Catalunya** - Departament de Justícia, Drets i Memòria. Darrera actualització: 16 de juliol del 2025.
   https://analisi.transparenciacatalunya.cat/Legislaci-just-cia/Entitats-jur-diques-del-Registre-d-entitats-de-Cat/y6fz-g3ff/about_data

3. **Registre d'Empreses d'Inserció (EI)** - Departament d'Empresa i Treball. Darrera actualització: 10 de juliol del 2025.
   https://analisi.transparenciacatalunya.cat/Treball/Registre-d-Empreses-d-Inserci-/d9jt-yqkn/about_data

4. **Registre de Centres Especials de Treball (CET)** - Departament d'Empresa i Treball. Darrera actualització: 23 de gener del 2025.
   https://analisi.transparenciacatalunya.cat/Treball/Registre-de-Centres-Especials-de-Treball-a-Catalun/pr46-nkms/about_data

Pel que fa al **tractament territorial**, s'ha aplicat un filtratge dels registres a partir dels camps *Comarca* o *NOM_COMARCA* (segons la base de dades), i s'han seleccionat exclusivament aquells corresponents al **Maresme**.

Aquest procediment ha permès construir una base sòlida de dades diferenciades per tipologia d'entitat de l'ESS (cooperatives, associacions i fundacions, empreses d'inserció i CET), que, posteriorment, s'ha complementat amb les dades de contractació pública per al període 2021-2024.

Les dades sobre els CET i EI no s'han treballat de manera individualitzada, ja que el baix volum de dades (1 empresa d'inserció i 5 centres especials de treball) no permet fer-ne una anàlisi rigorosa.

És per això que només es treballen les dades de manera agregada amb la resta d'entitats de l'ESS o de manera comparativa. En alguns casos, l'anàlisi per sector o classe d'activitat s'ha agregat per categories que fossin representatives i permetessin una interpretació més clara, ja que, en algunes classificacions, hi ha categories molt similars i/o valors nuls.

2.2 Dades de l'anàlisi de la contractació pública a la comarca

Respecte a l'anàlisi de la contractació pública a la comarca, s'exposa el tractament i l'anàlisi de les dades corresponents al Maresme i als seus organismes dependents durant el període 2021-2024. L'objectiu és aportar una visió transparent i estructurada de la metodologia emprada, així com garantir la fiabilitat dels resultats i la coherència amb els objectius de l'estudi.

2.2.1. *Origen i composició de les dades*

Les dades principals provenen del Portal de la Transparència de Catalunya. Després de filtrar i seleccionar exclusivament els contractes corresponents al municipi, s'ha obtingut un volum total de **2.872 contractes**.

És important assenyalar que, durant el procés de filtratge, s'han exclòs les licitacions d'organismes que, tot i tenir seu al Maresme, pertanyen a altres administracions públiques, com ara la Generalitat de Catalunya. D'aquesta manera, l'anàlisi se centra exclusivament en l'activitat contractual de la comarca i els seus ens dependents directes.

Per tal d'obtenir una visió més clara i entenedora, s'ha optat per diferenciar l'activitat contractual de la comarca del Maresme de la dels seus organismes i entitats dependents. Aquesta separació respon a diverses raons clau:

- **Naturalesa i competències diferents**: la comarca, com a administració principal, i les seves entitats vinculades (com empreses públiques, ajuntaments o consorcis) tenen missions, pressupostos i objectius contractuals diferents. Analitzar-los de manera conjunta podria ocultar particularitats i tendències específiques de cada organisme.

- **Més claredat i detall**: aquesta distinció permet un examen més detallat dels patrons de contractació de cada entitat. Facilita la identificació de les àrees de despesa, els tipus de contractes més habituals i els proveïdors principals per a la comarca, per una banda, i per a la resta d'ens, per l'altra.

- **Transparència i rendició de comptes**: separar les dades fa més transparent la gestió de cada organisme, cosa que permet una avaluació més directa de l'activitat i un seguiment més efectiu de la seva contractació de manera individualitzada.

En definitiva, aquesta anàlisi diferenciada ofereix una imatge més completa i ajustada a la realitat de la contractació pública al Maresme, evita les distorsions d'una anàlisi agregada i permet extreure conclusions més clares i útils.

Aquest informe analitza el total de contractes municipals en dos grans blocs:

1. **Comarca del Maresme**: les dades mostren que la comarca ha adjudicat un total de 2.872 contractes per un import de 509,1 milions d'euros. Tot i que el nombre de contractes ha mostrat un creixement progressiu (un 21,4 % més el 2024 respecte al 2021), l'import econòmic ha presentat una evolució irregular, i es destaca l'any 2023 com l'exercici amb el volum adjudicat més gran.

2. **Contractes menors**: en total, s'han analitzat 158 contractes menors amb una suma d'imports d'1.616.292,47 €, la qual cosa implica un import mitjà de 10.230 € per cada contracte menor.

2.2.2. Neteja i preparació de les dades

Abans de l'anàlisi, s'ha fet una fase de neteja per garantir la qualitat de les dades:

- S'han eliminat cometes dobles mal posicionades que dificultaven la lectura.
- S'han corregit manualment registres amb errors, com ara dates incorrectes.
- S'han incorporat dades complementàries (com la classificació de municipis o tipus d'institució) des de l'Institut d'Estadística de Catalunya (Idescat).

2.2.3. Variables d'anàlisi

Per dur a terme l'estudi, s'han creat i analitzat les variables següents:

Variables quantitatives (4)

- **Adjudicació sense IVA**: suma dels imports dels lots
- **Ofertes rebudes**: nombre d'ofertes presentades a la licitació
- **Dies entre anunci i formalització**: temps transcorregut en el procés
- **Percentatge de baixada**: estalvi obtingut respecte al preu de sortida

Variables qualitatives/categòriques (8)

- **Empresa d'inserció (EI) o centres especials de treball (CET)**
- **Economia social** (cooperatives, associacions, fundacions)
- **Economia social ampliada** (combinació de les dues anteriors)
- **Tipus d'institució** (Ajuntament, empresa pública, etc.)
- **Regió agregada** (Catalunya o "Altres")
- **Nom CPV** (categoria de l'objecte del contracte)
- **Procediment** (obert, negociat, etc.)
- **Tipus de contracte** (serveis, obres, subministraments)

En contrast, variables com el *tipus_contracte*, la informació geogràfica (*codi_nuts_agregats*) o la classificació d'empreses de l'ESS presenten una qualitat excel·lent, amb un percentatge de valors nuls pràcticament inexistent. L'absència de dades en les variables quantitatives és generalitzada, i afecta de manera similar tots els tipus de contractes, la qual cosa suggereix que és una limitació inherent a la font de dades original.

Malgrat aquestes limitacions, el conjunt de dades analitzat ofereix una visió valuosa del panorama de la contractació pública a la comarca. No obstant això, les conclusions relacionades amb l'agilitat, la concurrència i l'eficiència s'han de considerar una aproximació basada en la informació disponible.

3. Marc jurídic i context normatiu

La contractació pública és un concepte que defineix el procés de compra o adquisició per part de les administracions públiques (i altres agents, com empreses públiques) d'obres, serveis o subministraments. Per tant, quan una entitat pública no disposa de prou mitjans propis, pot recórrer al mercat per donar compliment a les seves necessitats, i aquest procés regulat és el procediment de contractació pública.

Des de l'entrada en vigor de la Llei 9/2017, de 8 de novembre, de contractes del sector públic (en endavant, LCSP), llei que regula les condicions i els requisits per a la contractació pública a Espanya, ens trobem en un canvi de paradigma en el funcionament i els objectius de la contractació pública. Aquesta llei va entrar en vigor el 9 de març del 2018 i va derogar la llei anterior (Llei 30/2007). El seu objectiu principal, tal com estableix al preàmbul, és intentar aconseguir que s'utilitzi la contractació pública com a instrument per implementar les polítiques tant europees com nacionals en matèria social, mediambiental, d'innovació i desenvolupament, de promoció de les petites i mitjanes empreses (en endavant, pimes), i de defensa de la competència.

La LCSP, per tant, vol donar compliment a les estratègies directives europees (com per exemple, la Directiva 2014/24/UE del Parlament Europeu) i del Consell d'Europa, i reorientar la contractació pública perquè sigui una eina per planificar i dissenyar la inversió de manera que cobreixi, al mateix temps, les necessitats que pugui tenir l'Administració i les demandes de la societat; per fer-ho, la llei inclou una sèrie de mesures ambientals i socials, per al foment de la innovació i per al foment de les pimes. D'aquesta manera, deixa enrere la concepció que el preu més baix sempre és el més beneficiós per a l'Administració, per passar a valorar la contractació pública com un instrument per aconseguir un creixement intel·ligent, sostenible i innovador, amb vista a rendibilitzar la despesa per assolir objectius socials comuns.

L'Agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible de les Nacions Unides planteja objectius i metes que abracen des del creixement econòmic i la inclusió social fins a la protecció del medi ambient. La contractació pública constitueix en l'actualitat una eina molt eficaç per promoure el desenvolupament sostenible i assolir objectius socials i ambientals de manera eficient i sostenible, per impulsar la protecció social i ecològica, l'economia circular, la innovació, i el desenvolupament a través de la incorporació de clàusules o criteris específics en els procediments de contractació.

D'altra banda, d'entre els objectius de desenvolupament sostenibles (ODS) trobem el número 12, de caràcter transversal, que planteja garantir modalitats de consum i producció sostenible, i la meta 12.7 és "promoure pràctiques d'adquisició pública que siguin sostenibles, de conformitat amb les polítiques i prioritats nacionals".

Des de la legislació actual, tant en la LSCP (en l'article 1) com en directives i recomanacions europees s'expressa la necessitat que cal fomentar l'economia social i solidària i l'accés a les pimes, establint objectius i estratègies dins el marc de contractació de les administracions.

Així, en les diverses normatives trobem la vinculació entre contractació pública i economia social i solidària. D'altra banda, la Generalitat de Catalunya, a través de l'Acord de govern GOV/171/2022, de 30 d'agost, va aprovar l'Estratègia catalana de millora de la compra pública, que es defineix de la manera següent:

Dins d'aquesta estratègia, s'inclou el desplegament de diverses mesures de contractació per impulsar i dinamitzar l'economia social i solidària del territori. Cal destacar que la CPR ha de ser una aposta transversal en tot el cicle de contractació, i que requereix voluntat política per part de les administracions. Un altre exemple estratègic el trobem en la Recomanació del Consell d'Europa, de 27 de novembre del 2023, sobre el desenvolupament de condicions marc a Europa per a l'economia social; un dels elements que destaca és el desplegament de mesures per incrementar la seva concurrència i el seu pes en la contractació pública.

Com hem mencionat anteriorment, la LSCP regula els contractes públics al conjunt de l'Estat espanyol, i adapta directives europees; ja en l'article 1, defineix com han de dissenyar aquests procediments els òrgans contractants:

> *Article 1 LSCP 9/2017: "En tota contractació pública s'han d'incorporar de manera transversal i preceptiva criteris socials i mediambientals sempre que tinguin relació amb l'objecte del contracte, en la convicció que la seva inclusió proporciona una millor relació qualitat-preu en la prestació contractual, així com una major i millor eficiència en la utilització dels fons públics. També s'ha de facilitar l'accés a la contractació pública de les petites i mitjanes empreses, així com de les empreses d'economia social."*

En aquest context ha sorgit la necessitat de desplegar el que s'ha anomenat contractació estratègica, tal com expressa i defineix la mateixa Generalitat de Catalunya:

> *"La contractació pública és una potent eina econòmica de l'Administració. Representa, a Catalunya, més d'un 30 % del total de la despesa pública, i un 14 % del PIB de la Unió Europea. Això fa que la compra pública hagi deixat de ser una mera compra de béns i serveis per a les administracions i passar a ser una eina per al foment de determinades polítiques públiques. En base a aquest principi d'utilitzar la contractació de forma estratègia per a assolir objectius socials comuns, la Unió Europea estableix per a tots els estats membres que en els contractes públics s'incorporin mesures de foment de polítiques socials, ambientals, d'innovació i de participació de les PIME, i es vetlli per assolir una compra pública ètica i lluitar contra la corrupció."*
>
> *Font: Generalitat de Catalunya*

Per tant, la contractació pública està sotmesa a un marc normatiu complex, que abraça les directrius europees, les lleis estatals i les disposicions autonòmiques. Aquestes normatives i principis tenen com a objectiu establir un sistema de contractació transparent, eficient i competitiu per garantir el millor ús dels recursos públics i promoure la confiança en la gestió pública. Les regles es configuren de manera jeràrquica, de manera que cada normativa depèn de la superior. Seguint aquesta lògica, trobem les directives europees, el marc estatal i el marc català.

A continuació, analitzem el context actual de la contractació pública des de la perspectiva teòrica i de les normes i els principis que la regulen.

3.1 Directives europees

Les directives europees estableixen una sèrie de regles i normes de compliment obligat per al sector públic en matèria de contractació definida per la Unió Europea que després es trasllada com a llei als diversos països membres. Les directives actualment en vigor a la UE en matèria de contractació són:

- **Directiva 2014/24/UE del Parlament Europeu i del Consell**, de 26 de febrer del 2014, sobre contractació pública i derogació de la Directiva 2004/18/CE, que estableix un marc legal per a la contractació pública en l'àmbit europeu i estableix les normes bàsiques que han de seguir els estats membres en matèria de contractació pública.

- **Directiva 2014/23/UE del Parlament Europeu i del Consell**, de 26 de febrer del 2014, relativa a l'adjudicació de contractes de concessió, que estableix les normes bàsiques en aquest àmbit en el marc de la contractació pública.

- **Directiva 2014/25/UE del Parlament Europeu i del Consell**, de 26 de febrer del 2014, relativa a la contractació per entitats que operen en els sectors de l'aigua, l'energia, els transports i els serveis postals, que estableix les normes bàsiques per a la contractació en aquests sectors.

Aquestes directives estableixen les bases de la contractació pública estratègica a la Unió Europea. També obliga els estats membres a prendre les mesures pertinents per garantir que, en l'execució de contractes públics, els operadors econòmics compleixin les obligacions aplicables en matèria mediambiental, social o laboral establertes al dret de la Unió Europea, al dret nacional, als convenis col·lectius, i a les disposicions de dret ambiental, social i laboral.

A l'article 18.2 de la Directiva 2014/24/UE del Parlament Europeu es menciona:

> *"2. Els Estats membres prendran les mesures pertinents per garantir que, en l'execució de contractes públics, els operadors econòmics compleixen les obligacions aplicables en matèria mediambiental, social o laboral establertes al Dret de la Unió, el Dret nacional, els convenis col·lectius o per les disposicions de dret internacional mediambiental, social i laboral numerades a l'annex X."*
>
> *La Directiva 2014/24/UE del Parlament Europeu i del Consell, fa referència al fet que "la contractació pública responsable significa tenir en compte, en els processos de contractació, aspectes socials, ambientals i ètics, així com consideracions relatives a la igualtat de gènere i la discapacitat, en la mesura en què sigui pertinent, amb l'objectiu de promoure el desenvolupament sostenible i la innovació social i ambiental".*

Les directives europees sobre contractació pública estableixen diversos aspectes clau que s'han de tenir en compte en aquests processos. Entre d'altres, destaquen els següents:

- **Criteris socials, ambientals i ètics**: estableixen que els òrgans contractants han de considerar criteris socials, ambientals i ètics en els processos de contractació pública, a fi de promoure el desenvolupament sostenible i la cohesió social. Aquests criteris poden ser, per exemple, la inclusió laboral de col·lectius vulnerables, la promoció dels drets humans o la protecció del medi ambient.

- **Transparència**: estableixen que els processos de contractació pública han de ser transparents i que s'han de garantir els principis d'objectivitat i no discriminació. Això implica que els criteris de selecció han de ser clars i objectius, i que no es pot excloure cap empresa o entitat de manera discriminatòria.

- **Contractació reservada**: es considera la possibilitat de reservar contractes a centres especials de treball i empreses d'inserció (recollida a la LSCP com a disposició addicional 4a), i també a organitzacions que compleixen determinades condicions (recollida a la LSCP com a disposició addicional 48a) que afavoreixen formes jurídiques vinculades a l'ESS.

L'any 2025 s'ha iniciat un procés de revisió de les directives europees, que podran introduir canvis en el marc legislatiu europeu i dels estats membres.

3.2 Context estatal

La Llei 9/2017, de 8 de novembre, de contractes del sector públic, LCSP, transposa a l'ordenament jurídic espanyol les Directives europees i regula les condicions i requisits per a la contractació pública. Aquesta llei va entrar en vigor el 9 de març del 2018 i va derogar la llei anterior (Llei 30/2007).

L'objectiu principal d'aquesta llei és establir un marc normatiu a la contractació pública a fi de promoure la competència, la innovació, la sostenibilitat i la transparència en aquest àmbit.

A més, trobem dos reglaments anteriors que estan en vigor mentre no s'oposin a l'actual LCSP:

- **RD 1098/2001** - Reial decret 1098/2001, de 12 d'octubre, pel qual s'aprova el Reglament general de la Llei de contractes de les administracions públiques. És el reglament general d'una llei anterior, però està en vigor sempre que no sigui contrari a la Llei 9/2017 i els RD posteriors.

- **RD 817/2009** - Reial decret 817/2009, de 8 de maig, pel qual es desplega parcialment la Llei 30/2007, de 30 d'octubre, de contractes del sector públic.

Quins són els principis bàsics de la contractació, segons la LSCP?

Principi d'igualtat de tracte	Els òrgans de contractació han de donar a les licitadores un tractament igualitari i no discriminatori, i han d'ajustar l'actuació als principis de transparència i proporcionalitat.
Principi de transparència i integritat	La contractació no s'ha de concebre amb la intenció d'eludir els requisits de publicitat o els relatius al procediment d'adjudicació que correspongui, ni de restringir artificialment la competència. La ciutadania ha de saber què es contracta, com, a qui i per quin preu. Per fomentar la màxima transparència, cal fer la màxima publicitat de tots els aspectes del contracte. Per dur a terme una contractació pública amb la màxima integritat, cal evitar els riscos de males pràctiques.
Principi de concurrència	L'òrgan de contractació ha d'afavorir la màxima participació en les licitacions públiques per tal de garantir l'obtenció d'ofertes adequades al mercat i, en conseqüència, òptimes per a les organitzacions compradores.
Principi de publicitat	Cal fer publicitat de la intenció de licitar un contracte públic amb la màxima antelació, per permetre el màxim nombre d'empreses licitadores, dels plecs i de totes les dades del futur contracte, i a través d'un únic portal per a totes les licitacions que es duguin a terme.
Principi d'eficiència	Cal vetllar sempre per un ús eficient dels fons destinats a la contractació pública, que implica anar més enllà del simple control de la despesa que, efectivament, comporti un contracte públic, per tal d'adquirir béns amb la millor relació qualitat-preu.

3.3 Context normatiu a Catalunya

El Parlament de Catalunya ha aprovat diverses disposicions mitjançant les anomenades lleis de mesures administratives, fiscals i del sector públic (lleis anuals d'acompanyament a la Llei de pressupostos) que, entre d'altres:

- Inclouen normes en matèria de contractació pública.
- Regulen aspectes socials, organitzatius, pressupostaris, de transparència, etc.
- Regulen aspectes sobre la tramitació d'emergència.

Més enllà de la legislació del Parlament de Catalunya, també es disposa d'un conjunt de normatives sobre contractació pública, que engloben disposicions aprovades per la Generalitat de Catalunya que no tenen rang legal (decrets, ordres, acords del govern), que tracten sobre diversos aspectes organitzatius i estratègics de la contractació pública.

La Generalitat va aprovar l'Estratègia catalana de millora de la compra pública el 2 d'agost del 2022, després que la Direcció General de Contractació Pública l'elaborés i la redactés segons els objectius i el contingut mínim establerts en l'Acord de govern de 31 de març del 2020.

L'Estratègia catalana de millora de la compra pública té com a objectiu general dotar les administracions públiques catalanes d'un sistema de contractació pública que garanteixi la prestació de serveis de qualitat i que millori la gestió d'aquests contractes, tenint en compte l'eficiència, una visió responsable de les necessitats, la coherència entre les diverses polítiques públiques, els principis de transparència i integritat, i la finalitat d'obtenir una relació qualitat-preu millor. Així mateix, la importància econòmica de la contractació pública pot contribuir a afrontar molts dels reptes principals de Catalunya i d'Europa, sobretot la consecució d'un creixement sostenible, l'estimulació de l'ocupació i la innovació.

Aquesta estratègia, tal com defineix la mateixa Generalitat, té com a finalitat millorar la gestió dels contractes públics per garantir serveis de qualitat, amb eficiència, transparència i integritat, i contribuir al creixement sostenible, l'ocupació i la innovació a Catalunya. D'altra banda, s'ha creat per complir les recomanacions de la UE i la normativa estatal, i per agrupar i millorar les mesures i normes en matèria de contractació pública catalana, per fer-ne una eina de millora per als serveis públics i la societat catalana.

Per tant, l'Estratègia catalana de millora de la compra pública 2023 és un document que estableix les línies d'actuació que han de seguir els òrgans contractants de Catalunya en els processos de contractació pública, amb l'objectiu de promoure la contractació pública socialment responsable, sostenible i innovadora. Respon, doncs, a la necessitat de complir amb les recomanacions de la Unió Europea, desenvolupar el que estableix la normativa bàsica de l'Estat i agrupar, dotar de coherència i millorar les diferents mesures i normes en matèria de contractació pública catalana. També, promoure'n de noves per tal d'assolir una contractació pública moderna, eficient, ètica i transparent, socialment responsable, així com ser una eina de millora de la societat i dels serveis públics de Catalunya.

Els eixos d'actuació i objectius estratègics d'aquest pla es defineixen de la manera següent:

Eix 1. Una contractació pública àgil i eficaç

La contractació pública és un instrument utilitzat per l'Administració per proveir béns i serveis a la ciutadania i per aconseguir objectius d'interès públic. Per ser eficaç, aquesta eina ha de ser àgil en la tramitació, coordinar les necessitats de compra i avaluar l'execució del contracte.
A més, per aconseguir una compra pública eficaç, és essencial que els/les compradors/res públics/ques i la resta de l'organització implicada en la gestió i l'execució del contracte tinguin bones habilitats de compra.

Eix 2. Una compra pública eficient de béns i serveis de qualitat

La compra pública ha de satisfer les necessitats de la ciutadania i estar basada en l'interès públic per garantir la màxima qualitat dels serveis públics. Per aconseguir això, una contractació pública eficient ha de permetre la millor compra possible en termes de necessitat, costos i resultats, sense comprometre la qualitat ni el rigor jurídic. Cal seleccionar les millors empreses i ofertes de productes, béns i serveis, que siguin capdavanters al mercat, i fomentar noves formes de prestació. És important avaluar les proposicions amb indicadors d'eficiència i considerar tot l'espectre de costos. El seguiment del contracte és essencial per garantir la qualitat i l'assoliment dels resultats esperats.

Eix 3. Utilitzar la contractació per fer polítiques públiques

La contractació pública a les administracions catalanes té un gran volum econòmic i una finalitat pública important, per la qual cosa l'ús estratègic de la contractació és essencial per a la millora del medi ambient, les condicions socials i laborals, la inclusió social, i la participació de les pimes i les entitats de l'economia social i solidària. A més, en el context de la pandèmia de la COVID-19 i els fons europeus NextGenerationEU, la contractació pública esdevé un instrument estratègic per a la reactivació de l'economia i la preservació del teixit productiu, les pimes, els/les autònoms/mes, les entitats de l'economia social i solidària, i l'ocupació.

Eix 4. Contractar amb integritat i transparència	La contractació pública és una activitat de les organitzacions públiques amb risc de corrupció i conflictes d'interès. Per prevenir aquesta situació, és necessari fomentar una contractació transparent i sensibilitzar els servidors públics i les empreses en els riscos de corrupció. Cal estar alerta als indicis de corrupció, fomentar la concurrència i fer un control estricte de la tramitació dels contractes, així com del seu compliment efectiu.
Eix 5. Una compra pública amb dimensió territorial	A Catalunya, la compra pública i la prestació de serveis varien entre els 947 municipis i la Generalitat de Catalunya, ja que tenen necessitats diferents i recursos diversos. El volum de contractació dels ens locals representa el 61 % en nombre i el 66 % en import de la contractació pública de Catalunya. Això vol dir que la tipologia de contractes dels ens locals és sovint diferent de la de l'Administració de la Generalitat i el seu sector públic. A més, els ens locals acostumen a tenir menys recursos materials i personals, i molts contractes d'import inferior al llindar del contracte harmonitzat. Per això, una estratègia nacional de compra pública ha de tenir en compte les especificitats de les administracions locals i la seva participació en la seva gestió i assessorament, a través de les seves entitats representatives, com la Federació de Municipis de Catalunya i l'Associació Catalana de Municipis i Comarques.

Per tant, l'Estratègia catalana de millora de la compra pública 2023 pretén establir una sèrie de línies d'actuació per promoure la contractació pública socialment responsable, sostenible i innovadora, amb l'objectiu de millorar la gestió de la contractació pública i contribuir al desenvolupament sostenible i la cohesió social a Catalunya.

Per a obtenir informació actualitzada sobre el marc normatiu a Catalunya podeu consultar el Codi de contractació pública de Catalunya, de la Direcció General de Contractació Pública de la Generalitat de Catalunya.

4. Anàlisi socioeconòmica del Maresme (2021-2024)

L'anàlisi socioeconòmica del Maresme ofereix una visió integral de les dinàmiques que configuren la comarca i que condicionen el desenvolupament econòmic. Amb més de 470.000 habitants repartits en 30 municipis, el Maresme combina realitats molt diverses: des dels nuclis densament poblats i amb rendes més altes del Baix Maresme fins als municipis de l'Alt Maresme, amb indicadors més alts de vulnerabilitat socioeconòmica.

Aquest apartat examina aspectes clau com la població i la renda mitjana, la dinàmica demogràfica, l'estructura del mercat laboral, el teixit empresarial, l'evolució de l'atur i les desigualtats territorials, així com el PIB i la seva composició sectorial. L'objectiu és posar en relleu els contrastos interns de la comarca i establir un marc de referència sòlid per entendre el paper i el potencial de l'ESS dins d'aquest context.

4.1 Població i renda mitjana per municipis

El Maresme és una comarca litoral amb més de 470.000 habitants repartits en 30 municipis. Tot i compartir una Administració comarcal unitària, presenta una notable diversitat territorial, social i econòmica, que es tradueix en diferències significatives pel que fa a la renda disponible, l'accés a serveis públics i l'estructura productiva.

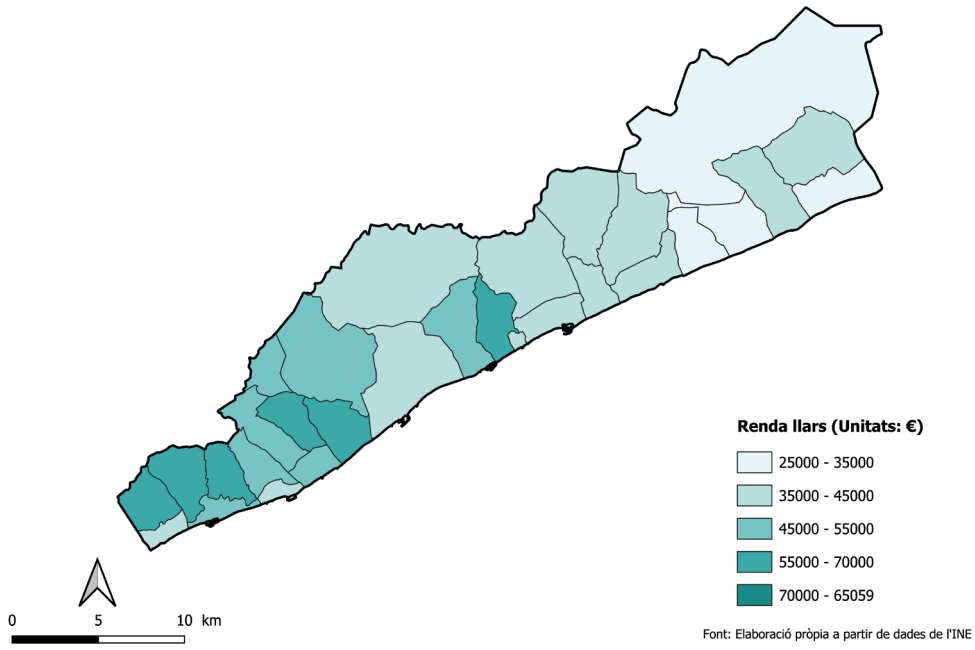
Segons l'**Atles de distribució de la renda de les llars (2022)** del Consell Comarcal, aquestes diferències s'evidencien de manera clara. Alella és el municipi amb la renda neta mitjana per llar més elevada (65.059 €), mentre que Pineda de Mar es troba al pol oposat (31.857 €). La distància de més de 33.000 € anuals per llar situa Alella un 51 % per sobre de Pineda, la qual cosa reflecteix un contrast rellevant dins del conjunt comarcal.

Aquest patró respon, en bona part, a una **asimetria territorial de llarg recorregut**: el **Baix Maresme**, en concret els municipis més propers a l'àrea metropolitana de Barcelona, concentra els nivells de renda més alts, una major presència d'activitat econòmica i una oferta de serveis més diversa. Per contra, a l'**Alt Maresme** es localitzen més sovint indicadors de vulnerabilitat socioeconòmica, com mostren casos com Pineda, Malgrat, Palafolls o Tordera.

La capital comarcal, **Mataró**, amb més de 130.000 habitants, se situa en una posició intermèdia (36.490 € de renda mitjana per llar). Tot i això, la seva realitat interna és diversa: hi conviuen barris amb nivells de renda semblants als municipis més benestants del Baix Maresme i zones amb indicadors més propers a la realitat de l'Alt Maresme.

El mapa següent posa de manifest aquestes diferències, i mostra un eix geogràfic clar: rendes més elevades al sud de la comarca i valors més baixos al nord. Aquest contrast evidencia la necessitat de tenir en compte la diversitat territorial en la planificació i l'execució de polítiques públiques.

Mapa 1: Renda neta mitjana per llar per municipi, 2022



Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la Generalitat de Catalunya (Portal de la Transparència).

4.2 Dinàmica demogràfica

El Maresme ha mantingut en les darreres dècades una tendència de creixement demogràfic sostingut, amb etapes d'expansió intensa i d'altres de moderació. A principis del 2024, la comarca tenia 472.572 habitants, xifra que representa el 5,9 % de la població catalana i la consolida com la quarta comarca més poblada de Catalunya.

Aquest creixement ha estat impulsat principalment pels saldos migratoris positius més que no pas pel creixement natural. Després de l'alentiment provocat per la pandèmia el 2021, la població va tornar a créixer amb intensitat: +0,56 % el 2022, +1,29 % el 2023 i +1,11 % el 2024 (Consell Comarcal del Maresme, 2025).

La població es concentra sobretot en uns pocs municipis grans: Mataró, amb 130.887 habitants, aglutina el 27,7 % del total comarcal. Juntament amb Pineda de Mar, Premià de Mar, Vilassar de Mar, Calella i el Masnou, aquests sis municipis superen els 20.000 habitants i concentren prop del 54 % de la població total (Consell Comarcal del Maresme, 2025).

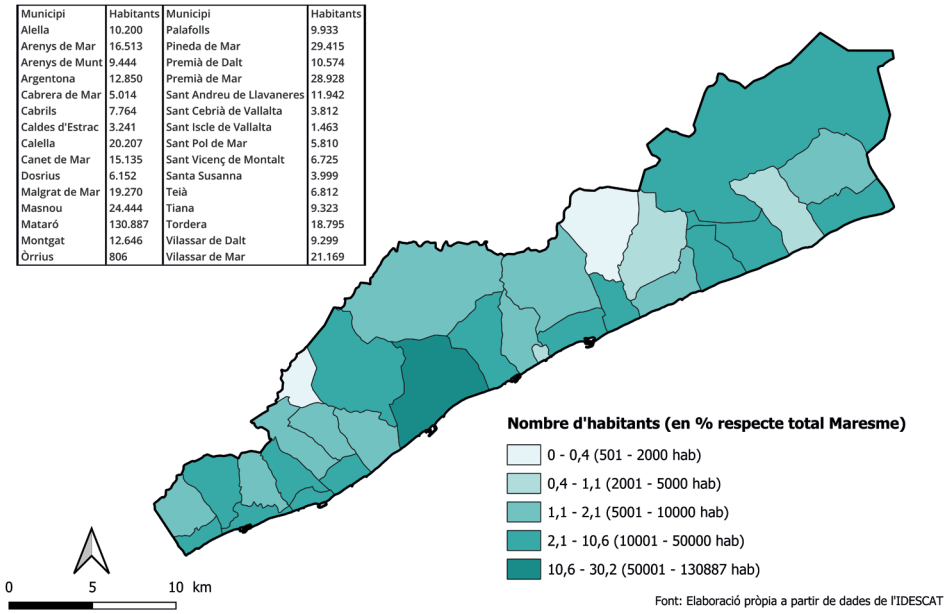
En canvi, molts altres municipis tenen poblacions molt reduïdes: Òrrius (806 habitants), Sant Iscle de Vallalta (1.463), Caldes d'Estrac (3.241) o Cabrera de Mar (5.014). El pes d'aquestes localitats dins del conjunt és molt petit, però resulten rellevants per entendre la diversitat territorial i les necessitats específiques de serveis (Consell Comarcal del Maresme, 2025).

Aquesta distribució reflecteix una **heterogeneïtat demogràfica marcada**, amb nuclis densament poblats al litoral sud i municipis molt més dispersos a l'interior i al nord. També s'observen diferències notables en la densitat de població: per exemple, municipis molt compactes, com Premià de Mar, contrasten amb realitats més disperses com Sant Iscle de Vallalta.

El mapa següent mostra la distribució de la població del Maresme l'any 2024 amb relació al total comarcal, i posa de manifest el pes específic de cada municipi, així com el contrast entre els grans nuclis i els pobles petits.

Mapa 2: Nombre d'habitants en % per municipis, 2024

Municipi	Habitants	Municipi	Habitants
Alella	10.200	Palafolls	9.933
Arenys de Mar	16.513	Pineda de Mar	29.415
Arenys de Munt	9.444	Premià de Dalt	10.574
Argentona	12.850	Premià de Mar	28.928
Cabrera de Mar	5.014	Sant Andreu de Llavaneres	11.942
Cabrils	7.764	Sant Cebrià de Vallalta	3.812
Caldes d'Estrac	3.241	Sant Iscle de Vallalta	1.463
Calella	20.207	Sant Pol de Mar	5.810
Canet de Mar	15.135	Sant Vicenç de Montalt	6.725
Dosrius	6.152	Santa Susanna	3.999
Malgrat de Mar	19.270	Teià	6.812
Masnou	24.444	Tiana	9.323
Mataró	130.887	Tordera	18.795
Montgat	12.646	Vilassar de Dalt	9.299
Òrrius	806	Vilassar de Mar	21.169



Font: Elaboració pròpia a partir de dades d'Idescat.

4.3 Estructura i evolució del mercat de treball

Entre el 2021 i el 2024, el mercat laboral del Maresme ha mostrat una **evolució positiva**, amb un creixement sostingut de l'ocupació i una reducció de l'atur, tot i algunes tensions en el teixit empresarial.

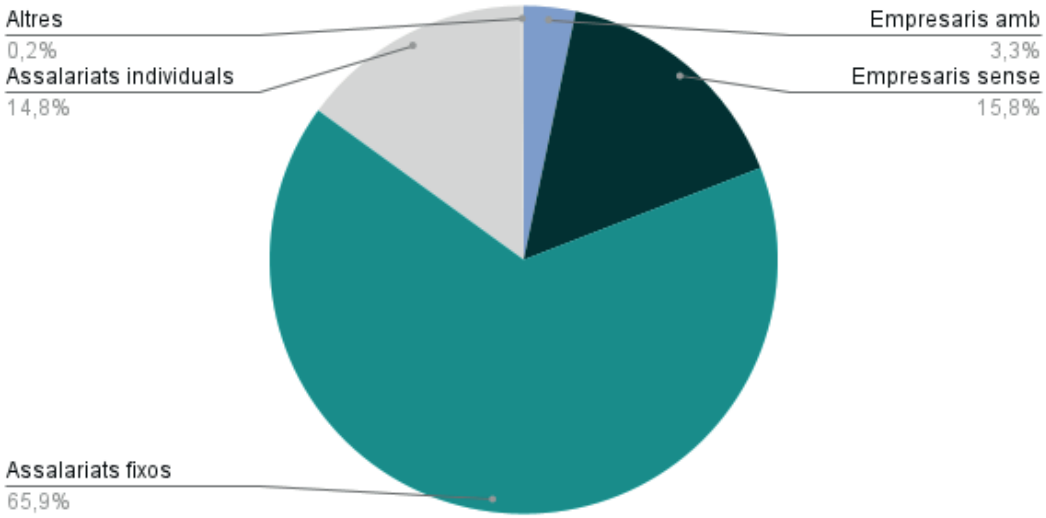
4.3.1. Creació de llocs de treball

El 2021 es va produir un **repunt notable de l'ocupació** (+4,1 %), amb 138.476 afiliacions a la Seguretat Social pel seu d'empresa, la xifra més alta des del 2008. El 2022 es va mantenir estable (138.295), i el 2023 es va reprendre el creixement (+2,6 %), fins a arribar a 145.465 afiliacions el març del 2024, la segona millor dada per a aquest mes des del 2008. Aquest augment s'ha concentrat principalment en els **assalariats**, mentre que els **autònoms** han tingut un comportament més irregular (Cambra de Comerç de Barcelona, 2024).

4.3.2. Tipologia d'ocupació

L'any 2022 el gruix de la força laboral es concentra en els **assalariats fixos** (129.024 persones), seguits dels **autònoms sense personal** (30.960) i dels **autònoms amb personal** (6.459) (Idescat, 2025). Els assalariats individuals i altres categories representen un volum menor, i sumen 29.376 persones, amb un total de 195.819 ocupats. Aquesta distribució evidencia un mercat laboral dominat pels assalariats dins de les empreses establertes, amb un pes destacat dels autònoms sense plantilla, especialment en activitats de proximitat i serveis de petita escala.

Gràfic 1: Tipologia d'ocupació per situació professional.

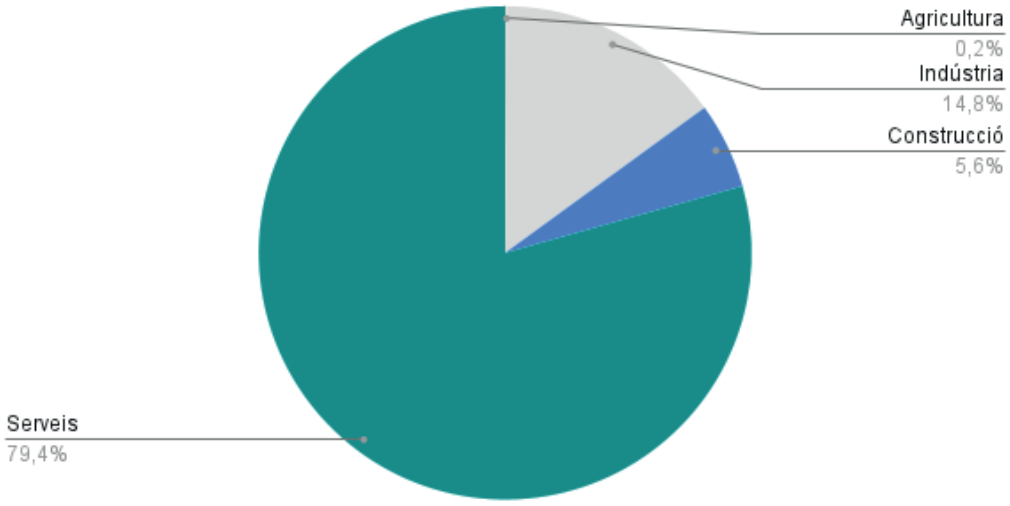


Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Idescat.

4.3.3. Distribució sectorial

El mercat de treball està marcat per un **predomini aclaparador del sector de serveis** (79,4 % de les afiliacions), seguit a distància per la indústria (14,8 %), la construcció (5,6 %) i l'agricultura (0,2 %) (Idescat, 2024). Aquesta estructura reflecteix un model productiu clarament dominat pels serveis, amb una indústria rellevant però minoritària, i un sector primari gairebé testimonial, coherent amb la composició econòmica històrica de la comarca.

Gràfic 2: Afiliacions a la Seguretat Social.

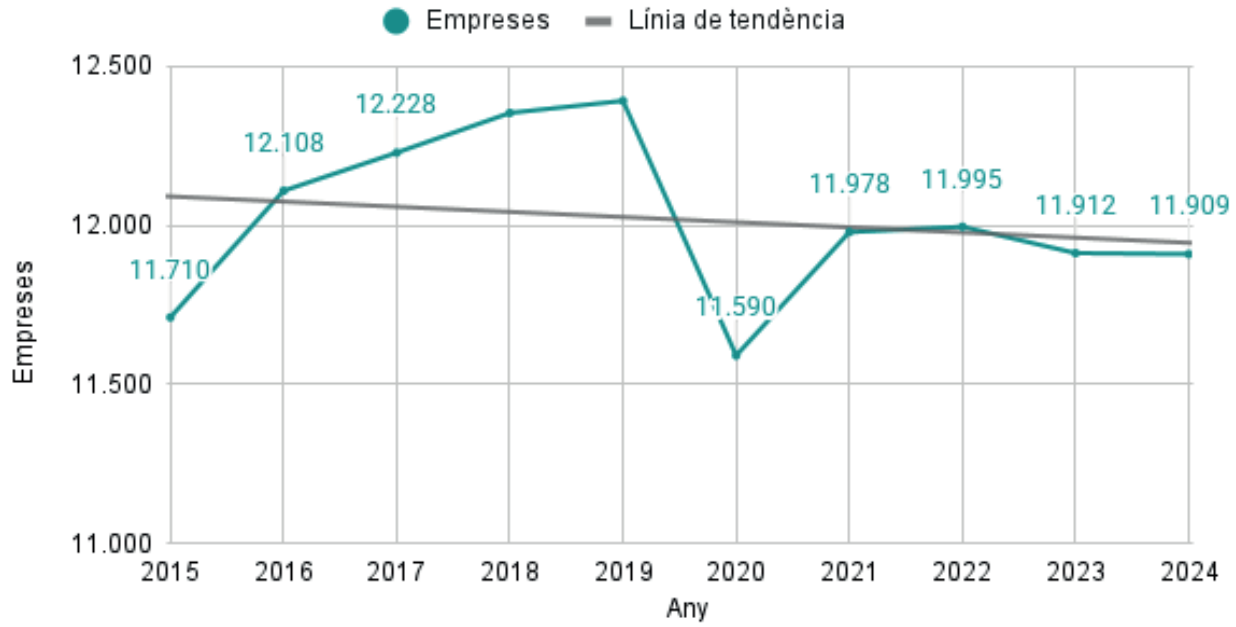


Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Idescat.

4.3.4. Teixit empresarial

El nombre d'empreses al Maresme ha seguit una trajectòria irregular els darrers anys. Segons la Cambra de Comerç de Barcelona (2024), després d'un repunt el 2021 (+3,3 %), el 2022 es va mantenir estable al voltant de les 12.000 empreses, però el 2023 es va produir una caiguda de 83 empreses (–0,7 %). El 2024, la reducció va continuar fins a **11.909 empreses** (–1,7 %). Aquesta paradoxa aparent respon a l'estructura empresarial del territori: la destrucció de microempreses i autònoms —molt presents en sectors com el comerç al detall o l'hostaleria familiar— pot reduir el volum d'empreses registrades, mentre que les societats de més dimensió, especialment dins dels serveis (logística, restauració organitzada, atenció a les persones, etc.), incrementen les plantilles i absorbeixen part de la mà d'obra alliberada. El resultat és un **teixit empresarial estable en nombre, però amb una concentració de l'ocupació més alta en empreses de mida mitjana i gran**.

Gràfic 3: Teixit empresarial (empreses i nombre de cotitzacions)

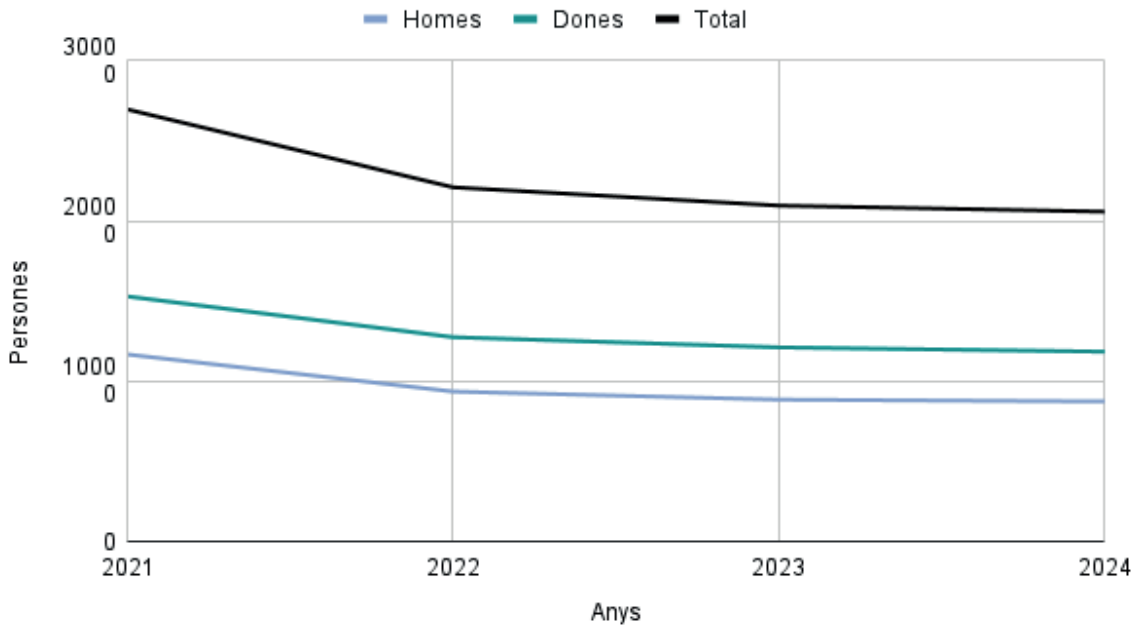


Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la Cambra de Comerç de Barcelona.

4.3.5. Evolució de l'atur

L'atur registrat ha baixat amb força: entre el 2021 i el 2022, la reducció va ser d'un 25 %, i després els descensos han estat més moderats (–6 % el 2023 i –2,6 % el 2024). Malgrat aquesta millora generalitzada, l'atur continua **feminitzat**, ja que les dones representen consistentment la majoria de les persones sense feina: el 2024 hi havia 11.838 dones registrades en aquesta situació, respecte a 8.733 homes. El sector **comerç** encara concentra el volum més alt de persones aturades, la qual cosa reflecteix una desigualtat persistent per gènere i sector econòmic (Idescat, 2024). El gràfic següent mostra aquesta evolució anual per sexe i total de persones aturades, i evidencia tant la disminució gradual de l'atur com la presència predominant de dones.

Gràfic 4: Xifres d'atur per sexe (2021-2024)

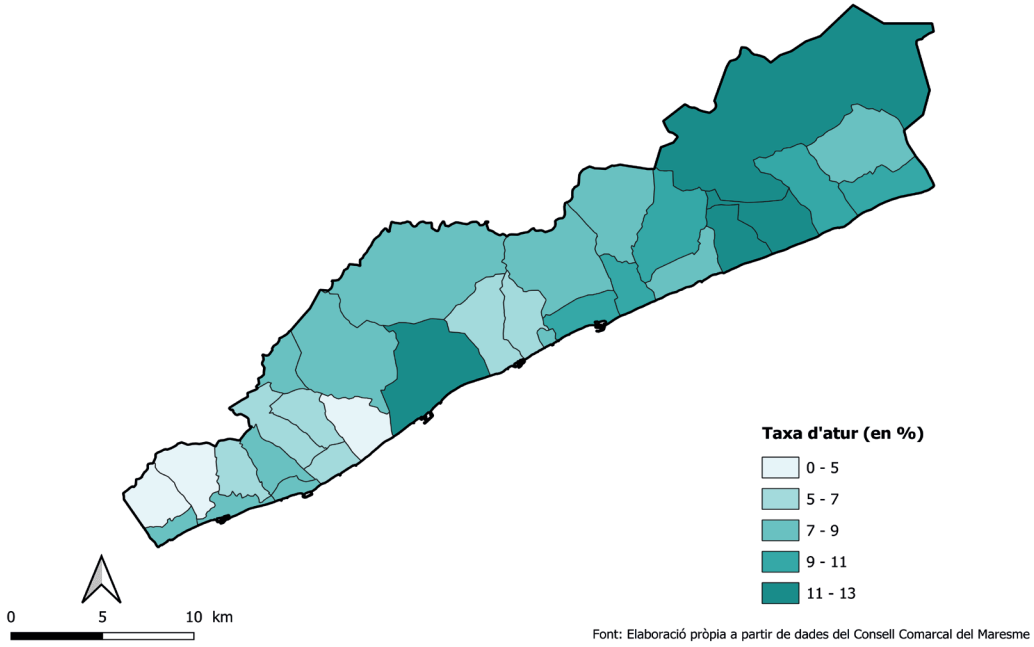


Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Idescat.

4.3.6. Desigualtats territorials

El mapa de la taxa d'atur del 2024 mostra una **forta variabilitat entre municipis**. Al Baix Maresme hi ha municipis amb atur més reduït (per sota del 7 %), mentre que a l'Alt Maresme s'hi concentren valors superiors a l'11 %, sobretot en zones com Malgrat, Pineda o Tordera (Consell Comarcal del Maresme, 2024).

Mapa 3: Taxa d'atur per municipis (2024)



Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Consell Comarcal del Maresme.

4.4 PIB i composició sectorial

Entre els anys 2021 i 2024, el Maresme ha viscut un procés de recuperació i consolidació econòmica després de l'impacte de la pandèmia. Aquesta millora s'ha reflectit en l'evolució del producte interior brut (PIB) comarcal i en el comportament dels diversos sectors d'activitat. L'any 2021, el PIB comarcal va assolir els 9.743,3 milions d'euros, un 7,8 % més que l'any anterior, la qual cosa significava aproximadament un 4 % del PIB total de Catalunya i mantenia la comarca com un actor rellevant dins l'entorn metropolità (Consell Comarcal del Maresme / Observatori de Desenvolupament Local del Maresme, 2024).

Tot i aquest creixement, el **PIB per càpita** al Maresme es manté per sota de la mitjana catalana: 21.300 €/habitant davant dels més de 31.600 €/habitant del conjunt del país. Aquesta diferència s'explica per un model econòmic fortament terciaritzat, on el sector de serveis concentra el 76,8 % del valor afegit brut (VAB) (Idescat, 2025). Aquest predomini genera llocs de treball amb menys productivitat i salaris més baixos que els vinculats a la indústria o a sectors tecnificats.

La indústria manté un pes del 16 % en el PIB comarcal, per sota de la mitjana catalana, però encara essencial per assegurar una base productiva diversificada i exportadora. La construcció suposa un 5,8 %, i mostra una evolució més irregular, amb descensos puntuals vinculats a l'obra pública i a la promoció immobiliària. Finalment, l'agricultura aporta un 1,4 % del VAB, i es manté gràcies a produccions especialitzades en municipis com Cabrera de Mar, Teià o Arenys. Entre el 2020 i el 2021, els sectors amb més creixement van ser l'agricultura (+12,4 %), la indústria (+8,1 %) i els serveis (+7,8 %) (Consell Comarcal del Maresme / Observatori de Desenvolupament Local del Maresme, 2024).

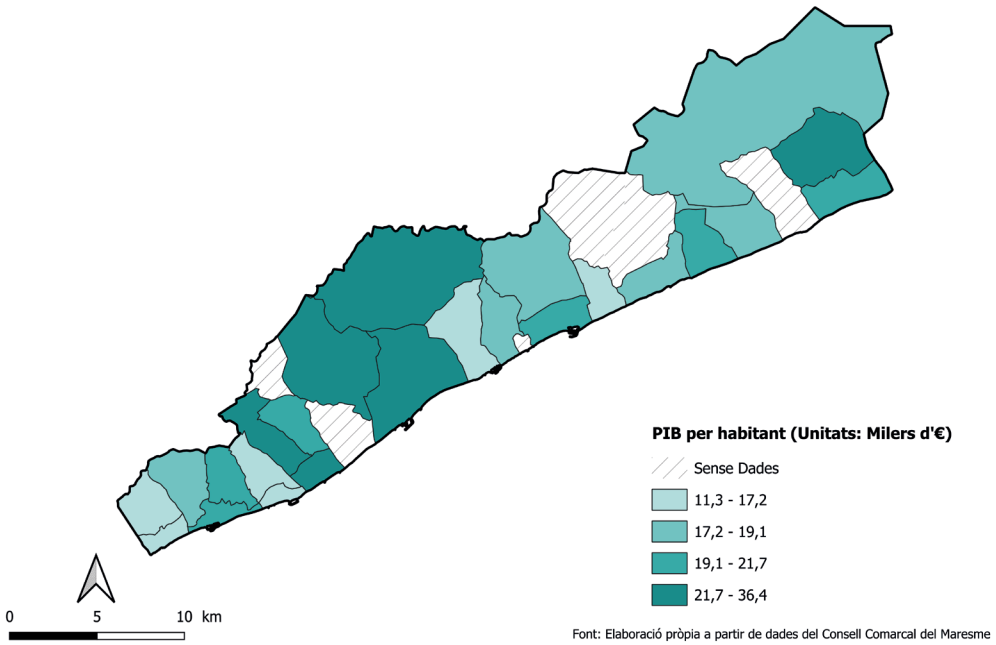
Taula 1: Pes dels sectors econòmics en % sobre el VAB (2021)

Sector econòmic	% sobre el VAB (2021)
Serveis	76,8%
Indústria	16,0%
Construcció	5,8%
Agricultura / Primari	1,4%
Total	100%

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Consell Comarcal del Maresme.

Aquest panorama general amaga, però, diferències territorials importants. Municipis com Palafolls (36.400 €/habitant) o Vilassar de Dalt (34.700 €/habitant) superen la mitjana catalana, mentre que Calella (19.200 €/habitant), Premià de Mar (14.100 €/habitant) o Tiana (12.600 €/habitant) es troben entre els valors més baixos. Això mostra que el creixement econòmic no es distribueix de manera homogènia dins la comarca (Consell Comarcal del Maresme, 2025).

Mapa 4: PIB per habitant i per municipis (2021)



Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Consell Comarcal del Maresme.

Les diferències també són visibles en la **composició sectorial municipal**. A Calella, el sector de serveis concentra més del 91 % del VAB, en clara orientació turística. En canvi, a Palafolls la indústria arriba al 48,8 %, i en municipis com Arenys de Munt o Argentona el pes dels serveis se situa entorn del 52-53 %, molt per sota de la mitjana comarcal. Aquesta diversitat posa de manifest la coexistència de models econòmics diferenciats dins el Maresme, entre municipis especialitzats en turisme i serveis, d'altres amb una base industrial més forta i alguns amb un pes rellevant de l'agricultura o el comerç de proximitat (Consell Comarcal del Maresme, 2025).

5. Context de l'ESS al Maresme

Aquest apartat té com a objectiu oferir una panoràmica sobre el volum i la distribució de les entitats de l'ESS al Maresme, així com analitzar-ne l'estructura econòmica segons els diversos sectors d'activitat. L'ESS és un àmbit clau per al desenvolupament local i la cohesió social, i al Maresme hi té una presència significativa que mereix ser estudiada amb detall. D'aquesta manera, se'n podrà determinar el pes respecte al conjunt de l'estructura socioeconòmica.

5.1 L'ESS en dades

L'anàlisi que es presenta a continuació recull i interpreta la informació obtinguda dels registres oficials seleccionats, amb l'objectiu d'oferir una visió clara de la presència i la distribució de l'ESS al Maresme. Les dades permeten observar el volum total d'entitats, la seva implantació territorial, el pes específic de cada forma jurídica dins del conjunt del sector, i l'estructuració segons sector i subsector, amb un èmfasi especial en les categories culturals.

Tot i que cal tenir en compte les limitacions assenyalades a la metodologia —com la possible inclusió d'entitats no operatives—, l'estudi aporta una radiografia útil per entendre les dimensions bàsiques del teixit cooperatiu, associatiu i fundacional a la comarca. A més, permet detectar tendències i elements que poden orientar futures polítiques públiques i estratègies de foment de l'ESS.

A continuació, es presenta un gràfic de l'estructura global de l'ESS al Maresme, per obtenir una primera visió sobre quin pes té cada tipus d'entitat que es detallarà en els apartats següents.

Gràfic 5: Estructura general de l'ESS al Maresme



Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la Generalitat de Catalunya (Portal de la Transparència).

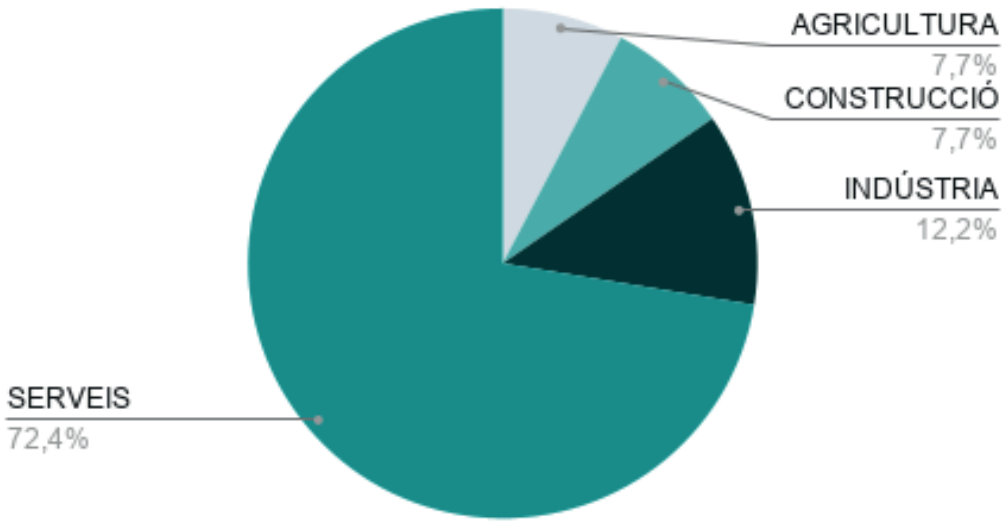
Com es pot apreciar, el gruix d'entitats són associacions (4.368), seguit de les cooperatives (221) i les fundacions (100). Els CET i EI tenen una presència testimonial, amb un total de 5 i 1 entitats, respectivament. Tot i això, aquest gràfic és merament quantitatiu i no reflecteix el pes i l'impacte real de cada tipus d'entitat, ja que farien falta altres indicadors socioeconòmics, com per exemple el volum econòmic o el nombre de treballadors que sí que tenen en compte les característiques de cada entitat. Finalment, cal apuntar que moltes associacions no tenen activitat econòmica o que, si en tenen, és pràcticament nul·la.

En els apartats següents, les dades s'organitzen d'acord amb el registre d'origen: primer s'analitzen les cooperatives i, posteriorment, les fundacions i associacions. Les dades relatives als centres especials de treball i empreses d'inserció s'han incorporat de manera agregada o comparativa, atesa la seva baixa representativitat al territori i la manca de dades dels registres analitzats, els quals no permeten una comparació rigorosa entre les característiques de cada entitat.

5.1.1. Cooperatives

En aquest punt, s'analitzarà de manera detallada l'estructura socioeconòmica de les cooperatives del Maresme, i es farà, principalment, a partir de la distribució territorial i la classificació segons sector d'activitat.
Pel que fa a la distribució de les cooperatives del Maresme segons sector econòmic, es presenta el gràfic següent, on es mostra l'estructura global de l'ESS a la comarca.

Gràfic 6: Cooperatives per sector econòmic



Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la Generalitat de Catalunya (Portal de la Transparència).

Al Maresme, el cooperativisme es concentra majoritàriament en el sector de serveis, que, amb 160 cooperatives, representa més del 70 % del total. En canvi, l'agricultura i la construcció compten amb només 17 cooperatives cadascun, i la indústria, amb 27, xifres que fan palesa una presència molt més reduïda. Així, el teixit cooperatiu de la comarca mostra una clara especialització en els serveis (administració, assessories, serveis mediambientals, cultura...) i una diversificació limitada en la resta dels sectors econòmics.

Pel que fa a la divisió per subsector, l'agrupació original contenia 88 categories. Així doncs, s'ha fet una segona agrupació segons grups d'activitat principal, i s'ha obtingut el gràfic següent:

Gràfic 7: Agregacions de cooperatives per subsector



Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la Generalitat de Catalunya (Portal de la Transparència).

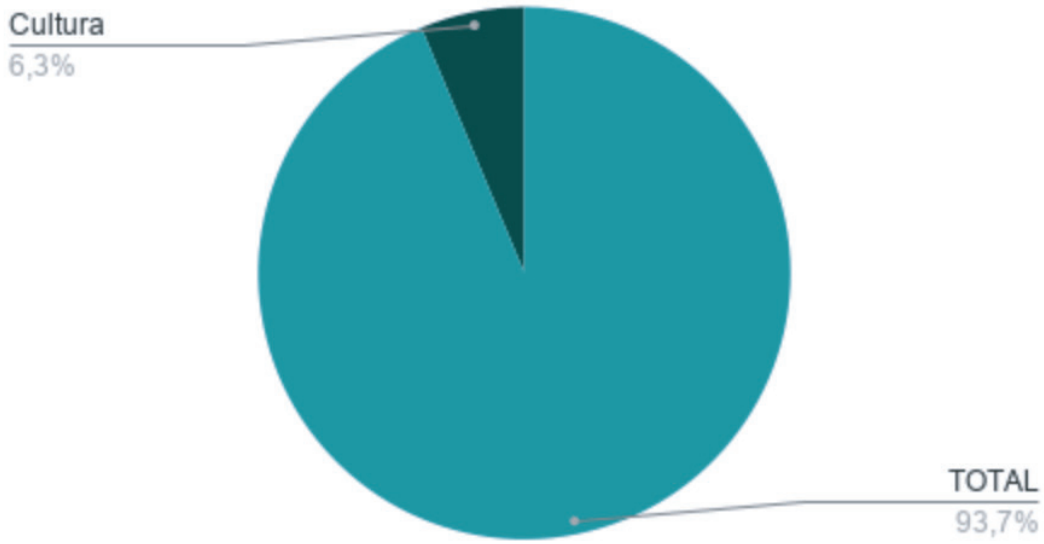
La distribució de les cooperatives per sectors al Maresme mostra un teixit diversificat, però amb focus de concentració clars. El comerç és el sector amb més pes (36 cooperatives), fet que reflecteix l'arrelament d'activitats comercials en forma cooperativa, probablement vinculades a la proximitat i a l'economia de consum local. En segon lloc, apareixen els apartats d'altres serveis (24) i educació (23), que posen de manifest la importància del sector terciari, especialment en activitats de formació i serveis a les persones.

La construcció (19), i l'agricultura, ramaderia i pesca (17) mantenen una presència rellevant però minoritària en comparació amb els serveis, tot i que responen a sectors tradicionals del cooperativisme. A continuació, destaquen àmbits com l'hostaleria i la restauració (16), la indústria (15), i la cultura (14), que mostren diversitat en les iniciatives però amb un volum més moderat. Altres àmbits, com la consultoria i els serveis professionals (10), o el transport i la logística (8) reflecteixen l'adaptació de les cooperatives a sectors emergents o de suport a l'activitat econòmica.

Els sectors amb menys representació —activitats immobiliàries (7), serveis socials i assistència (5), TIC (4), esports i lleure (4), subministraments (3), associacions (1) i esdeveniments i fires (1)— mostren que, tot i l'amplitud d'àmbits coberts, hi ha una concentració clara de l'activitat cooperativa en uns pocs sectors clau, mentre que d'altres tenen una presència gairebé testimonial.

En conjunt, la radiografia evidencia que el cooperativisme maresmenc és de caràcter principalment terciari i orientat a serveis, amb un pes destacat del comerç, l'educació i altres activitats de proximitat, mentre que la resta dels sectors aporten diversitat, però amb menys volum i capacitat d'incidència.

Gràfic 8: Percentatge de cooperatives amb activitat cultural



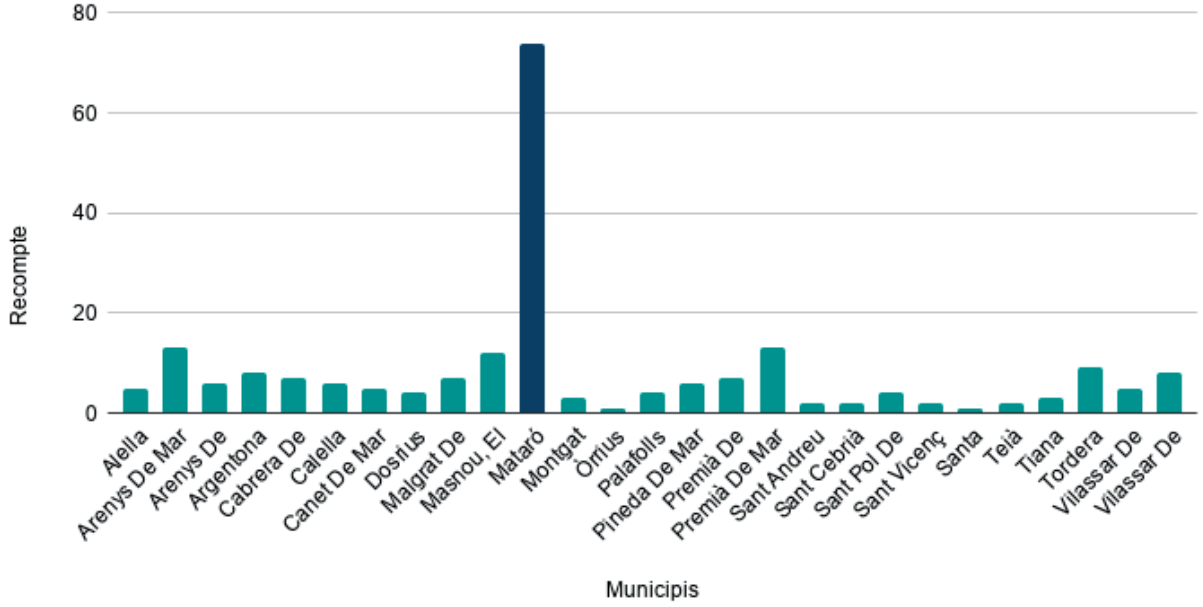
Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la Generalitat de Catalunya (Portal de la Transparència).

Si s'analitza concretament en les cooperatives amb activitat cultural, es pot apreciar com tenen un pes significatiu dins el teixit cooperatiu maresmenc, per bé que no n'és el sector més destacat:

Pel que fa a la distribució territorial de les cooperatives al Maresme, mostra una forta concentració a Mataró, amb 74 cooperatives, que representa prop d'un terç del total comarcal. Aquesta centralitat reflecteix el paper de la capital com a nucli econòmic i administratiu de la comarca, amb més densitat de població i activitat empresarial. Altres municipis amb un pes rellevant són Arenys de Mar (13) i Premià de Mar (13), seguits del Masnou (12), Argentona (8) o Vilassar de Mar (8), que també presenten un teixit cooperatiu significatiu.

La resta dels municipis en tenen una presència més reduïda, amb valors que oscil·len entre 2 i 7 cooperatives, i alguns casos pràcticament testimonials amb 1 de sola (Òrrius, Santa Susanna). Aquesta distribució evidencia que, tot i l'existència de cooperatives a gairebé tots els municipis de la comarca, el fenomen és molt desigual i tendeix a concentrar-se als nuclis urbans de major dimensió o dinamisme econòmic.

Mapa 5: Nombre de cooperatives per municipi

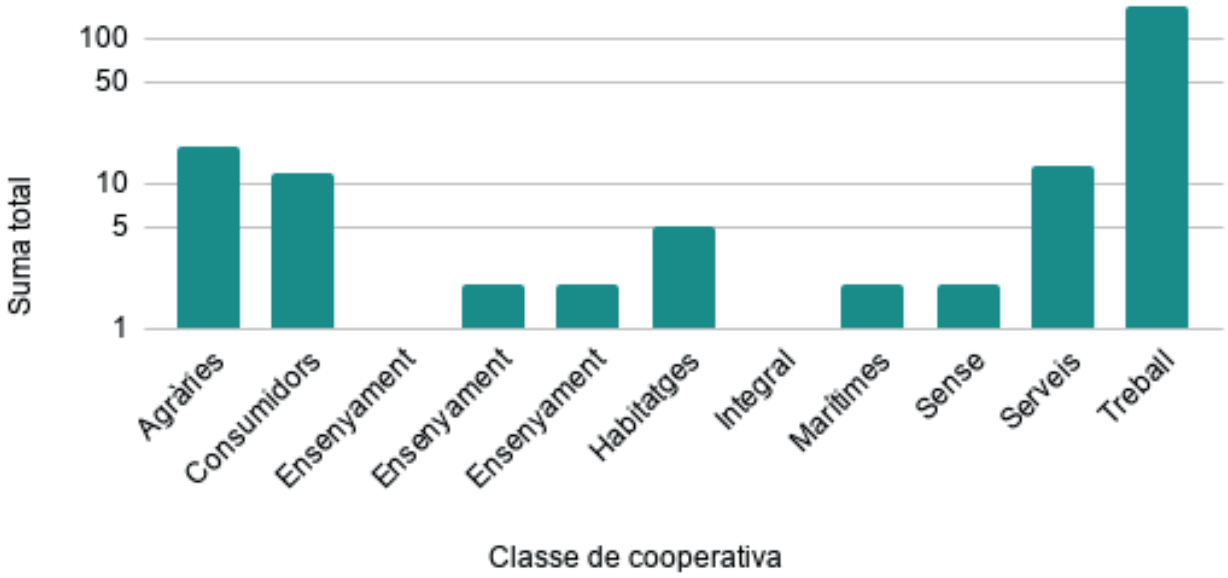


Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la Generalitat de Catalunya (Portal de la Transparència).

En conjunt, el mapa cooperatiu del Maresme combina una alta centralització a Mataró, amb una presència més dispersa però constant a la resta del territori, fet que suggereix una relació directa entre densitat de població, activitat econòmica i implantació de l'ESS.

La classificació de les cooperatives al Maresme mostra un predomini aclaparador de les de treball associat, que, amb 163 entitats, representen gairebé tres quartes parts del total. Aquest pes confirma que el model cooperatiu més estès a la comarca és aquell on les persones sòcies participen directament amb el seu treball, seguint la tendència general del cooperativisme català. S'ha de tenir en compte que aquesta categoria dominant inclou molts tipus d'activitat, que s'haurien de desagregar per tal d'obtenir una anàlisi més acurada.

Gràfic 9: Nombre de cooperatives per classe

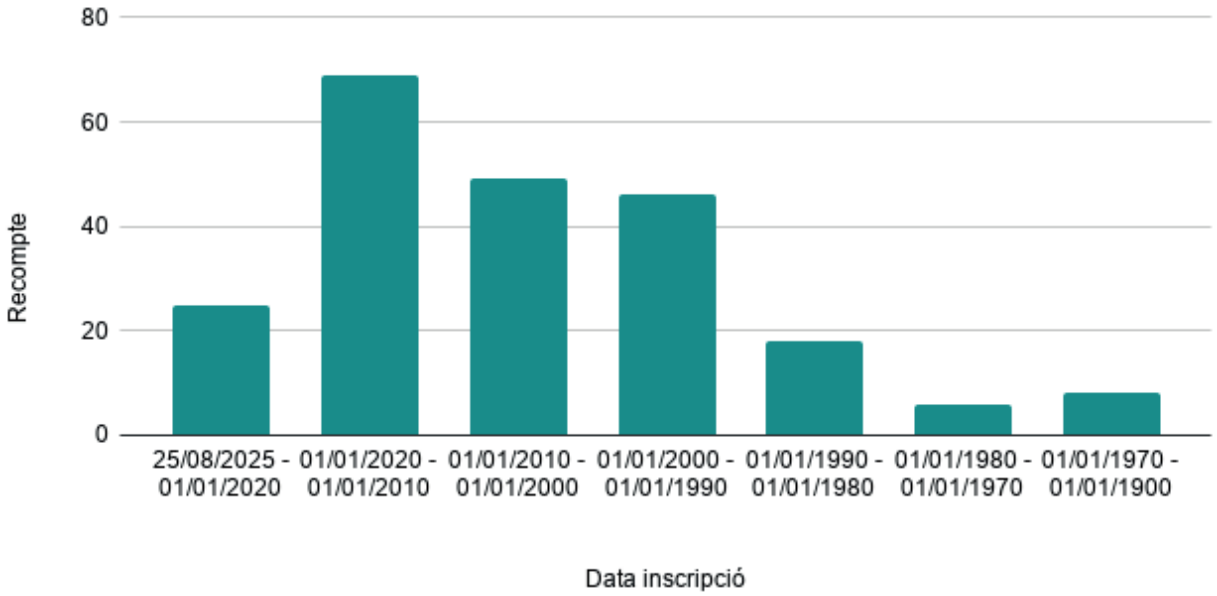


Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la Generalitat de Catalunya (Portal de la Transparència).

Les agràries (18) i les de serveis (13) ocupen un segon nivell, amb una presència rellevant però molt inferior a la de treball associat. Per sota, hi trobem les de consumidors i usuaris (12) i les d'habitatges (5) i ensenyament (5), que, tot i tenir menys volum, mostren la diversificació del fenomen cooperatiu. Finalment, les categories més específiques, com les marítimes (2), les integrals (1) o les sense especificar (2), tenen un caràcter testimonial.

En conjunt, la radiografia reflecteix un cooperativisme maresmenc fortament orientat al treball col·lectiu i la generació d'ocupació, amb presència complementària d'altres models que responen a necessitats de consum, habitatge o serveis especialitzats.

Gràfic 10: Nombre de cooperatives per data d'inscripció al registre de la Generalitat



Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la Generalitat de Catalunya (Portal de la Transparència).

La distribució de les cooperatives segons la data d'inscripció mostra una clara concentració en les darreres dècades. El període 2010-2025 és el més actiu, amb 94 noves cooperatives (69 entre 2010-2020 i 25 a partir del 2020), cosa que reflecteix un creixement recent i un dinamisme notable del sector al Maresme. Entre els anys 2000 i 2010 també s'hi van registrar 49 entitats, i en la dècada dels noranta, 46, fet que confirma un ritme de creació relativament constant al llarg d'aquests 30 anys.

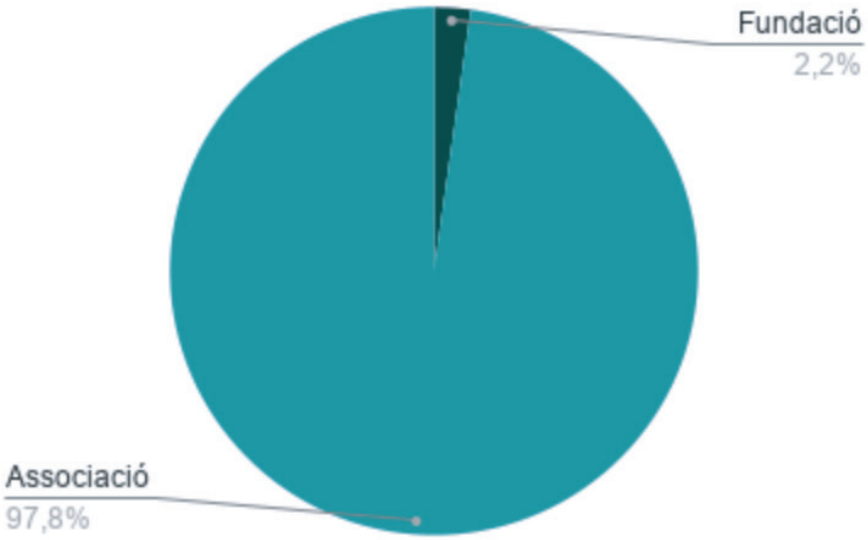
En canvi, els períodes anteriors presenten volums molt més reduïts: 18 cooperatives als vuitanta, 6 als setanta i només 8 abans del 1970. Aquest patró evidencia que el gruix del teixit cooperatiu maresmenc és de creació recent, especialment a partir dels noranta, en paral·lel a l'expansió de l'economia social i solidària i a l'impuls de polítiques de foment del cooperativisme.

En conjunt, la sèrie temporal reflecteix una forta renovació i joventut del teixit cooperatiu, amb una majoria d'entitats creades en els darrers 30 anys i una concentració clara en el segle XXI.

5.1.2. Associacions i fundacions

A continuació, es detalla l'estructura que presenten les entitats del Registre d'entitats jurídiques. Concretament, les associacions i fundacions. Com s'ha comentat anteriorment, el pes de les associacions és clarament superior al de les fundacions, 4.368 i 100 entitats respectivament. Tot i això, el seu pes real o impacte socioeconòmic no es correspon amb el nombre d'entitats de cada agrupació. És per això que algunes dades es presenten desagregades entre associacions i fundacions.

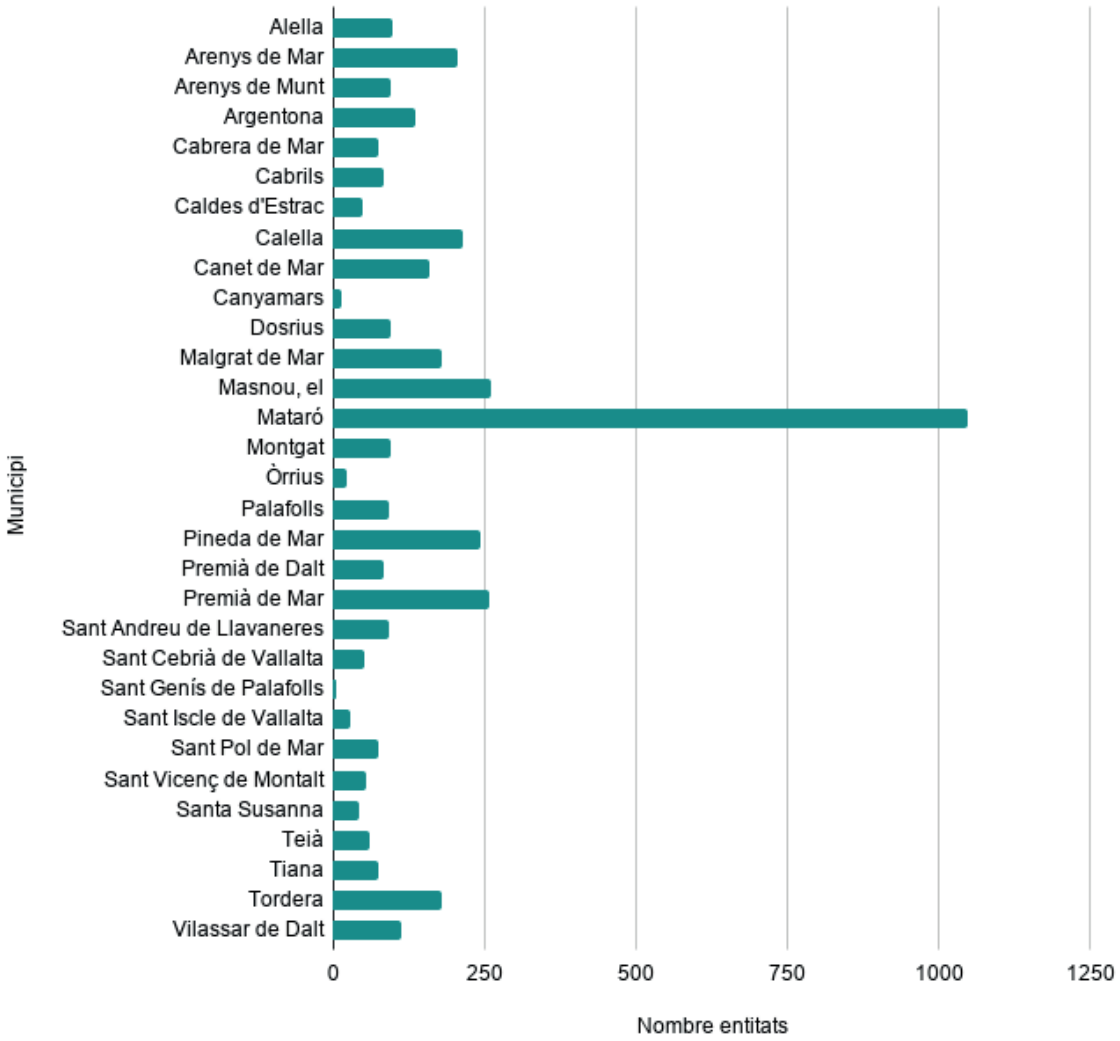
Gràfic 11: Pes relatiu de les associacions i les fundacions



Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la Generalitat de Catalunya (Portal de la Transparència).

Pel que fa a la distribució segons municipi, es comptabilitzen milers d'associacions i fundacions repartides pel conjunt de municipis, amb una forta concentració en uns quants punts clau. Mataró destaca clarament, amb 1.048 entitats, que representen aproximadament un 20 % del total comarcal; se situa així molt per sobre de la resta. Altres municipis amb xifres elevades són el Masnou (261), Premià de Mar (258) i Pineda de Mar (242), tots per sobre de les 200 entitats i amb un pes rellevant dins el conjunt del territori. A continuació hi trobem Calella (213), Arenys de Mar (206) i Vilassar de Mar (205), que consoliden un segon grup de municipis amb gran densitat associativa.

Gràfic 12: Nombre d'associacions i fundacions per municipi



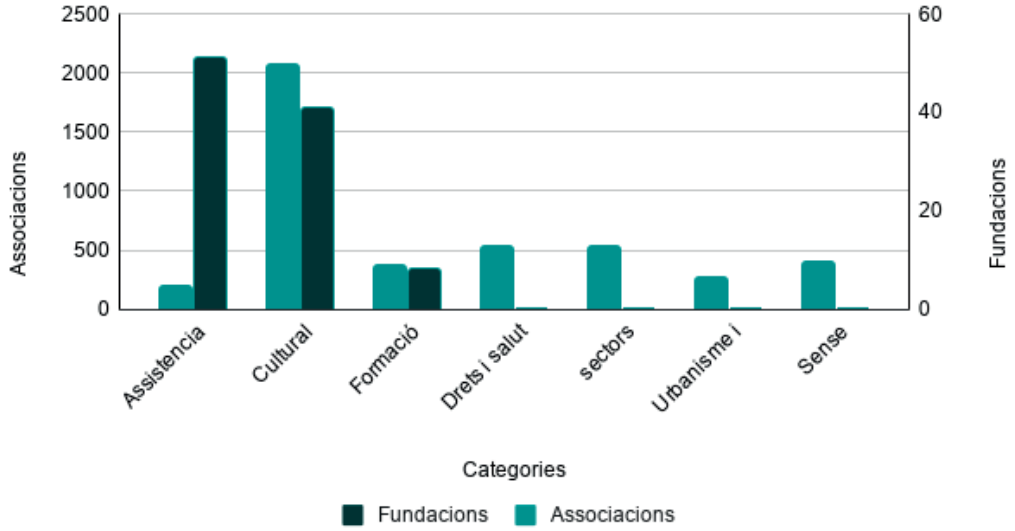
Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la Generalitat de Catalunya (Portal de la Transparència).

Un altre bloc de municipis —Argentona (135), Vilassar de Dalt (112), Malgrat de Mar (178) i Tordera (179)— presenten entre 100 i 180 entitats, dada que mostra una activitat associativa significativa però no tan concentrada com als grans nuclis. La majoria dels municipis mitjans es mouen entre 70 i 100 entitats (com Arenys de Munt, Dosrius, Montgat, Palafolls, Sant Andreu de Llavaneres o Tiana). Finalment, els municipis petits acumulen entre 40 i 70 entitats, i hi ha casos residuals, com Sant Genís de Palafolls (3) i la urbanització Can Canyamars (1).

En conjunt, l'anàlisi mostra que el teixit associatiu maresmenc és molt dens i desigualment distribuït: altament concentrat a Mataró i a alguns municipis grans del litoral central, mentre que els municipis petits i de l'interior presenten un nombre d'entitats més reduït, però proporcionalment destacable si es té en compte la població.

Les fundacions del Maresme tenen una presència destacada, sobretot en l'àmbit de l'assistència (51), on tenen un paper clau en l'atenció social i sanitària, i en el camp cultural (41), fet que mostra la vinculació amb la promoció i la preservació del patrimoni i les activitats artístiques. També hi ha una representació, encara que menor, en l'àmbit de la formació (8), fet que reflecteix l'aposta per projectes educatius i de capacitació.

Gràfic 13: Nombre d'associacions i fundacions per categories temàtiques



Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la Generalitat de Catalunya (Portal de la Transparència).

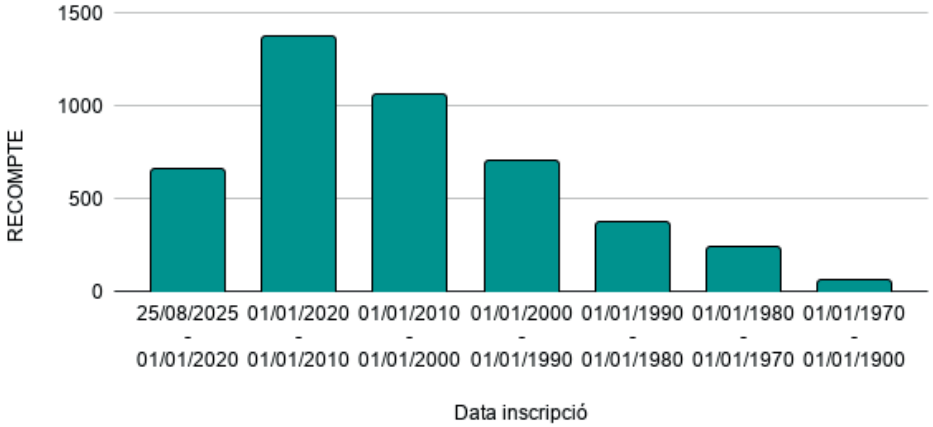
Les associacions, per la seva banda, es concentren principalment en l'àmbit cultural (2.061), que és el de més pes al territori, i això denota la importància de la vida cultural i festiva com a motor de participació ciutadana. Altres camps molt rellevants són els de drets i salut (538), i els sectors econòmics, geogràfics o professionals (533), que evidencien una forta articulació de la societat civil al voltant de la defensa de drets i la representació d'interessos col·lectius. També destaquen les associacions de formació (371), i d'urbanisme i ecologia (264), vinculades a l'educació i a la defensa del territori. Finalment, cal remarcar el volum d'entitats classificades sense categoria (406), que mostra la diversitat i heterogeneïtat del teixit associatiu maresmenc.

L'anàlisi conjunta mostra que les categories amb més volum d'entitats són les de cultura (2.102), drets i salut (538), i sectors econòmics, geogràfics o professionals (533), totes amb una presència gairebé exclusiva d'associacions. En canvi, en àmbits com la formació (379) i, sobretot, l'assistència (246), hi ha una aportació significativa tant d'associacions com de fundacions, fet que reflecteix una implicació compartida en la provisió de serveis educatius i socials. Per la seva banda, categories com urbanisme i ecologia (264) es nodreixen només d'associacions, la qual cosa és prova d'una representació desigual entre les dues figures jurídiques.

Així, mentre les associacions dominen de manera clara en la majoria d'àmbits, les fundacions concentren l'activitat sobretot en l'assistència, la cultura i, encara menys, la formació. Finalment, cal apuntar que hi ha un nombre elevat d'associacions sense classificació (406).

Pel que fa a les dades d'inscripció, mostren que el teixit d'associacions i fundacions al Maresme és majoritàriament recent, i que ha viscut un procés d'expansió continuada en les darreres dècades. El període amb més activitat és el comprès entre el 2010 i el 2020, amb 1.370 entitats noves, seguit dels anys 2000-2010, amb 1.061, i del període més recent, 2020-2025, amb 656 —tot i que aquest encara està en curs i podria augmentar. Els noranta també van ser rellevants, amb 700 inscripcions, mentre que les dècades anteriors mostren un ritme més baix: 374 als vuitanta, 241 als setanta i només 66 abans del 1970.

Gràfic 14: Nombre d'associacions i fundacions per data d'inscripció al registre



Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la Generalitat de Catalunya (Portal de la Transparència).

Aquesta evolució evidencia que la major part de les entitats existents al Maresme s'han constituït en els darrers 30 anys, coincidint amb un context de creixent institucionalització de l'associacionisme i un major reconeixement del seu paper en la cohesió social i comunitària. El creixement intens durant les primeres dècades del segle XXI es pot relacionar tant amb l'impuls de polítiques públiques de suport a l'associacionisme i al tercer sector com amb una major diversificació dels interessos socials, culturals, educatius i veïnals.

En conjunt, la sèrie temporal mostra un teixit amb una base jove i dinàmica, que s'ha consolidat en paral·lel a la transformació econòmica i social de la comarca i que reflecteix l'elevada capacitat de la ciutadania per organitzar-se i generar iniciatives col·lectives en resposta a les necessitats del territori.

5.1.3. Conclusions

La radiografia de l'ESS al Maresme mostra un teixit ampli, divers i amb una clara orientació cap al sector de serveis. Les cooperatives es concentren majoritàriament en aquest àmbit, mentre que l'agricultura, la construcció i la indústria tenen una presència més reduïda. Territorialment, destaca la forta concentració a Mataró, ciutat que concentra una tercera part de les cooperatives i més d'un miler d'associacions, però també s'evidencia una implantació significativa a la majoria de municipis de la comarca.

Pel que fa a les fundacions i associacions, el volum és molt elevat i denota una gran vitalitat de l'associacionisme maresmenc. L'àmbit cultural és el que aglutina més entitats, però també destaquen categories com drets i salut, sectors econòmics i professionals, formació, o assistència, que reflecteixen la diversitat d'interessos i la capacitat d'organització de la ciutadania. Les fundacions, encara que menys nombroses, tenen un pes destacat en camps clau com l'assistència, la cultura i la formació, i mostren una vocació social i transversal.

Finalment, l'anàlisi temporal evidencia que la major part de les entitats de l'ESS al Maresme s'han creat a partir dels anys noranta i, especialment, al segle XXI, fet que reflecteix un teixit relativament jove, en expansió i amb capacitat d'adaptació a les necessitats socials, culturals i econòmiques del territori. En conjunt, l'ESS al Maresme constitueix un sector dinàmic i arrelat, amb un fort potencial per continuar contribuint a la cohesió social i al desenvolupament local sostenible.

6. El pes de l'ESS a l'activitat contractual al Maresme 2021-2024

La Llei 9/2017 de contractes del sector públic (LCSP) marca un canvi de paradigma i converteix la contractació pública en una eina estratègica per desplegar polítiques socials, mediambientals, d'innovació i de foment de l'Economia Social i les pimes. Es passa d'un model basat només en el preu més baix a un model orientat al creixement més sostenible i innovador. Cal apuntar que l'impacte de la contractació pública com a motor econòmic (més del 30 % de la despesa pública a Catalunya).

S'analitzen més de 2.872 contractes adjudicats a la comarca del Maresme entre el 2021 i el 2024 (exclosos els menors) a través del Portal de la Transparència. Les dades han estat netejades i complementades amb fonts de l'Idescat i registres d'empreses d'inserció i centres especials de treball. Tot i certes limitacions en la qualitat de les fonts originals, la metodologia aplicada ofereix una visió sòlida del panorama de la contractació pública al Maresme.

A continuació, s'exposa un resum durant el període 2021-2024, amb una atenció especial al paper de l'ESS en aquest àmbit.

6.1 Distribució de contractes de l'ESS (nombre i import)

Durant el període 2021-2024, la comarca del Maresme ha registrat una activitat contractual pública que reflecteix la potència com a motor econòmic de la contractació pública a Catalunya, amb un total de **2.872 contractes adjudicats que sumen un import econòmic de 509,1 milions d'euros**.

Tot i que el nombre de contractes ha mostrat un creixement progressiu (un 21,4 % més el 2024 respecte al 2021), l'import econòmic ha presentat una evolució irregular; destaca l'any 2023 com l'exercici amb el volum adjudicat més gran.

Taula 2: Evolució del nombre de contractes adjudicats a l'ESS al Maresme, anys 2021-2024

EVOLUCIÓ NOMBRE DE CONTRACTES A L'ESS					
	2021	2022	2023	2024	Total
No	526	720	638	782	2666
Sí	42	54	59	51	206
Total	468	774	697	833	2872

Font: Elaboració pròpia a partir de dades obertes de la Generalitat de Catalunya.

Taula 3: Evolució de l'import de contractes adjudicats a l'ESS al Maresme, anys 2021-2024

EVOLUCIÓ IMPORTS ADJUDICATS A L'ECONOMIA SOCIAL					
	2021	2022	2023	2024	Total
No	162.824.326,14€	131.867.817,75€	89.361.200,17€	91.424.075,11€	475.477.419,17€
Sí	5.380.261,81€	10.107.772,12€	13.952.478,53€	4.207.964,62€	33.648.477,08€
Total	168.204.587,95€	141.975.589,87€	103.313.678,70€	95.632.039,73€	509.125.896,25€

Font: Elaboració pròpia a partir de dades obertes de la Generalitat de Catalunya.

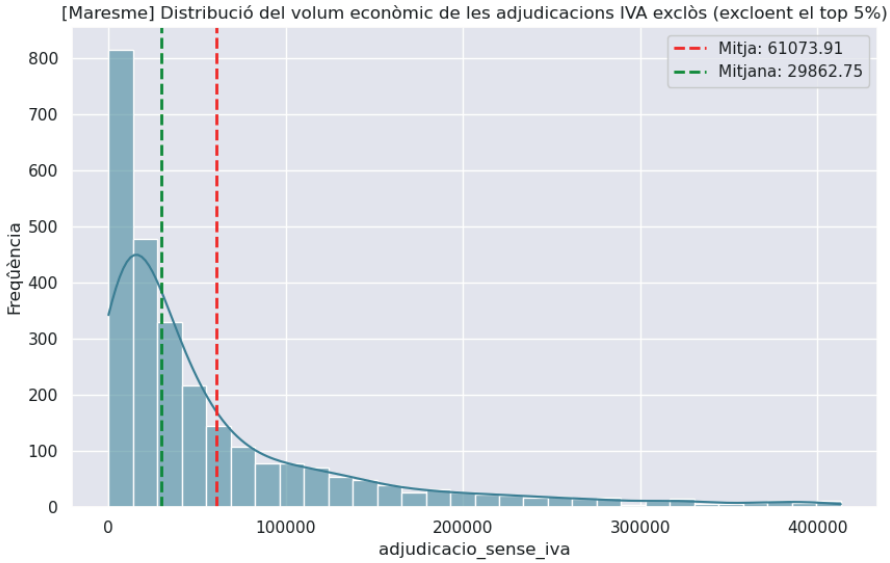
Durant el període 2021-2024, els imports adjudicats a l'economia social al Maresme mostren una evolució irregular. En aquest interval, s'han assignat un total de 509,1 milions d'euros (M€), dels quals 33,6 corresponen específicament a l'economia social (un 6,6 % del total).

El 2023 destaca com l'any amb l'import més elevat destinat a l'economia social (13,95 M€), seguit del 2022 (10,1 M€). En canvi, el 2024 registra una davallada notable (4,2 M€), i se situa per sota fins i tot dels nivells inicials del 2021 (5,38 M€).

Pel que fa a les adjudicacions que no s'han dirigit a l'ESS, la tendència global ha estat clarament descendent, i s'ha passat dels 162,8 M€ el 2021 als 91,4 M€ el 2024.

Aquestes dades evidencien, d'una banda, que la presència de l'ESS dins el conjunt de la contractació pública encara és minoritària, i, de l'altra, que, tot i haver assolit un màxim el 2023, la seva consolidació continua sent un repte pendent.

Gràfic 15: Mitjana i mediana de la distribució del volum econòmic de les adjudicacions (€), anys 2021-2024



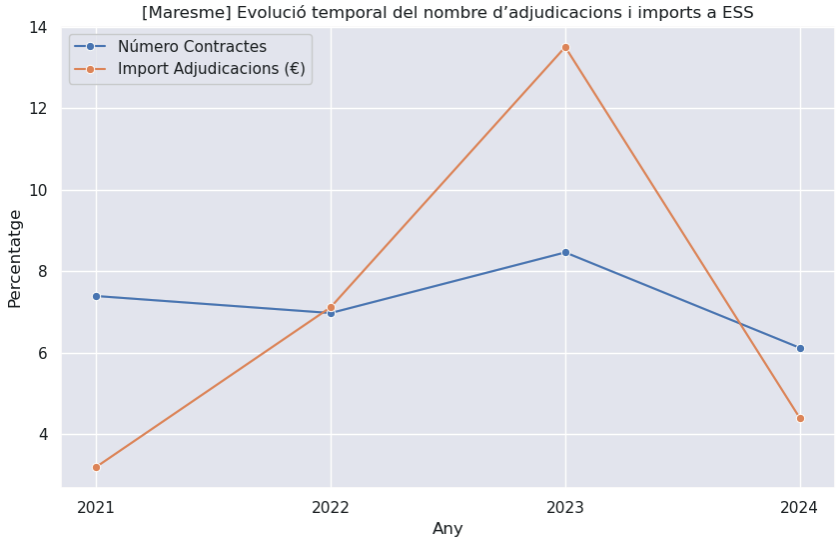
Font: Elaboració pròpia a partir de dades obertes de la Generalitat de Catalunya.

En aquest període, la mitjana dels imports adjudicats ha estat de 29.862 €, mentre que la mediana s'ha situat en 61.073 €. Aquesta diferència evidencia una distribució esbiaixada negativament, amb la presència de nombrosos contractes de petit import que redueixen la mitjana.

La mediana, menys sensible als valors extrems, reflecteix millor el valor central del conjunt, especialment en un context amb moltes adjudicacions menors. Així, tot i que la mitjana és baixa, això es deu al pes dels contractes de menor quantia, mentre que la mediana mostra que una part significativa de les adjudicacions tenen imports més elevats.

Aquest fenomen ajuda a explicar que, malgrat l'augment del nombre total d'adjudicacions el 2024, l'import econòmic global hagi disminuït: han crescut els contractes adjudicats, però amb imports més baixos, fet que impacta directament en la mitjana general i contribueix a la reducció de l'import total registrat.

Gràfic 16: Evolució del nombre i l'import de contractes adjudicats a l'ESS, anys 2021-2024



Font: Elaboració pròpia a partir de dades obertes de la Generalitat de Catalunya.

Pel que fa al nombre de contractes adjudicats a l'ESS, la tendència ha estat de creixement progressiu, amb un increment del 21,4 % el 2024 respecte al 2021. Aquesta evolució mostra que, en termes de volum de contractes, les entitats de l'ESS han anat guanyant pes en la dinàmica contractual de la comarca.

En canvi, l'import econòmic adjudicat a l'ESS ha tingut una evolució no lineal. Després d'un inici moderat el 2021 (5,38 M€), es va registrar un creixement destacat els anys 2022 (10,1 M€) i, sobretot, 2023 (13,95 M€), que es va convertir en l'exercici amb la xifra més alta del període. No obstant això, el 2024 es va produir una caiguda significativa fins als 4,2 M€, amb la qual cosa es va situar per sota del nivell inicial del 2021.

A la vegada, els imports adjudicats a empreses no ESS mostren una tendència descendent constant, i passen de 162,8 M€ el 2021 a 91,4 M€ el 2024. Aquesta disminució del volum global de contractació contrasta amb la dinàmica irregular de l'ESS i obre la porta a una possible major incidència relativa de l'ESS si aconsegueix consolidar-se.

6.1.1. Distribució de contractes de l'ESS per municipis

L'anàlisi de les adjudicacions a l'ESS en el període 2021-2024 mostra una forta concentració territorial. **Mataró** destaca de manera clara, amb **17,65 M€**, una xifra que el situa molt per sobre de la resta de municipis i el consolida com el pol principal de contractació amb l'economia social i solidària al Maresme. En segona posició apareix **Pineda de Mar**, amb **3,32 M€**, que, tot i situar-se lluny de Mataró, presenta un volum rellevant en el conjunt comarcal.

El tercer lloc correspon a **Sant Andreu de Llavaneres**, amb **2,17 M€**, seguit d'**Arenys de Mar**, que acumula **1,52 M€**. Tanca el grup dels cinc primers **Tordera**, amb **1,36 M€** adjudicats a l'ESS. Les dades mostren, doncs, que, tot i la clara hegemonia de Mataró, hi ha altres municipis que també mantenen un pes específic significatiu dins de la comarca.

A l'altre extrem, municipis com **Òrrius**, **Santa Susanna**, **Sant Iscle de Vallalta** o **Cabrera de Mar** no registren cap import adjudicat a l'ESS en tot el període analitzat, la qual cosa evidencia una absència total de contractació amb aquest sector. Igualment, altres municipis com **Vilassar de Dalt** o **Argentona** mostren imports petits respecte a la resta, en períodes molt puntuals. Aquesta situació reflecteix les grans diferències existents entre municipis del Maresme en la incorporació de l'ESS dins la contractació pública, amb alguns territoris molt actius i d'altres on la presència encara és nul·la.

Taula 4: Evolució de l'import de contractes adjudicats a l'ESS al Maresme per municipis, anys 2021-2024

EVOLUCIÓ IMPORTS ADJUDICATS A L'ESS PER MUNICIPIS

Any	2021		2022		2023		2024		Total
	No	Sí	No	Sí	No	Sí	No	Sí	
Alella	47.617.861,46€	81.107,49€	1.851.081,57€	280.746,04€	1.714.255,88€	66.111,42€	2.296.389,87€	80.678,11€	53.988.231,84€
Arenys de Mar	487.836,72€	0,00€	6.187.680,91€	9.939,64€	1.319.813,04€	868.310,38€	6.936.354,14€	645.324,30€	16.455.259,13€
Arenys de Munt	516.047,77€	102.558,03€	2.924.354,95€	0,00€	1.025.333,83€	0,00€	565.063,48€	264.486,11€	5.397.844,17€
Argentona	104.167,19€	0,00€	1.593.355,33€	24.793,39€	2.027.314,72€	0,00€	7.393.926,00€	26.700,00€	11.170.256,63€
Cabrera de Mar	275.199,00€	0,00€	966.052,68€	0,00€	312.803,00€	0,00€	1.283.758,82€	48.510,28€	2.886.323,78€
Cabrils	2.091.919,43€	0,00€	23.490,90€	102.943,00€	756.410,11€	0,00€	828.989,28€	0,00€	4.103.752,72€
Caldes d'Estrac	128.050,00€	0,00€	145.074,13€	0,00€	480.041,11€	49.500,00€	191.614,41€	20.344,00€	1.014.624,25€
Calella	1.039.644,93€	201.060,00€	3.287.815,66€	0,00€	2.051.332,43€	123.826,02€	2.573.668,68€	8.400,00€	9.285.747,72€
Canet de Mar	484.736,50€	12.305,30€	2.005.321,29€	32.105,61€	1.074.706,77€	34.721,20€	1.756.809,12€	73.261,58€	5.473.967,37€
Dosrius	384.353,01€	44.000,00€	1.671.085,53€	0,00€	2.575.429,87€	32.224,00€	2.713.769,27€	20.523,38€	7.441.385,06€
Malgrat de Mar	9.468.083,94€	332.398,12€	3.655.813,36€	154.144,78€	4.298.932,02€	132.364,42€	2.401.499,09€	35.486,20€	20.478.721,93€
Masnou, el	3.283.406,79€	513.829,60€	4.260.384,91€	194.633,73€	2.452.827,58€	258.185,47€	21.353.950,50€	80.674,20€	32.397,892,78€
Mataró	65.725.810,99€	2.430.810,09€	23.776.583,39€	6.382.726,13€	16.508.381,76€	8.163.883,87€	7.223.520,56€	674.559,05€	130.886.275,84€
Montgat	9.063.874,16€	9.632,13€	1.702.570,40€	0,00€	889.739,36€	10.600,00€	3.785.644,32€	0,00€	15.462.060,37€
Palafolls	1.079.746,93€	308.047,27€	1.146.385,16€	66.816,24€	4.671.177,49€	4.874,91€	2.069.632,00€	275.463,28€	9.622.143,28€
Pineda de Mar	3.288.441,02€	789.120,70€	4.349.198,80€	69.630,00€	4.108.902,94€	1.917.895,13€	5.966.306,26€	548.155,65€	21.037.650,50€
Premià de Dalt	384.186,71€	76.286,27€	531.676,66€	10.734,89€	1.349.787,34€	27.255,81€	672.153,88€	26,74€	3.052.108,30€
Premià de Mar	1.302.712,47€	31.630,39€	6.330.868,20€	459.551,45€	19.430.498,10€	54.395,82€	7.649.629,59€	297.470,70€	35.556.756,72€
St.Andreu de Llavan.	1.842.110,45€	52.125,00€	19.718.290,19€	50.000,00€	933.804,85€	2.003,160,00€	346.070,25€	66.304,99€	25.011.865,73€
St. Cebrià de Vallalta	292.391,15€	0,00€	938.015,91€	23.975,00€	269.372,98€	0,00€	73.378,89€	0,00€	1.597.133,93€
St. Iscle de Vallalta	0,00€	0,00€	118.736,86€	0,00€	18.125,10€	0,00€	81.983,16€	0,00€	218.845,12€
St. Pol de Mar	1.011.460,58€	35.664,57€	3.662.168,98€	67.127,42€	893.299,25€	25.870,00€	1.635.925,35€	0,00€	7.331.516,15€
St. Vicenç de Montalt	3.835.147,99€	0,00€	710.796,13€	52.378,25€	1.271.306,15€	0,00€	1.137.033,89€	16.000,00€	7.022.662,41€
Santa Susanna	1.988.945,33€	0,00€	2.564.656,78€	0,00€	4.976.317,48€	0,00€	1.061.114,45€	0,00€	10.591.034,04€
Teià	0,00€	0,00€	3.204.733,45€	97.529,00€	1.672.356,40€	115.221,03€	2.241.900,79€	85.916,50€	7.417.657,17€
Tiana	644.362,34€	53.032,80€	908.064,64€	0,00€	209.224,24€	79,05€	487.858,38€	1.403,35€	2.304.024,80€
Tordera	772.740,10€	0,00€	1.600.769,48€	1.250.000,00€	2.613.498,99€	64.000,00€	601.774,98€	43.142,37€	6.945.925,92€
Vilassar de Dalt	1.723.180,32€	0,00€	652.918,33€	109.250,00€	315.155,82€	0,00€	1.046.188,22€	0,00€	3.846.692,69€
Vilassar de Mar	2.190.760,78€	24.673,50€	29.511.273,25€	119.023,00€	1.169.932,95€	0,00€	1.639.688,14€	194.319,46€	34.849,671,08€
Òrrius	0,00€	0,00€	5.400,00€	0,00€	0,00€	0,00€	0,00€	0,00€	5.400,00€

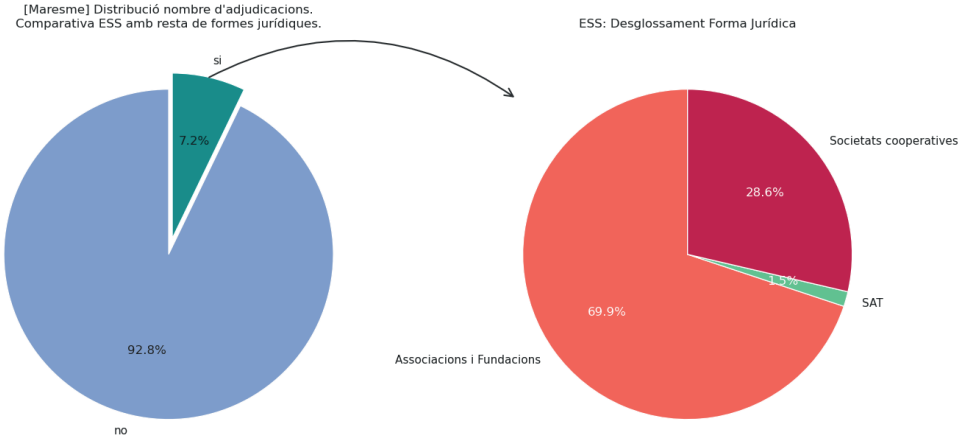
Font: Elaboració pròpia a partir de dades obertes de la Generalitat de Catalunya.

6.2 Contractació pública a l'ESS: trets principals i tendències

6.2.1. Les formes jurídiques de la contractació a l'ESS al Maresme

Pel que fa al desglossament del nombre d'adjudicacions a l'ESS segons forma jurídica per al període 2021-2024, s'observa que, del total de contractes, un 7,2 % són adjudicats a entitats de l'economia social. D'aquest percentatge, el 70 % és adjudicat a associacions i fundacions. Un 28,6 % correspon principalment a societats cooperatives, i l'1,5 % restant, a la Societat Agrària de Transformació (SAT).

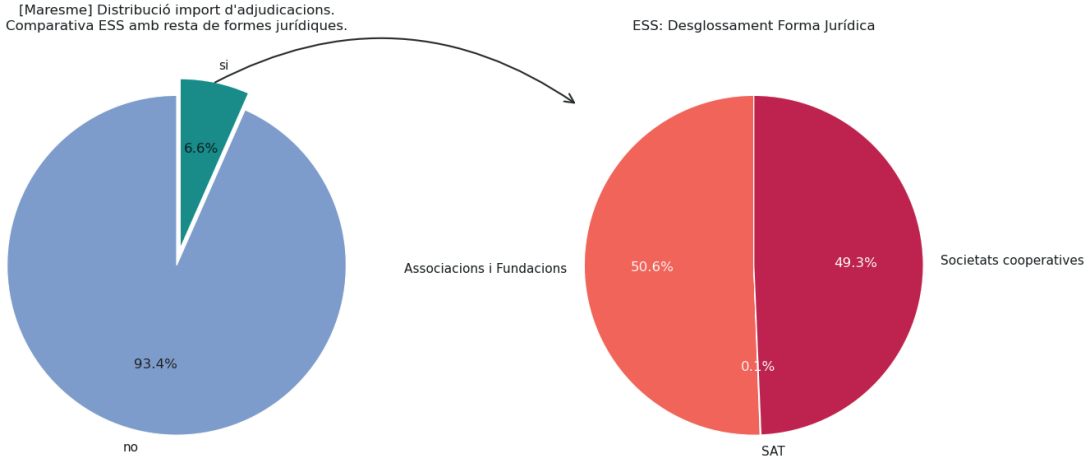
Gràfic 17: Distribució del nombre d'adjudicacions a l'ESS. Comparativa ESS i resta de formes jurídiques i desglossament d'adjudicacions per forma jurídica, anys 2021-2024



Font: Elaboració pròpia a partir de dades obertes de la Generalitat de Catalunya.

L'anàlisi de la distribució global dels imports adjudicats posa de manifest que només el 6,6 % de la contractació pública s'ha destinat a entitats de l'ESS, mentre que el 93,4 % restant ha anat a altres formes jurídiques. Pel que fa al desglossament intern de l'ESS, gairebé la meitat de l'import adjudicat correspon a associacions i fundacions (50,6 %), seguides molt de prop per les societats cooperatives (49,3 %). Les SAT, en canvi, només representen un 0,1 % del total assignat a l'ESS.

Gràfic 18: Distribució de l'import d'adjudicacions a l'ESS. Comparativa ESS i resta de formes jurídiques i desglossament d'adjudicacions per forma jurídica, anys 2021-2024



Font: Elaboració pròpia a partir de dades obertes de la Generalitat de Catalunya.

Tot i que les associacions i fundacions concentren el 70 % de les adjudicacions a l'ESS, presenten un import mitjà inferior, ja que només representen el 50,6 % del volum econòmic adjudicat. En canvi, les cooperatives, amb el 28,6 % dels contractes, acumulen gairebé la meitat de l'import total (49,3 %), la qual cosa suggereix que, de mitjana, gestionen contractes de més volum econòmic. Si bé seria necessari analitzar l'evolució any a any per fonamentar amb plena solidesa aquesta conclusió, les dades agregades permeten deduir aquesta tendència.

6.2.2. Tipologia contractual

A continuació s'exposa el volum i l'import dels contractes adjudicats a l'ESS al Maresme, desglossats segons la tipologia contractual. Les dades es presenten en comparació amb la resta de formes jurídiques, per tal d'identificar les particularitats sectorials i les possibles diferències en la participació de l'ESS respecte a la resta d'operadors.

L'anàlisi del nombre de contractes adjudicats a entitats de l'ESS, considerant els contractes identificats com a "Sí" a la taula següent, mostra una distribució molt concentrada en el sector de serveis. Entre el 2021 i el 2024 s'han adjudicat un total de 206 contractes a entitats de l'ESS, que representen el 7,2 % del volum contractual del període. L'anàlisi per tipologia posa de manifest una clara concentració en l'àmbit dels serveis, que, amb 171 contractes, acumulen el 83 % del total. La segona categoria en importància és la concessió de serveis, amb 16 contractes (7,8 %), mentre que la resta de tipologies tenen un pes molt minoritari.

Així, només s'han registrat 5 contractes de tipus administratiu especial (2,4 %), 4 contractes sota legislació sectorial específica (1,9 %), 4 contractes de subministraments (1,9 %), 3 contractes de serveis especials (1,5 %), 2 contractes d'obres (1 %) i 1 sol contracte privat d'Administració pública (0,5 %). En canvi, no s'han adjudicat contractes a l'ESS en la modalitat de concessió d'obres.

Taula 5: Nombre de contractes a l'ESS per tipus de contracte al Maresme, anys 2021-2024

NOMBRE DE CONTRACTES A L'ESS PER TIPUS DE CONTRACTE

Any	2021		2022		2023		2024		Total
	No	Sí	No	Sí	No	Sí	No	Sí	
Administratiu especial	12	0	9	1	12	1	27	3	65
Altra legislació sectorial	19	1	50	3	3	0	2	0	78
Concessió d'obres	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Concessió de serveis	10	2	14	1	13	9	28	4	81
Contracte de serveis especials (annex IV)	0	0	0	0	1	0	3	3	7
Obres	89	1	222	0	131	1	106	0	550
Privat d'Adm. Pública	1	0	9	1	1	0	0	0	12
Serveis	263	37	254	47	315	47	401	40	1404
Subministraments	132	1	162	1	161	1	215	1	674
Total	**526**	**42**	**720**	**54**	**638**	**59**	**782**	**51**	**2872**

Font: Elaboració pròpia a partir de dades obertes de la Generalitat de Catalunya.

En termes econòmics, la concentració en l'àmbit dels serveis acumula 30,6 milions d'euros, i representa el 91,6 % del total del pressupost (33,5 M€). Aquesta dada confirma que la contractació pública vinculada a l'ESS es fonamenta de manera gairebé exclusiva en aquesta modalitat.

La resta de tipologies tenen un pes molt reduït i apareixen de manera puntual. Destaquen els contractes privats d'Administració pública, amb 1,25 milions d'euros concentrats l'any 2022 (3,7 % del total), i les concessions de serveis, amb 0,57 milions d'euros (1,7 %). També s'han registrat imports menors en contractes de serveis especials Annex IV (0,41 M€, 1,2 %), subministraments (0,44 M€, 1,3 %), contractes administratius especials (0,11 M€, 0,3 %), obres (0,085 M€, 0,25 %) i contractes sota legislació sectorial específica (0,19 M€, 0,6 %).

Taula 6: Import de contractes a l'ESS per tipus de contracte al Maresme, anys 2021-2024

IMPORT ADJUDICACIONS A L'ESS PER TIPUS DE CONTRACTE

Any	2021		2022		2023		2024		Total
	No	Sí	No	Sí	No	Sí	No	Sí	
Administratiu especial	12	0	9	1	12	1	27	3	65
Altra legislació sectorial	19	1	50	3	3	0	2	0	78
Concessió d'obres	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Concessió de serveis	10	2	14	1	13	9	28	4	81
Contracte de serveis especials (annex IV)	0	0	0	0	1	0	3	3	7
Obres	89	1	222	0	131	1	106	0	550
Privat d'Adm. Pública	1	0	9	1	1	0	0	0	12
Serveis	263	37	254	47	315	47	401	40	1404
Subministraments	132	1	162	1	161	1	215	1	674
Total	**526**	**42**	**720**	**54**	**638**	**59**	**782**	**51**	**2872**

Font: Elaboració pròpia a partir de dades obertes de la Generalitat de Catalunya.

6.2.3. Contractes per procediments

L'anàlisi per procediment mostra una concentració molt clara en els procediments oberts, que acumulen el 85 % del total. En concret, el procediment obert ordinari és el més utilitzat en el període de temps estudiat, amb 126 contractes (64 %), seguit de l'obert simplificat, amb 39 contractes (19,8 %), i l'obert simplificat abreujat, amb 12 contractes (6,1 %).

La resta de tipologies tenen un pes molt reduït. Destaquen el negociat sense publicitat, amb 10 contractes (5,1 %), concentrats sobretot l'any 2022.

Taula 7: Nombre de contractes per tipus de procediment de contractació, anys 2021-2024

NOMBRE DE CONTRACTES A L'ESS PER TIPUS DE PROCEDIMENT

Any	2021		2022		2023		2024		Total
	No	Sí	No	Sí	No	Sí	No	Sí	
Adjudicacions directes no menors	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Altres proced. segons instruccions internes	0	0	5	0	1	0	0	0	6
Concurs de projectes	0	0	0	0	3	0	0	0	3
Licitació amb negociació	1	0	1	0	0	1	0	0	3
Negociació sense publicitat	34	0	30	7	34	1	37	2	145
Obert	230	26	309	31	248	36	275	33	1188
Obert Simplificat	137	4	242	13	176	14	158	8	752
Obert Simplificat abreujat	77	4	118	3	141	7	191	5	546
Restringit	5	2	5	0	2	0	6	0	20
Tramit. amb mesures de gestió eficient	13	0	1	0	4	0	0	0	18
Total	**497**	**36**	**711**	**54**	**610**	**59**	**667**	**48**	**2682**

Font: Elaboració pròpia a partir de dades obertes de la Generalitat de Catalunya.

En el període 2021-2024, l'import total adjudicat a l'ESS al Maresme a través de la contractació pública ha estat de 33,5 milions d'euros. L'anàlisi per procediment mostra una concentració molt marcada en el procediment obert, que, amb 31,3 milions d'euros, representa el 93,6 % del total. Aquest predomini s'explica especialment pel 2023, quan es van adjudicar 13,4 milions d'euros mitjançant aquesta via; es va convertir en l'any de màxim volum econòmic per a l'ESS.

Els procediments oberts simplificats i els oberts simplificats abreujats acumulen conjuntament 1,53 milions d'euros (4,6 %), amb un pes molt petit en comparació amb l'obert ordinari. La resta de tipologies tenen una incidència mínima: el procediment restringit concentra 307.407 euros (0,9 %), i el negociat sense publicitat, 253.052 euros (0,8 %). Altres modalitats, com la licitació amb negociació, han tingut una presència molt puntual (57.628 €, 0,2 %), mentre que adjudicacions directes, concursos de projectes, procediments interns o tramitacions amb mesures de gestió eficient no han generat imports per a l'ESS.

Taula 8: Import adjudicacions per tipus de procediment de contractació, anys 2021-2024

NOMBRE DE CONTRACTES A L'ESS PER TIPUS DE PROCEDIMENT

Any	2021		2022		2023		2024		Total
	No	Sí	No	Sí	No	Sí	No	Sí	
Adjudicacions directes no menors	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Altres proced. segons instruccions internes	0	0	5	0	1	0	0	0	6
Concurs de projectes	0	0	0	0	3	0	0	0	3
Licitació amb negociació	1	0	1	0	0	1	0	0	3
Negociació sense publicitat	34	0	30	7	34	1	37	2	145
Obert	230	26	309	31	248	36	275	33	1188
Obert Simplificat	137	4	242	13	176	14	158	8	752
Obert Simplificat abreujat	77	4	118	3	141	7	191	5	546
Restringit	5	2	5	0	2	0	6	0	20
Tramit. amb mesures de gestió eficient	13	0	1	0	4	0	0	0	18
Total	**497**	**36**	**711**	**54**	**610**	**59**	**667**	**48**	**2682**

Font: Elaboració pròpia a partir de dades obertes de la Generalitat de Catalunya.

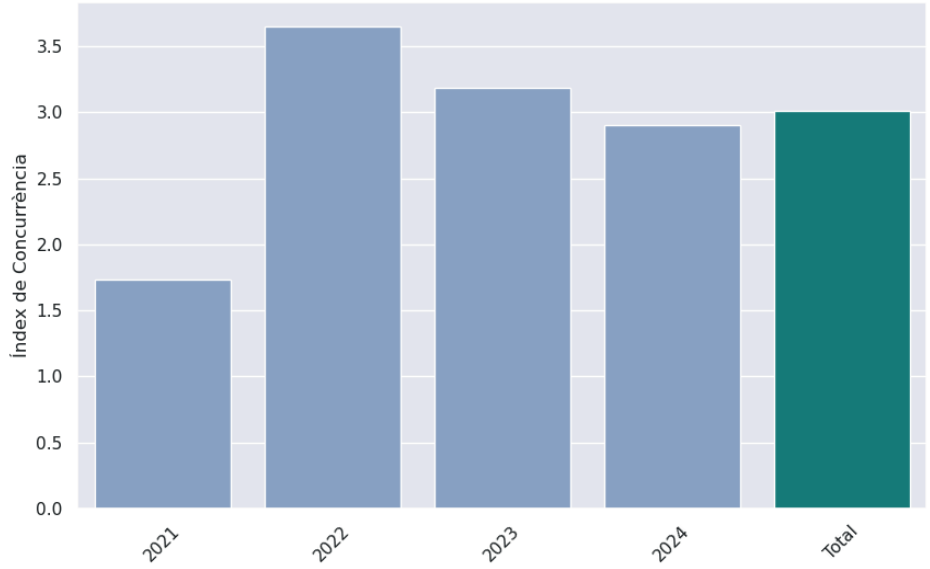
L'anàlisi per procediment evidencia que la contractació de l'ESS al Maresme es concentra clarament en els procediments oberts, pel que fa tant al volum com als imports. En termes quantitatius, representen el 85 % dels contractes adjudicats, i des del punt de vista econòmic acumulen 31,3 milions d'euros, és a dir, el 93,6 % del total assignat a l'ESS entre el 2021 i el 2024.

6.2.4. Índex de concurrència

L'índex de concurrència mitjana, que mesura el nombre mitjà d'ofertes rebudes per procediment de contractació, mostra, per al període 2021-2024, una disparitat notable tant a escala geogràfica com sectorial dins la comarca del Maresme. L'anàlisi d'aquest indicador permet evidenciar les diferències en la concurrència entre municipis i àmbits d'activitat al llarg del període estudiat.

A escala territorial, **Premià de Mar** és el municipi amb un resultat més alt, amb una concurrència mitjana de **3,4 licitadors per adjudicació a l'ESS**, valor que supera, fins i tot, la mitjana de la **contractació total al Maresme (3,0 licitadors)**.

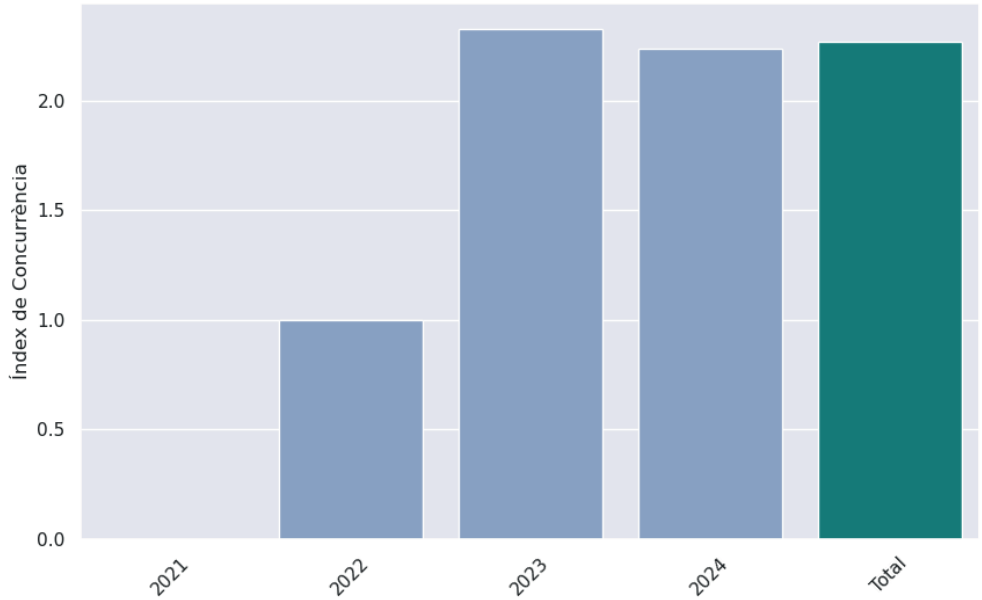
Gràfic 19: Evolució temporal de l'índex de concurrència en la contractació total del Maresme, anys 2021-2024



Font: Elaboració pròpia a partir de dades obertes de la Generalitat de Catalunya.

En el cas de les adjudicacions a l'ESS, la concurrència se situa en 2,3 licitadors de mitjana, per sota de la mitjana comarcal de la contractació total, que és de 3,0 licitadors. Cal tenir en compte que per a l'any 2021 no hi ha dades, fet que pot condicionar la interpretació dels resultats.

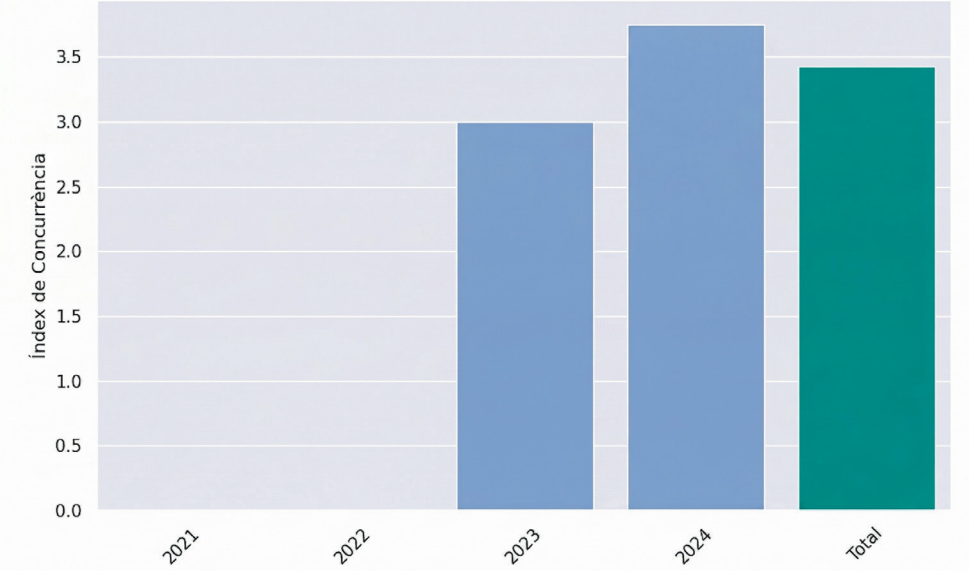
Gràfic 20: Evolució temporal de l'índex de concurrència en les adjudicacions a l'ESS del Maresme, anys 2021-2024



Font: Elaboració pròpia a partir de dades obertes de la Generalitat de Catalunya.

Premià de Mar és el municipi amb l'índex de concurrència més alt de tota la comarca, amb una mitjana de 3,4 licitadors per adjudicació a l'ESS, valor que supera, fins i tot, la mitjana de la contractació total al Maresme (3,0 licitadors). Aquesta dada situa Premià de Mar com a referent dins la comarca pel que fa a competència en la contractació pública. Cal tenir en compte que només s'ha analitzat un període de referència limitat (2023 i 2024), fet que pot condicionar la xifra. Amb més anys de dades, es podria valorar millor si aquesta concurrència és una característica diferencial del municipi o simplement una dinàmica puntual dels darrers exercicis.

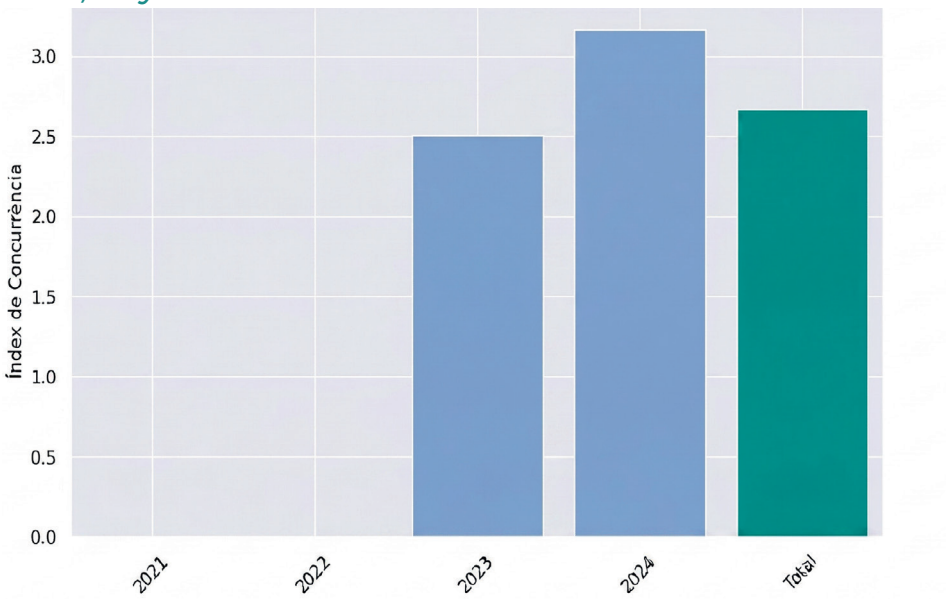
Gràfic 21: Evolució temporal de l'índex de concurrència en les adjudicacions a l'ESS de Premià de Mar, anys 2021-2024



Font: Elaboració pròpia a partir de dades obertes de la Generalitat de Catalunya.

Tot i que no arriba als valors més elevats observats a la comarca, com els de Premià de Mar, Mataró registra un nivell de concurrència per sobre de la mitjana, fet que suggereix l'existència d'un mercat actiu i una participació destacada d'empreses de l'ESS. En concret, la mitjana a Mataró és de 2,7 licitadors en adjudicacions a l'ESS, lleugerament superior a la mitjana comarcal en aquest àmbit (2,3 licitadors). Cal considerar, però, que, igual que en el cas de Premià de Mar, l'anàlisi només comprèn dos anys (2023 i 2024), la qual cosa pot condicionar la comparació amb l'índex global.

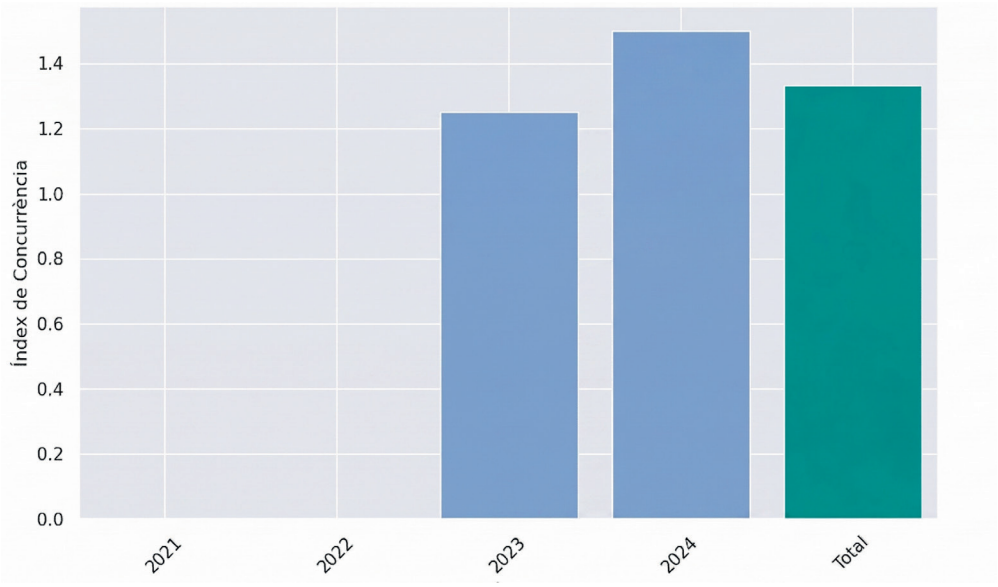
Gràfic 22: Evolució temporal de l'índex de concurrència en les adjudicacions a l'ESS de Mataró, anys 2021-2024



Font: Elaboració pròpia a partir de dades obertes de la Generalitat de Catalunya.

Finalment, Pineda de Mar és el municipi que registra l'índex de concurrència més baix, amb només 1,3 licitadors per adjudicació a l'ESS. Aquesta dada posa de manifest un marge ampli de millora en termes de competència i atracció d'ofertes, ja que reflecteix un mercat menys competitiu i amb menys capacitat d'atreure empreses interessades.

Gràfic 23: Evolució temporal de l'índex de concurrència en les adjudicacions a l'ESS de Pineda de Mar, anys 2021-2024

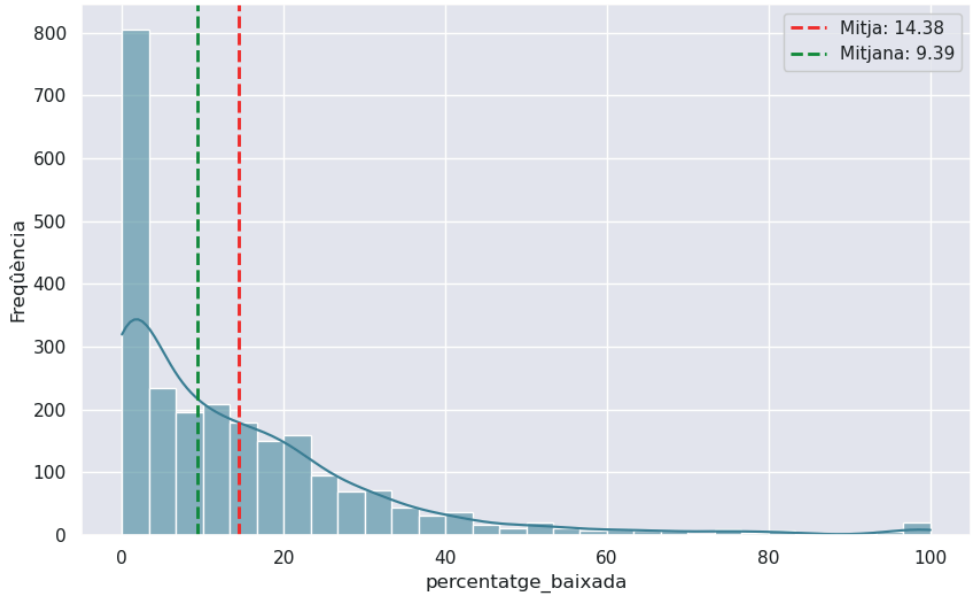


Font: Elaboració pròpia a partir de dades obertes de la Generalitat de Catalunya.

6.2.5. Rebaixa presentada per les ofertes adjudicades

Entre els anys 2021 i 2024, les empreses adjudicatàries han presentat una rebaixa mitjana del 14,38 % respecte al pressupost base de licitació (PBL), mentre que la mediana se situa en el 9,39 %. Aquesta diferència entre mitjana i mediana suggereix que hi ha adjudicacions amb rebaixes molt més elevades que arrosseguen la mitjana a l'alça.

Gràfic 24: Rebaixa percentual (mitjana i mediana) de les ofertes rebudes respecte al pressupost base de licitació, anys 2021-2024



Font: Elaboració pròpia a partir de dades obertes de la Generalitat de Catalunya.

Aquest comportament, però, també planteja reptes: unes rebaixes massa accentuades podrien comprometre la qualitat del servei prestat o la sostenibilitat econòmica de les empreses adjudicatàries, especialment dins de l'àmbit de l'ESS, on la viabilitat econòmica i l'impacte social són igualment rellevants.

6.2.6. Adjudicacions a l'ESS segons objecte contractual

L'anàlisi per codi CPV dels contractes adjudicats a l'ESS durant el període 2021-2024 mostra una clara concentració sectorial. El sector amb més volum d'adjudicacions és el dels serveis de salut i assistència social, amb 51 contractes, que es consolida com l'àmbit de contractació principal amb l'ESS.

En segon lloc, se situen els serveis d'ensenyament i formació, amb 33 contractes, seguits dels altres serveis comunitaris, socials o personals, amb 20 adjudicacions. En quart lloc, trobem els serveis d'esplai, culturals i esportius, amb 14 contractes, i en cinquè, els serveis agrícoles, forestals, hortícoles, aqüícoles i apícoles, que n'acumulen 13.

Altres sectors en què l'ESS ha tingut una presència remarcable, tot i que menor, són els serveis a empreses (12 contractes); els serveis d'arquitectura, construcció, enginyeria i inspecció (9); els serveis financers i d'assegurances, i els serveis de transport, tots dos amb 7 contractes cadascun.

En canvi, la participació de l'ESS és molt reduïda en àmbits com els serveis de clavegueram, neteja i medi ambient; els serveis d'hostaleria i restauració, o els serveis de l'Administració pública, defensa i seguretat social, que només registren 3 adjudicacions en tot el període. Encara més residual és la presència en els treballs de construcció, els impresos i productes relacionats o els serveis de transport complementaris, amb tan sols 1 adjudicació cadascun.

Finalment, hi ha un ampli conjunt de sectors —sobretot, els vinculats a productes industrials, tecnològics, químics o energètics— que no han registrat cap adjudicació a l'ESS entre el 2021 i el 2024.

Taula 9: Nombre de contractes a l'ESS per codi CPV al Maresme, anys 2021-2024

EVOLUCIÓ IMPORTS ADJUDICATS A L'ESS PER MUNICIPIS									
	2021		2022		2023		2024		Total
	No	Sí	No	Sí	No	Sí	No	Sí	
Aliments, begudes, tabac i productes afins	1	0	7	0	1	0	2	0	11
Altres serveis comunitaris, socials o personals	5	5	6	5	5	4	12	6	48
Cuirs i tèxtils, i materials de plàstic i cautxú	1	0	0	0	1	0	0	0	2
Derivats del petroli, combustibles, electricitat...	2	0	4	0	4	0	8	0	18
Equip de laboratori, òptic i de precisió (excepte ulleres)	6	0	2	0	4	0	7	0	19
Equip de seguretat, extinció d'incendis, policia i defensa	3	0	7	0	9	0	8	0	27
Equip de transport i productes auxiliars de transport	27	0	27	0	34	0	28	0	116
Equip i aparells de ràdio, tv i telecomunicacions	7	0	10	0	15	0	15	0	47
Equips mèdics i productes farmacèutics i d'higiene	1	0	1	0	2	1	3	0	8
Estructures, materials i productes per a la construcció	12	0	9	0	8	0	25	1	55
Impresos i productes relacionats	2	0	0	0	2	0	8	1	13
Instruments, esports, jocs, artesania, materials artístics	1	0	13	0	9	0	8	0	31
Maquinària agrícola	1	0	0	0	0	0	0	0	1
Maquinària de mineria, pedreres, equips de construcció	0	0	4	0	4	0	0	0	8
Maquinària industrial	12	0	8	0	2	0	2	0	24
Material elèctric i llum	8	0	12	0	14	0	20	0	54
Mobiliari, llar i neteja	6	0	10	1	14	1	22	1	55
Oficina i informàtica	10	0	9	0	10	0	20	0	49
Paquets de programes i sistemes d'informació	12	0	15	0	9	0	16	0	52
Productes de l'agricultura, ramaderia, pesca, silvicultura	1	0	0	0	3	0	2	0	6
Productes de mineria, metalls de base i productes afins	0	0	2	0	1	0	2	0	5
Productes químics	2	0	0	0	3	0	2	0	7
Roba, calçat, articles de viatge i accessoris	3	0	5	0	1	0	8	0	17
Gestió, màrketing i serveis a empreses	32	2	32	0	47	5	47	5	170
Serveis agrícoles, forestals, hortícoles, aqüícoles i apícoles	13	2	19	4	29	3	17	4	91
Serveis d'arquitectura, construcció, enginyeria i inspecció	12	1	13	3	33	2	36	3	103
Serveis d'ensenyament i formació	31	8	7	8	15	16	21	1	107
Serveis d'esplai, culturals i esportius	41	1	37	4	35	3	56	6	183
Serveis d'hostaleria, restauració i comercials al detall	9	1	29	1	17	0	20	1	78
Serveis d'instal·lació (excepte programari)	0	0	4	0	3	0	4	0	11
Serveis de TI: assessorament, programari, Internet	19	1	20	0	22	0	32	0	94
Serveis de clavegueram, deixalles i medi ambient	22	2	36	0	20	2	31	2	115
Serveis de correus i telecomunicacions	4	0	6	0	1	0	10	0	21
Sector públic i de defensa	4	0	5	2	4	0	4	1	20
Serveis de recerca i desenvolupament	0	0	1	0	0	0	0	0	1
Serveis de reparació i manteniment	16	0	34	0	30	0	35	0	115
Serveis de salut i assistència social	14	9	17	18	11	9	16	15	109
Serveis de transport (exclòs el transport de residus)	27	6	6	1	19	0	47	0	106
Serveis de transport auxiliars i viatges	3	0	2	0	5	0	5	0	16
Serveis financers i d'assegurances	3	1	4	2	7	0	3	0	24
Serveis immobiliaris	4	0	2	0	8	0	7	0	23
Serveis públics	0	0	0	0	2	0	0	0	5
Treballs de construcció	106	1	199	0	132	0	98	0	536

Font: Elaboració pròpia a partir de dades obertes de la Generalitat de Catalunya.

L'anàlisi econòmica dels contractes adjudicats a l'ESS al Maresme (2021-2024) evidencia la lògica d'una clara concentració sectorial. El volum més elevat correspon als serveis de salut i assistència social, amb 11,88 milions d'euros, seguits pels serveis d'ensenyament i formació (6,27 M€) i pels altres serveis comunitaris, socials o personals, que sumen 6,02 milions. En quart lloc, es troben els serveis de clavegueram, neteja i medi ambient, amb 3,47 milions, i, en cinquè lloc, els serveis financers i d'assegurances, amb 1,36 milions.

Aquest patró confirma que els imports adjudicats a l'ESS es concentren en sectors de fort impacte social i comunitari, mentre que en àmbits més industrials, tecnològics o de subministrament de productes, la presència econòmica és pràcticament nul·la.

Taula 10: Import adjudicacions a l'ESS per codi CPV al Maresme, anys 2021-2024

EVOLUCIÓ IMPORTS ADJUDICATS A L'ESS PER CODI CPV									
	2021		2022		2023		2024		Total
	No	Sí	No	Sí	No	Sí	No	Sí	
Aliments, begudes, tabac i productes afins	6.500,00€	0,00€	157.419,08€	0,00€	79.200,00€	0,00€	66.272,06€	0,00€	309.391,14€
Altres serveis comunitaris, socials o personals	127.857,45€	339.695,39€	302.912,78€	698.088,40€	531.808,15€	4.656.054,19€	4.616.159,56€	327.419,78€	11.599.995,7€
Cuirs i tèxtils, i materials de plàstic i cautxú	197,488,00€	0,00€	0,00€	0,00€	31.949,33€	0,00€	0,00€	0,00€	229.437,33€
Derivats del petroli, combustibles, electricitat i altres fonts d'energia	65.098,08€	0,00€	225.169,38€	0,00€	656.217,22€	0,00€	448.204,16€	0,00€	1.394.688,84€
Equip de laboratori, òptic i de precisió (excepte ulleres)	400.943,90€	0,00€	27.300,00€	0,00€	83.859,70€	0,00€	389.601,18€	0,00€	901.704,78€
Equip de seguretat, extinció d'incendis, policia i defensa	57.817,36€	0,00€	59.246,59€	0,00€	2.130.638,26€	0,00€	354.445,39€	0,00€	2.602.147,60€
Equip de transport i productes auxiliars de transport	1.810.426,22€	0,00€	1.577.092,70€	0,00€	1.598.648,14€	0,00€	1.181.602,00€	0,00€	6.167.769,06€
Equips de ràdio, televisió, comunicacions i telecomunicacions	284.574,60€	0,00€	768.897,58€	0,00€	710.333,10€	0,00€	534.623,12€	0,00€	2.298.428,40€
Equips mèdics i productes farmacèutics i d'higiene personal	11.547,25€	0,00€	66.000,00€	0,00€	38.584,72€	49.500,00€	38.548,53€	0,00€	204.180,50€
Estructures i materials de construcció i productes auxiliars	1.520.485,38€	0,00€	3.235.142,84€	0,00€	365.421,73€	0,00€	5.364.994,26€	10.317,00€	10.496.361,21€
Impresos i productes relacionats	85.417,94€	0,00€	0,00€	0,00€	255.678,55€	0,00€	115.548,63€	48.510,28€	505.155,40€
Instruments musicals, material esportiu i artístic, joguines, artesania	31.697,44€	0,00€	282.953,93€	0,00€	473.340,41€	0,00€	299.754,55€	0,00€	1.087.746,33€
Maquinària agrícola	19.834,71€	0,00€	0,00€	0,00€	0,00€	0,00€	0,00€	0,00€	19.834,71€
Maquinària de mineria, d'explotació de pedreres i construcció	0,00€	0,00€	322.125,12€	0,00€	77.539,28€	0,00€	0,00€	0,00€	399.664,40€
Maquinària industrial	565.677,68€	0,00€	568.710,13€	0,00€	121.922,37€	0,00€	8.827,75€	0,00€	1.265.137,93€
Maquinària, aparells, equips i consumibles elèctrics; il·luminació	321.807,10€	0,00€	594.053,35€	0,00€	978.633,66€	0,00€	911.077,38€	0,00€	2.805.571,49€
Mobiliari d'oficina, complements i productes de neteja	404.794,18€	0,00€	611.814,49€	282.191,84€	822.358,13€	33.188,00€	640.467,62€	47.688,00€	2.842.502,26€
Articles d'oficina i d'informàtica, excepte mobiliari i programes	376.505,34€	0,00€	319.772,05€	0,00€	377.562,29€	0,00€	394.855,66€	0,00€	1.468.695,34€
Paquets de programes i sistemes d'informació	665.355,20€	0,00€	405.011,42€	0,00€	236.800,26€	0,00€	408.944,56€	0,00€	1.716.111,44€
Productes de l'agricultura, la ramaderia, la pesca, la silvicultura	21.000,00€	0,00€	0,00€	0,00€	62.869,45€	0,00€	41.961,22€	0,00€	125.830,67€
Productes de mineria, metalls de base i productes afins	0,00€	0,00€	104.744,60€	0,00€	7.438,02€	0,00€	17.355,38€	0,00€	129.538,00€
Productes químics	134.595,20€	0,00€	0,00€	0,00€	36.785,00€	0,00€	21.319,47€	0,00€	192.699,67€
Roba, calçat, articles de viatge i accessoris	147.522,00€	0,00€	112.596,71€	0,00€	18.812,72€	0,00€	160.478,18€	0,00€	439.409,61€
Serveis a empreses: legislació, màrqueting, impremta i seguretat	983.115,24€	109.727,78€	840.076,79€	0,00€	1.598.303,26€	166.825,21€	1.285.876,19€	288.440,23€	5.272.364,70€
Serveis agrícoles, forestals, hortícoles, aquícoles i apícoles	2.652.199,73€	379.105,30€	1.497.352,75€	139.201,45€	1.680.257,46€	143.544,89€	3.359.721,07€	646.379,99€	10.497.762,64€
Serveis d'arquitectura, construcció, enginyeria i inspecció	360.070,49€	46.000,00€	715.664,93€	99.267,39€	1.582.235,47€	101.804,91€	1.589.496,64€	99.966,76€	4.594.506,59€
Serveis d'ensenyament i formació	2.809.956,82€	1.861.584,24€	1.050.496,12€	337.212,33€	2.593.822,38€	4.030.512,69€	4.735.817,00€	36.952,64€	17.456.354,22€
Serveis d'esplai, culturals i esportius	4.170.519,44€	11.000,00€	2.510.830,60€	235.665,67€	1.737.562,14€	258.515,12€	3.874.808,26€	110.231,46€	12.909.132,69€
Serveis d'hostaleria, serveis de restauració i serveis al detall	214.320,65€	632.299,80€	1.474.085,38€	14.100,00€	1.392.800,32€	0,00€	1.719.604,61€	850,00€	5.448.060,76€
Serveis d'instal·lació (excepte programari)	0,00€	0,00€	137.880,56€	0,00€	51.168,90€	0,00€	227.185,00€	0,00€	416.234,46€
Serveis de TI: assessorament, desenvolupament de programari i Internet	1.351.229,99€	74.205,00€	634.061,44€	0,00€	960.466,37€	0,00€	1.521.712,82€	0,00€	4.541.675,62€
Serveis de clavegueram, deixalles, neteja i medi ambient	66.271.867,02€	908.165,55€	56.733.885,09€	0,00€	18.943.741,07€	2.142.280,44€	27.204.988,97€	418.633,56€	172.623.561,70€
Serveis de correus i telecomunicacions	134.548,95€	0,00€	247.895,55€	0,00€	68.636,94€	0,00€	309.264,14€	0,00€	760.345,58€
Serveis de l'administració pública, de defensa i de la seguretat social	933.239,74€	0,00€	406.571,44€	55.109,42€	613.305,64€	0,00€	820.585,02€	122.481,42€	2.951.292,68€
Serveis de recerca i desenvolupament i serveis d'assessorament	0,00€	0,00€	23.698,98€	0,00€	0,00€	0,00€	0,00€	0,00€	23.698,98€
Serveis de reparació i manteniment	1.971.484,14€	0,00€	3.614.816,17€	0,00€	3.376.335,14€	0,00€	3.168.253,74€	0,00€	12.130.889,19€
Serveis de salut i assistència social	50.024.085,47€	910.424,20€	6.041.041,43€	6.845.462,23€	1.972.605,82€	2.199.864,06€	482.135,33€	1.928.069,24€	70.403.687,78€
Serveis de transport (exclòs el transport de residus)	153.578,45€	34.636,00€	210.318,05€	395,00€	3.892.839,86€	0,00€	642.897,86€	0,00€	4.934.665,22€
Serveis de transport complementaris, serveis d'agències de viatges	60.152,96€	0,00€	85.986,82€	0,00€	190.393,84€	33.050,00€	173.673,87€	0,00€	543.257,49€
Serveis financers i d'assegurances	182.490,04€	29.556,46€	280.801,98€	1.259.917,35€	161.706,25€	68.803,53€	172.003,68€	0,00€	2.155.279,29€
Serveis immobiliaris	590.611,11€	0,00€	1.143.200,00€	0,00€	5.768.445,97€	57.707,37€	454.740,20€	0,00€	8.014.704,65€
Serveis públics	0,00€	0,00€	0,00€	0,00€	13.000,00€	10.828,12€	0,00€	0,00€	23.828,12€
Treballs de construcció	12.448.885,12€	35.664,57€	38.997.526,86€	0,00€	31.381.183,07€	0,00€	20.564.351,93€	0,00€	103.427.611,55€

Font: Elaboració pròpia a partir de dades obertes de la Generalitat de Catalunya.

6.3 Contractació pública a l'ESS ampliada

Per analitzar el pes de l'ESS ampliada —categoria que engloba empreses d'inserció (EI); centres especials de treball (CET), i les formes jurídiques tradicionals de l'ESS, com cooperatives, associacions i fundacions—, es parteix de dos indicadors principals: el nombre de contractes adjudicats i el volum econòmic de les adjudicacions. El primer indicador mostra en quants contractes una forma jurídica vinculada a l'ESS ampliada va ser adjudicatària en relació amb la resta de formes jurídiques, mentre que el segon recull l'import econòmic total assignat a aquestes entitats com a adjudicatàries.

El nombre de contractes adjudicats a la categoria "ESS ampliada" (que inclou empreses d'inserció i centres especials de treball) mostra una evolució irregular al llarg del període. El 2021 es van adjudicar 7 contractes, el 2022 en van ser 6, el 2023 no se'n va registrar cap i el 2024 la xifra es va situar en 4 contractes. En total, l'ESS ampliada acumula 17 contractes en el període 2021-2024.

Taula 11: Evolució del nombre de contractes adjudicats a l'ESS i l'ESS ampliada al Maresme, anys 2021-2024

EVOLUCIÓ NOMBRE DE CONTRACTES A L'ESS I L'ESS AMPLIADA					
	2021	2022	2023	2024	Total
ESS	42	54	59	51	206
ESS ampliada	49	59	59	55	222

Font: Elaboració pròpia a partir de dades obertes de la Generalitat de Catalunya.

L'anàlisi dels imports adjudicats a l'ESS i a l'ESS ampliada durant el període 2021-2024 mostra una trajectòria de creixement sostingut fins al 2023 i una caiguda posterior el 2024, que trenca la dinàmica expansiva observada.

El 2021, l'ESS va rebre adjudicacions per un total de 5,38 milions d'euros, mentre que l'ESS ampliada (que inclou l'ESS, les empreses d'inserció i els centres especials de treball) gairebé doblava aquesta xifra amb 9,17 milions. Cal destacar que, tot i que les EI i els CET només van obtenir 7 contractes, van representar imports molt significatius.

El 2022 marca un punt d'inflexió clar, amb un fort increment de la contractació: l'ESS assoleix 10,1 milions i l'ESS ampliada arriba fins als 17,27 milions. Es tracta de l'any amb el creixement relatiu més intens, que consolida l'expansió iniciada l'any anterior.

Tanmateix, el 2024 es registra una davallada important: els imports adjudicats a l'ESS es redueixen fins als 4,2 milions, mentre que a l'ESS ampliada arriben als 7,33 milions. En aquest cas, el volum més elevat s'explica principalment pels 4 contractes adjudicats a CET i EI.

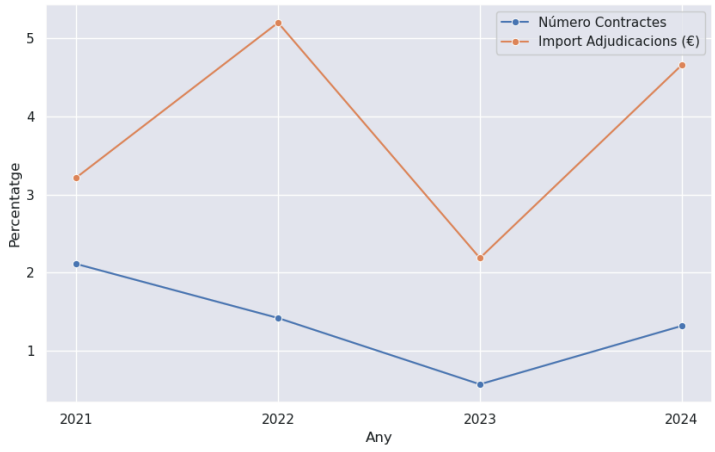
En el conjunt del període, les dades acumulades són clares: l'ESS suma 33,65 milions d'euros, mentre que l'ESS ampliada arriba fins als 47,73 milions. Això significa que el volum de l'ESS ampliada és aproximadament un 42 % superior al de l'ESS, fet que posa en relleu el paper rellevant dels centres especials de treball i les empreses d'inserció dins del conjunt de la contractació pública.

Taula 12: Evolució de l'import de contractes adjudicats a l'ESS i l'ESS ampliada al Maresme, anys 2021-2024

EVOLUCIÓ IMPORT ADJUDICACIONS A L'ESS I L'ESS AMPLIADA					
	2021	2022	2023	2024	Total
ESS	5.380.261,81€	10.107.772,12€	13.952.478,53€	4.207.964,62€	33.648.477,08€
ESS ampliada	9.170.584,08€	17.273.731,44€	13.952.478,53€	7.330.929,01€	47.727.723,06€

Font: Elaboració pròpia a partir de dades obertes de la Generalitat de Catalunya.

Gràfic 25: Evolució del nombre i l'import de contractes adjudicats a l'ESS, ESS ampliada i EI i CET, anys 2021-2024

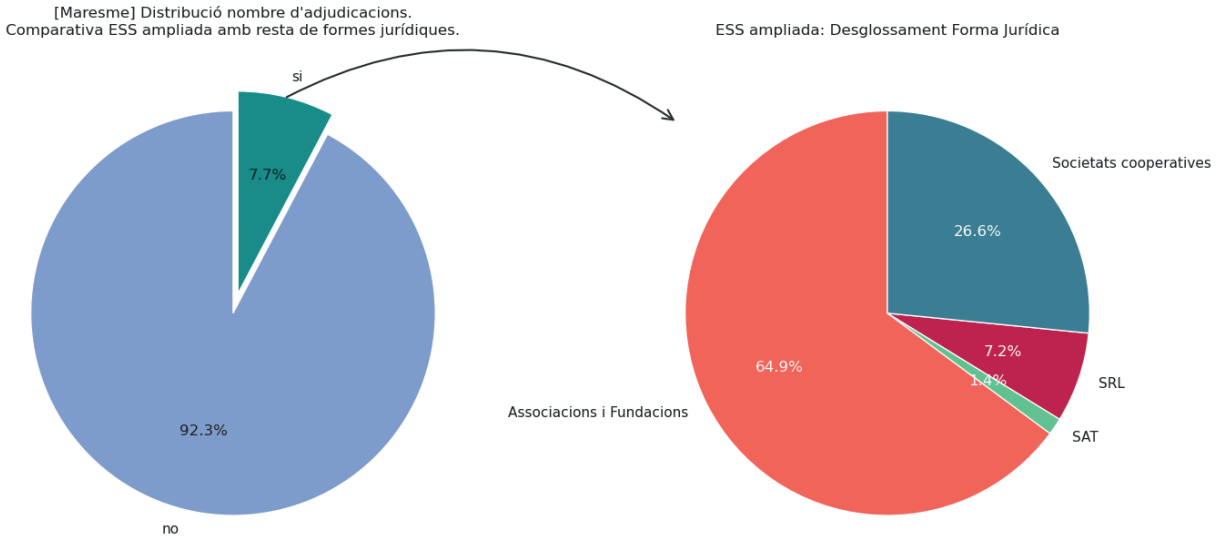


Font: Elaboració pròpia a partir de dades obertes de la Generalitat de Catalunya.

6.3.1 Les formes jurídiques de la contractació a l'ESS ampliada

En relació amb el nombre total d'adjudicacions al Maresme durant el període analitzat, un 7,7 % han estat concedides a entitats de l'ESS ampliada, mentre que el 92,3 % restant es dirigeixen a altres formes jurídiques. Si posem el focus en la distribució interna dins de l'ESS ampliada, veiem que el pes principal recau en associacions i fundacions, que acumulen el 64,9 % del total d'adjudicacions. Les societats cooperatives prenen força, ja que representen el 26,6 % de les adjudicacions a l'ESS, una presència notable respecte a la tendència habitual. Les societats limitades (SRL) i les SAT mantenen una participació molt més baixa, amb el 7,2 % i l'1,4 %, respectivament.

Gràfic 26: Distribució del nombre d'adjudicacions a ESS ampliada. Comparativa d'ESS ampliada amb la resta de formes jurídiques i desglossament d'adjudicacions per forma jurídica

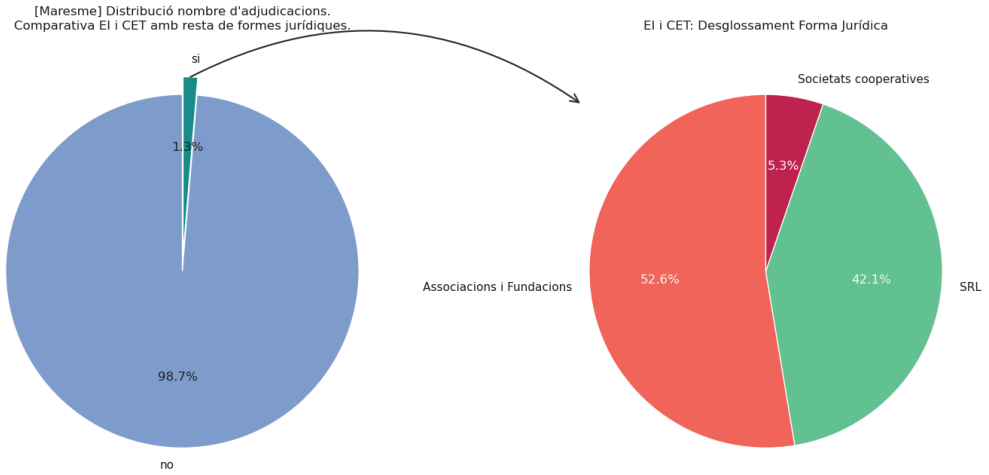


Font: Elaboració pròpia a partir de dades obertes de la Generalitat de Catalunya.

Si analitzem el desglossament per forma jurídica dels contractes adjudicats a empreses d'inserció (EI) i centres especials de treball (CET) al Maresme, observem que aquests només representen l'1,3% del total de contractes adjudicats, mentre que el 98,7 % restant recau en altres formes jurídiques.

Pel que fa al detall intern d'aquestes adjudicacions (circular de la dreta), destaca que més de la meitat corresponen a associacions i fundacions (52,6%), seguides de prop per societats de responsabilitat limitada (42,1%). En un volum molt més reduït trobem les societats cooperatives, que concentren el 5,3% dels contractes adjudicats.

Gràfic 27: Distribució del nombre d'adjudicacions a EI i CET. Comparativa d'EI i CET amb la resta de formes jurídiques i desglossament d'adjudicacions per forma jurídica

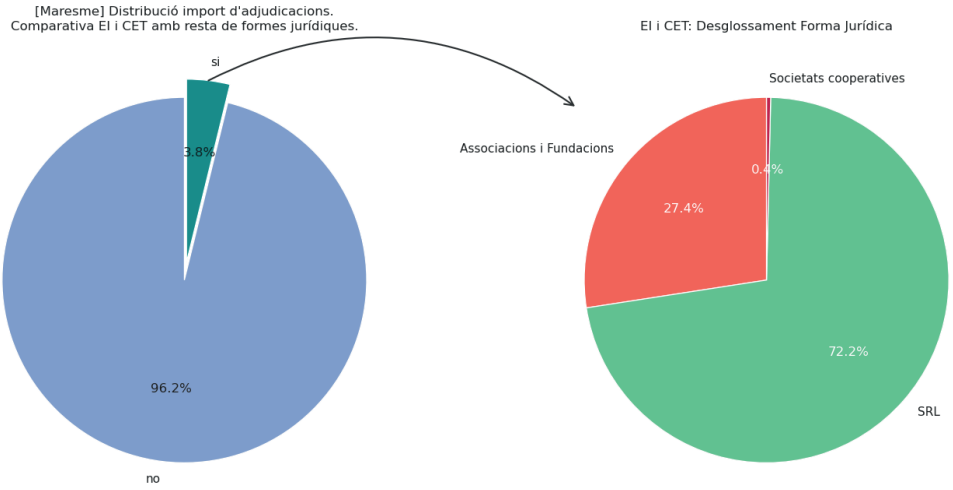


Font: Elaboració pròpia a partir de dades obertes de la Generalitat de Catalunya.

Pel que fa a l'import adjudicat, només el 3,8 % del volum econòmic total correspon a empreses d'inserció (EI) i centres especials de treball (CET), mentre que el 96,2 % restant s'ha destinat a altres formes jurídiques.

Si ens fixem en el desglossament intern d'aquest 3,8 % (cercle de la dreta), el predomini és molt marcat a favor de les associacions i fundacions, que concentren el 94,4 % dels imports adjudicats. Les societats de responsabilitat limitada (SRL) representen un 5,2 %, mentre que les cooperatives tenen una presència pràcticament simbòlica, amb només un 0,4 %.

Gràfic 28: Distribució d'import d'adjudicacions a EI i CET. Comparativa d'EI i CET amb la resta de formes jurídiques i desglossament d'adjudicacions per forma jurídica



Font: Elaboració pròpia a partir de dades obertes de la Generalitat de Catalunya.

Aquesta doble anàlisi —pel que fa tant al nombre de contractes com al volum econòmic— posa de manifest que, malgrat la baixa presència de les EI i els CET en el conjunt de la contractació pública, la seva participació econòmica és significativa, especialment pel pes que tenen les societats limitades (SRL) en el volum econòmic d'adjudicacions. Tanmateix, dins l'àmbit específic de l'economia social, la major part dels imports i contractes es concentren en associacions i fundacions, mentre que les cooperatives hi tenen una presència minoritària.

7. Els contractes menors

Aquest apartat presenta les dades extretes de la Plataforma de serveis de contractació pública (PSCP) de Catalunya, que constitueix la font principal d'informació sobre els contractes menors adjudicats al Maresme i als seus organismes dependents entre els anys 2023 i 2025.

En total, s'han analitzat **158 contractes menors amb una suma d'imports d'1.616.292,47€**, la qual cosa implica un **import mitjà de 10.230€ per cada contracte menor**.

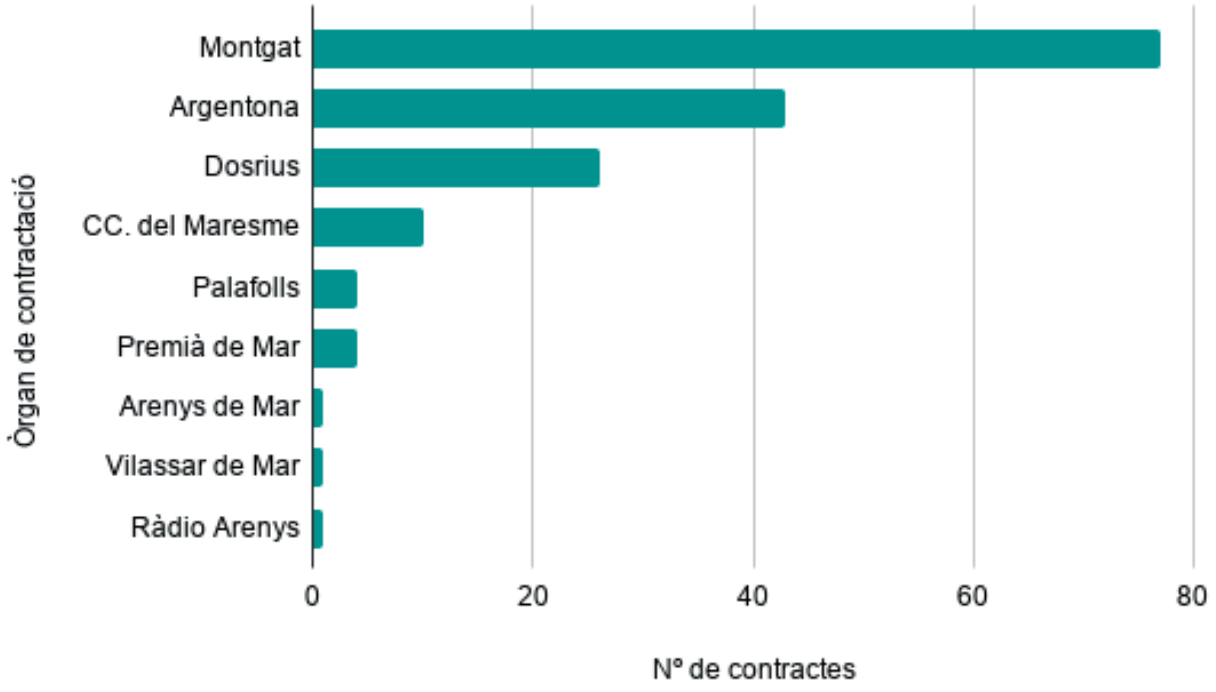
7.1 Tipus de contracte

Les dades mostren una forta concentració territorial dels contractes menors en uns pocs ajuntaments. L'Ajuntament de Montgat n'acumula 77, més del doble que el següent ens, l'Ajuntament d'Argentona, amb 43. En tercer lloc, se situa l'Ajuntament de Dosrius, amb 26 contractes. Aquests tres municipis concentren gairebé la totalitat dels expedients analitzats i esdevenen els principals focus de contractació menor a la comarca.

Per sota, el Consell Comarcal del Maresme registra 10 contractes menors, mentre que la resta d'ens locals mostren una activitat testimonial: Palafolls i Premià de Mar, amb 4 cadascun, i Arenys de Mar, Vilassar de Mar i l'entitat pública empresarial Ràdio Arenys, amb només 1.

Aquesta distribució indica que la contractació menor no està uniformement repartida entre els ens locals del Maresme, sinó que es concentra en uns pocs municipis que acumulen pràcticament tot el volum, mentre que la resta tenen un paper residual en aquest àmbit.

Gràfic 29: Nombre de contractes menors per òrgan de contractació



Font: Elaboració pròpia a partir de dades obertes de la Generalitat de Catalunya.

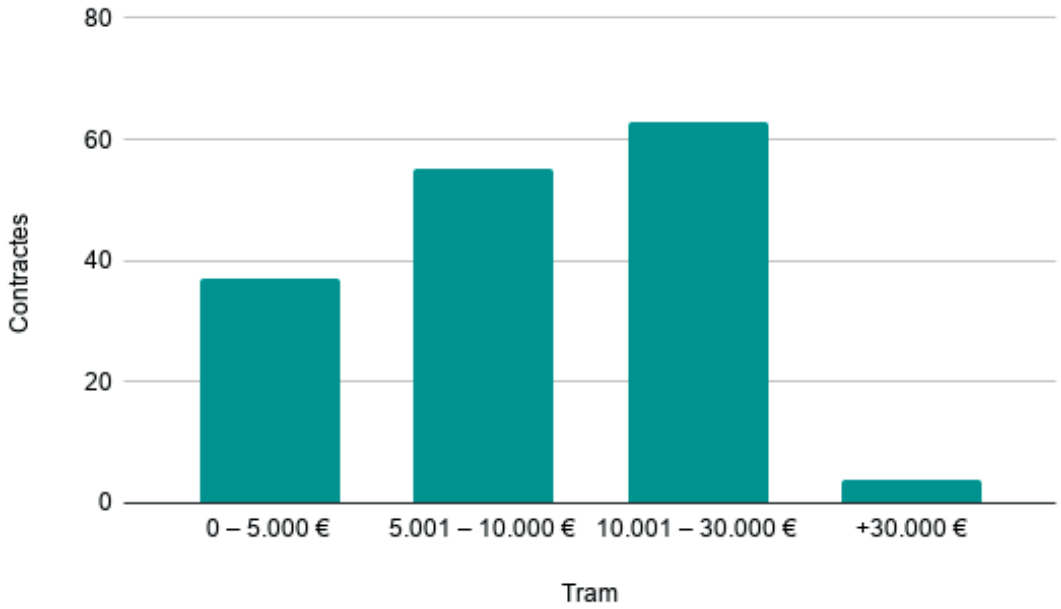
7.2 Distribució de contractes menors (nombre i import)

En total, s'han analitzat 158 contractes menors, amb una suma d'imports d'1.616.292,47 €, la qual cosa implica un import mitjà de 10.230 € per cada contracte menor.

La distribució dels imports adjudicats posa de manifest una clara concentració en els trams mitjans-alts. El fet que la major part dels expedients se situïn entre 5.001 i 30.000 €.

Alhora, la presència de 37 contractes per sota dels 5.000 € mostra que aquest instrument també s'utilitza per a compres puntuals o serveis petits, tot i que amb un pes relativament menor en el conjunt. Els 4 contractes per sobre dels 30.000 € són marginals, però rellevants: indiquen casos puntuals en què el contracte menor s'ha fet servir per imports molt propers o superiors al límit habitual.

Gràfic 30: Nombre de contractes menors per import d'adjudicació



Font: Elaboració pròpia a partir de dades obertes de la Generalitat de Catalunya.

7.3 Contractació de l'ESS: trets principals i tendències

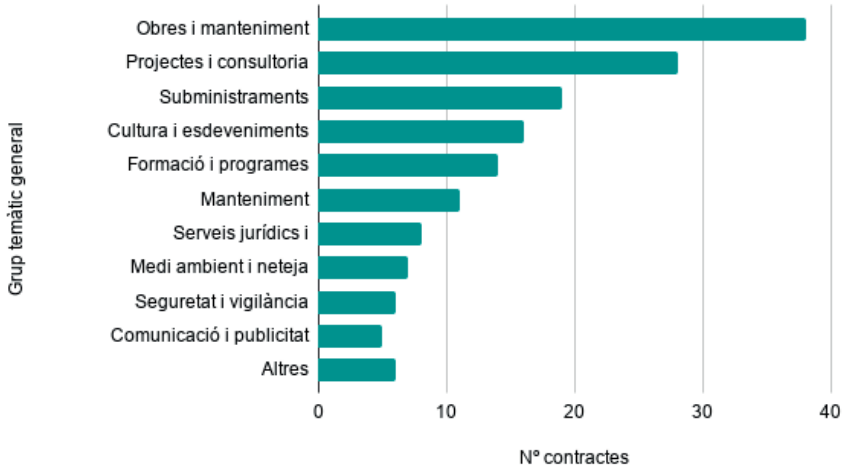
7.3.1. Tipus de contractes

Les dades indiquen que el principal àmbit de contractació menor a la comarca és el de les obres i manteniment (38 contractes), seguit de projectes i consultoria (28), fet que posa en relleu tant la cobertura d'actuacions materials com la demanda de serveis tècnics especialitzats. També tenen un pes destacat els subministraments (19) i la cultura i esdeveniments (16), àmbits que reflecteixen necessitats recurrents de funcionament i activitat comunitària.

En un segon nivell apareixen la formació i els programes socials (14) i el manteniment d'instal·lacions (11), vinculats als serveis de proximitat i a la gestió d'equipaments. Altres categories, com els serveis jurídics i administratius (8), el medi ambient i la neteja (7), la seguretat i la vigilància (6), o la comunicació i la publicitat (5) mostren una presència menor, però evidencien la diversitat d'àmbits coberts.

En conjunt, el panorama reflecteix una utilització del contracte menor concentrada en uns pocs grans grups, però alhora amb un ventall ampli de tipologies que permeten donar resposta a necessitats molt diverses de l'Administració local.

Gràfica 31: Classificació dels contractes menors segons denominació temàtica



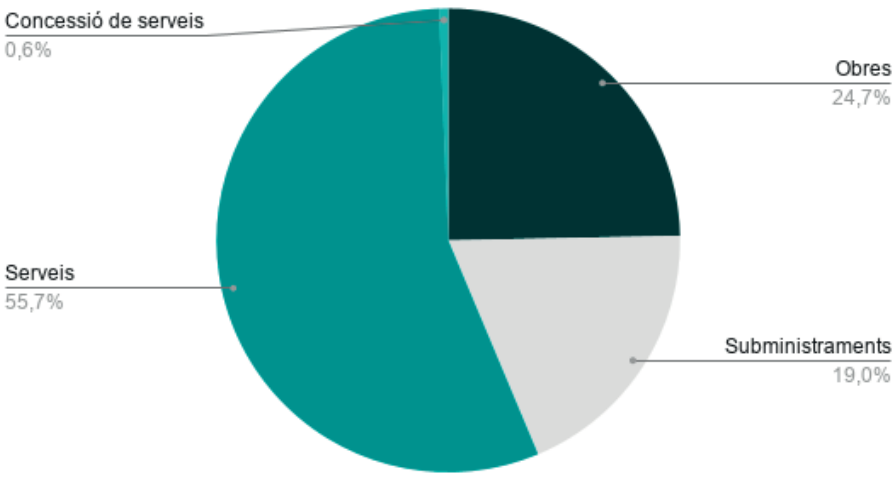
Font: Elaboració pròpia a partir de dades obertes de la Generalitat de Catalunya.

Les dades mostren un predomini clar dels serveis dins la contractació menor al Maresme, amb 88 expedients, que representen més de la meitat del total. Aquesta centralitat posa en relleu la utilització del contracte menor per a encàrrecs vinculats a prestacions professionals, programes socials, formació o activitats culturals, tots de caràcter immaterial.

Les obres (39) ocupen la segona posició, i confirmen el pes d'aquesta tipologia per a actuacions puntuals d'infraestructura i manteniment. Els subministraments (30) també tenen una presència significativa, i corresponen a adquisicions materials i equipaments de funcionament ordinari. En canvi, la concessió de serveis apareix de manera anecdòtica, amb un únic cas, fet que mostra la seva escassa rellevància dins l'àmbit dels contractes menors.

En conjunt, el perfil que dibuixen les dades és el d'una contractació menor orientada, principalment, a serveis i obres, amb els subministraments com a suport complementari.

Gràfic 32: Nombre de contractes menors per tipus de contracte



Font: Elaboració pròpia a partir de dades obertes de la Generalitat de Catalunya.

7.3.2. Objecte contractual dels contractes menors

L'anàlisi de la classificació per CPV a tres dígits mostra un predomini clar de les obres de construcció (CPV 452), amb 34 contractes, i de les instal·lacions en edificis i obres (CPV 453), amb 17, que conjuntament concentren gairebé la meitat del total. Aquesta distribució confirma que el contracte menor s'utilitza sobretot per a actuacions materials i de manteniment d'infraestructures.

També tenen un pes destacat els serveis d'arquitectura (CPV 712, 16 contractes) i els serveis d'enginyeria (CPV 713, 13), que evidencien la importància dels encàrrecs tècnics especialitzats. En un segon nivell s'hi situen els serveis culturals, d'oci i esportius (CPV 920, 7) i els serveis d'educació i formació (CPV 800, 6), que mostren la incidència d'aquesta modalitat contractual en l'activitat comunitària i social.

Altres categories amb una presència més reduïda són els serveis jurídics (CPV 791, 5 contractes), els espais verds i silvicultura (CPV 772), la infraestructura viària i els elements de trànsit (CPV 349), els serveis de manteniment i reparació (CPV 500), els serveis de neteja i diversos (CPV 983), o els serveis socials i de salut (CPV 853). Totes tenen volums modestos, però reflecteixen la diversitat de necessitats cobertes pels contractes menors.

En conjunt, la classificació CPV revela una clara concentració en obres i serveis tècnics vinculats a la infraestructura i l'urbanisme, mentre que la resta de categories mostren un ús fragmentat i més residual, que respon a necessitats puntuals de caràcter social, cultural o de gestió ordinària.

Gràfic 33: Classificació per CPV dels contractes menors (10 CPV amb nombre més alt de contractes)



Font: Elaboració pròpia a partir de dades obertes de la Generalitat de Catalunya.

8. Proposta d'accions per al desplegament de la CPER

La **contractació pública estratègica** es defineix l'ús de la contractació pública de les administracions públiques —que representa aproximadament el 14-15 % del PIB de la Unió Europea i, segons dades provinents d'Oirescon en el seu informe de supervisió de l'any 2025 a Espanya, el 10,92 % del PIB, que representa aproximadament el 24,05 % del total de la despesa pública a Espanya— no només com un tràmit burocràtic per adquirir béns o serveis, sinó com una **eina jurídica al servei de les polítiques públiques**.

La proposta d'accions per al desplegament de la contractació estratègica a la comarca del Maresme parteix de la combinació analítica de diversos elements:

- Els aspectes clau i les dimensions que configuren i possibiliten que la contractació suposi un motor de desenvolupament de polítiques públiques, des d'una perspectiva social, econòmica i ambiental.
- Els eixos de l'estratègia de millora de la contractació pública a Catalunya.
- Els reptes principals de la comarca extrets de l'anàlisi a escala sociodemogràfica, econòmica i de la seva activitat contractual.

Aspectes clau i dimensions de la contratació estratègica

1. Visió de la contractació com a inversió

La contractació estratègica suposa un canvi de paradigma: es passa d'una visió "economicista" o pressupostària (centrada exclusivament en l'estalvi i la reducció de la despesa) a una visió d'inversió pública. L'objectiu no és comprar al preu més baix, sinó obtenir el millor retorn social i ambiental per cada euro invertit, aplicant la lògica de la millor relació qualitat-preu (best value for money).

2. Integració transversal de criteris (art. 1.3 LCSP)

Segons la Llei de contractes del sector públic (LCSP), la contractació estratègica obliga a incorporar criteris socials i ambientals de manera transversal i preceptiva en totes les fases del contracte, sempre que estiguin vinculats a l'objecte de la prestació. Això implica que han de tenir en compte, entre d'altres, aspectes com:

- Manera i condicions de producció
- Condicions laborals
- Igualtat de gènere
- Comerç just
- Impacte ambiental
- Inserció de persones en risc d'exclusió social

3. Les tres dimensions principals

La contractació estratègica s'ha desplegat habitualment a través de tres eixos o dimensions complementàries:

- **Contractació verda o ecològica (CPE)**: adquisició d'obres i serveis amb un impacte mediambiental reduït (eficiència energètica, reducció de CO2, economia circular).
- **Contractació socialment responsable (CPSR)**: foment de la inserció sociolaboral de col·lectius vulnerables, igualtat de gènere, foment de l'ESS, accessibilitat universal, comerç just, etc.
- **Contractació d'innovació (CPI)**: ús de la compra pública per estimular el mercat a desenvolupar solucions que encara no existeixen, amb l'Administració actuant com a "primer client".

4. Suport a primes i ESS

Un objectiu central ha de ser facilitar l'accés al mercat públic de les petites i mitjanes empreses (pimes) i de les entitats de l'economia social i solidària (ESS). Per aconseguir-ho, s'utilitzen instruments com:

- **Divisió en lots**: per evitar que grans corporacions concentrin tota l'adjudicació i repartir el mercat.
- **Contractes reservats**: licitacions on només poden participar centres especials de treball d'iniciativa social i empreses d'inserció (DA 4a) o determinades organitzacions d'economia social (DA 48a).
- **Simplificació administrativa**: reducció de càrregues administratives com la solvència, que suposen barreres a la concurrència.
- **Coneixement del mercat**: cal conèixer l'oferta del territori i tenir en compte les seves característiques per fomentar-ne la concurrència a partir de dissenys de procediments adaptats a la realitat local.
- **Aplicació de criteris no exclusivament economicistes** en la recerca de la qualitat-preu.

5. Planificació i governança

Finalment, la contractació estratègica exigeix una planificació prèvia i rigorosa (art. 28.4 LCSP) i l'ús de mecanismes com les consultes preliminars al mercat per conèixer les solucions disponibles abans de redactar els plecs. També implica un control de l'execució del contracte per part del responsable, per garantir que els compromisos es compleixin realment. Finalment, també implica la mesura dels impactes generats i l'avaluació del mateix sistema de contractació per definir les línies estratègiques a desenvolupar que responguin al desplegament de polítiques públiques al servei de la ciutadania.

Partint d'aquest paradigma, no podem obviar, per a aquesta anàlisi, l'Estratègia catalana de millora de la compra pública (Acord de govern de 31 de març del 2020), on s'estableixen 5 eixos d'actuació prioritaris:

1. Contractació pública àgil i eficaç

Aquest eix té com a prioritat la professionalització del personal implicat, millorar la seva formació i les seves competències. Cerca una tramitació més ràpida, una millor coordinació de les necessitats de compra i l'avaluació de l'execució per garantir que el procés sigui realment operatiu.

2. Compra pública eficient de béns i serveis de qualitat

L'objectiu és satisfer les necessitats ciutadanes amb la màxima qualitat i rigor jurídic. Es proposa seleccionar les millors ofertes en termes de resultats i costos (no només el preu més baix), i implementar un seguiment estricte per assegurar que es compleixen els estàndards pactats.

3. Utilitzar la contractació per fer polítiques públiques

Se centra en l'ús estratègic de la compra pública per assolir objectius socials, ambientals i d'innovació. Això inclou el foment de la contractació verda, la responsabilitat social, l'impuls de la compra pública d'innovació i la facilitació de l'accés al mercat per a pimes i entitats de l'economia social i solidària (ESS).

4. Contractar amb integritat i transparència

Aquest eix aborda la prevenció de la corrupció i els conflictes d'interès. Promou una contractació totalment transparent, la sensibilització dels servidors públics i les empreses sobre els riscos ètics, i un control rigorós de la legalitat en totes les fases del procediment.

5. Compra pública amb dimensió territorial

Reconeix les especificitats dels ens locals, que representen el 61 % del nombre de contractes a Catalunya. Busca professionalitzar el personal de les administracions locals i adaptar l'estratègia a les necessitats i els recursos d'un territori divers, sovint amb contractes de menor import.

Finalment, la proposta de desplegament estratègica parteix dels principals reptes detectats que presenta la comarca:

Model econòmic massa terciaritzat: Predomini clar dels serveis, amb baixa productivitat i salaris més baixos.

PIB per càpita baix: Tot i el creixement econòmic, el nivell de renda per habitant està molt per sota de la mitjana catalana, la qual cosa evidencia un problema estructural de qualitat de l'ocupació.

Pèrdua de microempreses i autònoms: Aquest eix aborda la prevenció de la corrupció i els conflictes d'interès. Promou una contractació totalment transparent, la sensibilització dels servidors públics i les empreses sobre els riscos ètics, i un control rigorós de la legalitat en totes les fases del procediment.

Mercat laboral desequilibrat: l'atur baixa, però continua feminitzat i molt concentrat en el sector de comerç, la qual cosa fa paleses desigualtats persistents per gènere i sector.

Indústria insuficient: tot i ser clau per a la productivitat i l'estabilitat econòmica, la indústria té un pes inferior al desitjable i no compensa la terciarització.

Sector primari residual: agricultura testimonial, amb dificultats per escalar i garantir relleu generacional, malgrat el seu potencial estratègic.

Moviment gran d'associacionisme i un cooperativisme poc diversificat, molt concentrat en serveis i territori (especialment Mataró), amb poca presència en indústria, construcció i sectors tecnològics.

Economia social poc present en contractació pública: només el 6,6 % del volum adjudicat va a l'ESS, molt focalitzat en àmbits socials, comunitaris, culturals, educatius i serveis agrícoles, amb absència gairebé total en la resta de sectors.

Pressió competitiva en licitacions: rebaixes elevades en els contractes públics, que poden posar en risc la sostenibilitat econòmica de les entitats, especialment les de l'ESS.

Per tant, partint d'aquesta visió, proposem el desplegament de la contractació estratègica a la comarca del Maresme a partir de 5 reptes, que agrupen diverses tipologies d'accions que es poden desplegar de manera simultània en el conjunt d'administracions i agents que participen en la contractació pública al territori:

1. Per una contractació pública **transparent, eficient i col·laborativa**.
2. Per una contractació pública **professionalitzada i que aposti per la qualitat**.
3. Per una contractació pública **que enforteixi l'ESS de la comarca**.
4. Per una contractació pública **que desenvolupi polítiques públiques**.
5. Per una contractació pública **com a motor econòmic i de resiliència del territori**.

1. Per una contractació pública transparent, eficient i col·laborativa

Impulsar oficines de contractació estratègica: l'heterogeneïtat del territori implica que, per impulsar una estratègia territorial, cal crear estructures municipals i supramunicipals que assessorin tècnicament unitats promotores i òrgans en el desplegament de la contractació estratègica en els seus procediments, alhora que aporti coneixements del mercat local.

Establir canals de cooperació interdepartamentals i amb agents territorials clau: per desplegar la contractació estratègica cal establir mecanismes de coordinació i cooperació entre serveis o àrees d'emprenedoria, de desenvolupament econòmic, d'ESS, d'ocupació, serveis socials, feminismes, ambientals, etc. La seva interrelació produeix un disseny de la contractació pública més adaptada al territori i a les seves necessitats, i, a la vegada, permet conèixer el mercat, incrementar la concurrència, dinamitzar econòmicament el territori i reduir la taxa d'atur. Cal tenir en compte el paper clau que poden tenir agents com l'ateneu cooperatiu, la Xarxa de Municipis per l'Economia Social i Solidària (XMESS), i l'àmbit universitari (Fundació Universitària TecnoCampus) com a catalitzadors i agents dinamitzadors.

Potenciar la figura del responsable del contracte: atribuir funcions específiques al responsable del contracte per verificar el compliment efectiu de les clàusules socials i laborals (art. 62 LCSP), per evitar que les clàusules quedin com a meres declaracions d'intencions.

Transparència de dades: millorar els quadres de comandament i els sistemes de dades obertes per fer un seguiment anual del funcionament i l'impacte de la contractació pública, incloent-hi el percentatge de contractació amb pimes i entitats de l'ESS del territori.

Plans anuals de contractació: donar compliment a la normativa, però incloent-hi procediments més enllà dels oberts harmonitzats per poder ser una eina de diàleg publicoprivada i poder incidir en la millora de la concurrència territorial, especialment de pimes i de l'ESS.

Dur a terme un seguiment i informes anuals d'avaluació: partint de la visió estratègica, poder detectar els reptes del territori i polítiques que, al servei de la ciutadania, es poden potenciar o desplegar a través de la contractació pública del conjunt d'administracions que integren la comarca del Maresme.

Implementació de solucions tecnològiques: apostar per la incorporació de la IA a la gestió de la contractació pública, així com programari de gestió d'expedients que no només dotin de seguretat jurídica els processos, sinó que promoguin la incorporació de condicions especials i criteris automàtics d'impacte (social, ambiental, d'innovació).

Racionalització de la contractació: apostar per sistemes dinàmics d'adquisició (SDA) i acords marc impulsats des del territori, i a partir de la col·laboració entre administracions i del diàleg amb el mercat local.

Acord marc: un o diversos òrgans de contractació del sector públic podran celebrar acords marc amb una o més d'una empreses a les quals adjudiquen l'acord marc. En el procés d'adjudicació de l'acord marc, es fixen les condicions a què s'hauran d'ajustar els contractes que pretenguin adjudicar durant un període determinat. Tindran una durada màxima de quatre anys, i durant la seva vigència s'aniran adjudicant contractes basats en aquests acords que reuneixin les condicions, i es farà d'entre els adjudicataris de l'acord marc.

SDA: un o diversos òrgans de contractació del sector públic podran celebrar acords marc amb una o diverses empreses a les quals adjudiquen l'acord marc. En el procés d'adjudicació d'aquest acord es fixen les condicions a què s'hauran d'ajustar els contractes que pretenguin adjudicar durant un període determinat. Tindran una durada màxima de quatre anys, i durant la seva vigència s'aniran adjudicant contractes basats en aquests acords que reuneixin les condicions, i es realitza d'entre els adjudicataris de l'acord marc.

2. Per una contractació pública professionalitzada i que aposti per la qualitat

Potenciar la formació permanent: oferir formació especialitzada en contractació estratègica a tots els professionals de l'Administració pública que intervenen en el procés (tècnics, juristes, càrrecs electes). En aquesta línia, des del territori el centre d'estudis per l'impuls de la contractació estratègica ha impulsat un curs d'extensió universitària a través de la Fundació Universitària TecnoCampus de Mataró.

Promoció i difusió d'instruccions internes per millorar l'impacte estratègic de la contractació: cal sistematitzar i consensuar l'aplicació de criteris d'adjudicació i mesures especials d'execució amb caràcter social, ambiental, etc. per superar la inseguretat jurídica. Cal tenir en compte que la norma bàsica és la LSCP (Llei 9/2017), però la normativa existent és molt més àmplia, ja que inclou:

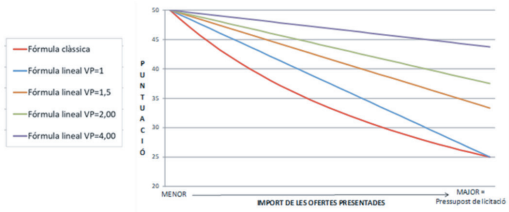
- Directives de la Unió Europea
- Legislació de l'Estat
- Legislació del Parlament de Catalunya
- Normativa de la Generalitat de Catalunya
- Normativa sectorial diversa

A la vegada, l'activitat dels diversos tribunals administratius de recursos contractuals (TARC) genera un escenari de canvi permanent, i sovint amb contradiccions d'aplicació de criteris. Disposar d'instruccions internes, clares, actualitzades i amb models d'aplicació facilita que s'incloguin de manera satisfactòria als contractes.

Cercar el *best value for money*: superar el criteri economicista en la contractació pública, referència ja inclosa en l'actual LSCP, a través de la limitació del criteri de preu i de l'ús estratègic i eficient de les fórmules de ponderació del criteri-preu. Un aspecte rellevant pot ser aplicar models com la fórmula lineal amb ponderació recollida a la Directriu 1/2020 de la Generalitat de Catalunya, ja que amb els factors de ponderació regulats a la directriu es pot modular la inclinació de la corba i, per tant, com es comporta la puntuació:

$$P_V = \left[1 - \left(\frac{O_V - Om}{IL}\right) \times \left(\frac{1}{VP}\right)\right] \times P$$

P_v= Puntuació de l'oferta a Valorar
P = Punts criteri econòmic
O_m = Oferta Millor
O_v = Oferta a Valorar
IL = Import de Licitació
VP=Valor de ponderació



Els preus de mercat: tal com indica la LSCP, els òrgans de contractació han de procurar licitar segons preus de mercat. Entre els anys 2021 i 2024, les empreses adjudicatàries han presentat una rebaixa mitjana de 14,38 % respecte al pressupost base de licitació (PBL), mentre que la mediana se situa en el 9,39 %. Aquestes dades poden apuntar a un sistema de contractació on el preu acaba sent l'element que adjudica el contracte, i estimula una elevada competència en aquest criteri, fet que, alhora, desincentiva la concurrència. L'Informe 38/2024, de 5 de desembre, de la Junta Consultiva de Contractació Pública de Catalunya (Comissió Permanent), estableix la possibilitat de fixar preus unitaris diferents per períodes/anualitats si està ben justificat i ajustat a mercat. Per tant, es poden dissenyar contractacions on l'establiment del preu de mercat realment englobi tota la durada estimada del contracte i on es puguin incloure anualitats amb preus diferents per ajustar-les a previsions d'increments de convenis col·lectius o a altres factors vinculats a la producció. Tot i això, es recomana reservar-ho a les pròrrogues i només quan els increments salarials siguin certs o raonablement certs.

3. Per una contractació pública que enforteixi l'ESS de la comarca

Potenciar la reserva segons la DA 48a: la presència de l'ESS és baixa en el conjunt de la contractació territorial. Aquesta reserva és un mecanisme potent per secundar i estabilitzar el teixit de l'ESS des de la comarca del Maresme, on ja hi ha hagut experiències durant l'any 2025 impulsades per l'Ajuntament de Premià de Mar. Destaquem algunes característiques:

- **Diversificació de l'acció positiva**: la DA 48a permet estendre la reserva a una gamma més àmplia d'entitats d'ESS (com cooperatives o mutualitats) que compleixen els requisits de missió i participació, en els sectors de serveis socials i culturals. Això suposa un nou pas per a una contractació pública més estratègica.

- **Estabilitat i sostenibilitat**: reservar contractes amb l'ESS proporciona a aquestes entitats estabilitat econòmica i sostenibilitat, que, al seu torn, reverteix en la continuïtat i la cohesió social del territori. D'altra banda, les pot fer menys dependents de subvencions i, per tant, més resilients.

- **Limitació temporal per garantir la competència**: la limitació del contracte a tres anys i la condició de no haver resultat adjudicatari d'una reserva igual i/o similar en els tres anys precedents per part del mateix poder adjudicador asseguren que la reserva no falsegi indegudament la competència i es distribueixi entre diverses entitats que compleixen els requisits socials o bé que s'empri per poder capacitar proveïdores de l'ESS per, posteriorment, competir en lliure concurrència sense reserva. Finalment, no hi ha impediments per a la seva aplicació en contractes que no siguin de tracte successiu amb una durada inferior a tres anys.

- **Llei ESS de Catalunya**: l'avantprojecte de la Llei de l'economia social i solidària de Catalunya estableix que la contractació pública ha de ser una eina per promoure el sector de l'ESS, incorporant-hi clàusules socials, ambientals i ètiques. Concretament, el text preveu que les administracions públiques fomentin la participació d'empreses i entitats de l'ESS en els procediments de contractació pública.

Per tant, proposem que les administracions estableixin un objectiu de reserva anual per a aplicar aquesta reserva (vinculada a l'Annex IV de la LCSP). Complementàriament, proposem la coordinació amb catàlegs o directoris sistematitzats a escala territorial sobre l'oferta de l'ESS, per conèixer les característiques i la dimensió, alhora que es vinculen les seves activitats productives a potencials CPV per facilitar el dimensionament de l'oferta i la promoció de les reserves.

L'àmbit cultural per la seva dimensió des de l'ESS de la comarca hauria de ser un dels objectes prioritaris de reserva, així com els serveis vinculats a l'àmbit social de salut i comunitari.

Els codis del vocabulari comú de contractes públics (CPV) recollits a l'Annex IV de la Llei de contractes del sector públic (LCSP) que s'emmarquen en l'àmbit de la cultura, l'art i serveis relacionats són els següents:

1. Creació i interpretació artística i literària

Aquesta categoria inclou la tasca creativa i d'execució d'obres:

- De 79995000-5 a 79995200-7: Serveis de creació i interpretació artística i literària.
- 92310000-7: Serveis de creació i interpretació d'obres artístiques i literàries.
- 92312000-1: Serveis artístics generals.
- 92312100-2 a 92312140-4: Serveis artístics de productors de teatre, grups de cantants, bandes de músics i orquestres.
- 92312200-3: Serveis proporcionats per autors, compositors, escultors i altres artistes individuals.

2. Serveis culturals, de museus i arxius

Aquests codis cobreixen la gestió institucional i la conservació del patrimoni:

- 92500000-6: Serveis de biblioteques, arxius, museus i altres serveis culturals.
- 92510000-9 a 92512000-3: Serveis específics de biblioteques i arxius.
- 92520000-2: Serveis de museus i de preservació de llocs i edificis històrics.
- 92521000-9 a 92521100-0: Serveis d'exposició en museus.

3. Organització d'esdeveniments, festivals i festes

Serveis vinculats a la producció d'actes públics culturals:

- 79952100-3: Serveis d'organització d'esdeveniments culturals.
- 79953000-9: Serveis d'organització de festivals.
- 79954000-6: Serveis d'organització de festes.
- 79950000-8: Serveis d'organització d'exposicions, fires i congressos.

Incrementar la reserva de contractes segons la DA 4a: el context d'EI i CET al territori és escàs, tal com hem vist a la diagnosi, però això no pot impedir que es potenciï aquest instrument, ja que és un vehicle per generar serveis de qualitat i, alhora, combatre l'atur amb una ocupació inclusiva i amb marcat caràcter territorial. Cal tenir present que, segons la LSCP, tant les administracions autonòmiques com les locals han d'aprovar el seu propi percentatge mínim d'objectiu de reserva. La forma de calcular el percentatge de reserva no està ben definida en la normativa general, i presenta problemes per a la seva aplicació, la qual cosa condueix a una gran heterogeneïtat en les referències utilitzades per les administracions.

L'Oficina Independiente de Regulación y Supervisión de la Contratación (Oirescon) ha assenyalat que és necessari establir de manera clara el sistema per determinar el percentatge de reserva, indicant:

1. Quin indicador es prendrà en consideració: el pressupost base de licitació (PBL), amb IVA o sense, o el preu d'adjudicació.
2. Sobre què s'aplicarà: contractes licitats o adjudicats.
3. Si es limita o no a tipus concrets de contractes o a uns codis CPV determinats. Recomanem no limitar els CPV objectes de reserva (ni només als inclosos a l'Annex VI de la LSCP) i fer el càlcul sobre el PBL exclòs IVA, seguint alguna de les metodologies següents:

- Percentatge sobre el total del pressupost de contractació pública
- Percentatge sobre determinats objectes contractuals (CPV)
- Volum econòmic determinat, aprovat anualment

Per tant, proposem vetllar perquè totes les administracions donin compliment a la normativa i estableixin el seu objectiu de reserva segons DA 4a aplicant una metodologia no limitativa vinculada als objectes contractuals i alhora:

- Fer seguiment públic i transparent del grau de compliment de les administracions.
- Acompanyar tècnicament les administracions per identificar objectes contractuals susceptibles de ser reservats.

Aplicar una condició especial d'execució de subcontractació amb ESS: incorporar com a condició d'execució en qualsevol objecte contractual i tipus de contracte amb possibilitats de subcontractació l'obligació de subcontractar (recomanable amb un màxim, seguint el model de la instrucció de Barcelona, de fins a un 35 % de la prestació) amb empreses de l'economia social. Aquesta mesura es pot combinar amb un servei d'acompanyament a les empreses adjudicatàries per tal de garantir-ne el compliment facilitant contactes de proveïdores de l'ESS, amb prioritat per les que formin part del territori, malgrat que la decisió serà únicament a càrrec d'adjudicatària.

Consultes preliminars al mercat (CPM): utilitzar les CPM per conèixer la capacitat de l'ESS abans de licitar, adaptant els plecs a la realitat del mercat social del territori, i, a la vegada, com a eina per dinamitzar-ne la concurrència facilitant que es puguin preparar amb temps per a la futura licitació.

Mesurament del retorn social (SROI): segons dades de la Direcció General de Contractació Pública, destaca la conclusió que, per cada euro (1 €) adjudicat en contractes amb reserva social, que de forma indirecta ha possibilitat la inserció sociolaboral de persones amb discapacitat, s'estima un retorn social d'1,89 €. És a dir: es constata com la reserva social té un impacte en termes econòmics i de benestar social superior al seu cost. constata que per cada euro invertit en reserva social es genera un retorn d'1,89 € en benestar i estalvis per a les administracions. Aquest indicador de mesura caldria desenvolupar-lo territorialment per mesurar, potenciar i valorar l'impacte de les reserves de contracte al Maresme.

Ús estratègic del contracte menor: tal com desplega el Decret llei 3/2025, de la Generalitat de Catalunya, els contractes d'obres, serveis i subministraments de valor estimat igual o inferior a 5.000 euros, IVA exclòs, duts a terme pels òrgans de contractació de Catalunya amb els operadors econòmics amb capacitat d'obrar i que comptin amb l'habilitació professional en el seu cas necessària, es consideren pagaments menors a l'efecte de tramitar-los. El decret regula que es poden subscriure contractes que generin pagaments menors en els termes establerts en aquest precepte per cobrir necessitats de caràcter periòdic o recurrent, sempre que el valor estimat en conjunt dels diversos contractes no excedeixi en una mateixa anualitat el límit màxim per a la contractació menor que correspongui a la tipologia de contracte de què es tracti. Posteriorment, s'han establert recomanacions per desplegar-ho, tenint en compte que en un termini de cinc anys la successió de menors del mateix objecte contractual no superi el seu llindar (en serveis, 15.000 €, IVA exclòs). Tenint en compte aquests elements, la contractació menor pot esdevenir un canal d'entrada per a l'ESS a la contractació pública i amb un marcat caràcter territorial.

D'altra banda, per contractacions menors de més import és recomanable potenciar-los amb concurrència, amb publicació al perfil del contractant, per tal de donar noves oportunitats d'accés a operadores desconegudes per part de la unitat contractant i, alhora, aplicant un disseny estratègic que estableixi un conjunt de criteris de selecció de contractista cercant la qualitat-preu (criteris automàtics diferents del preu, de judici de valor, etc.).

Catàlegs de contractació territorial: difondre i actualitzar els catàlegs de proveïdores de l'ESS del territori perquè les administracions les tinguin presents tant per a la contractació menor com per al disseny dels procediments (anàlisi de potencials reserves, subcontractació a ESS, lotejament de contractes, establiment de solvències proporcionades a la realitat del mercat territorial, etc.).

4. Per una contractació pública que desenvolupi polítiques públiques

Connectar la contractació pública amb polítiques públiques del territori:

- Cal relacionar l'objecte del contracte amb plans locals: ocupació, sostenibilitat, economia social, igualtat...
- Cal preveure i justificar els impactes esperats i com es mesuraran.

Dinamització del territori:

- Lots petits i ajustats de manera que més pimes puguin licitar.
- Terminis realistes de presentació i execució i requisits de solvència proporcionats.
- Difusió anticipada a agents locals (Ateneu, gremis...) a través d'anuncis previs, CPM o el mateix pla anual de contractació.

Priorització de la qualitat i l'impacte abans que només el preu:

- Millor relació qualitat-preu amb criteris objectius.
- Puntuació a: innovació local, sostenibilitat, benefici comunitari...

Clàusules socials i ambientals útils, no decoratives:

- Contractació inclusiva, igualtat, plans ambientals aplicables.
- A la fase d'execució cal incloure-hi obligacions clares i indicadors verificables.
- Penalitzacions si no es compleix amb les condicions establertes.

Establiment de polítiques territorials prioritàries: cal determinar quins àmbits cal potenciar per donar resposta a les necessitats de la comarca. Partint de les dades analitzades, proposem tres àmbits clau que caldria desplegar inicialment a través de mesures especials o criteris automàtics:

- Combatre l'atur: cal incorporar clàusules que fomentin la inserció de persones al mercat laboral, especialment si estan en risc d'exclusió social. De la mateixa manera, es pot fomentar la contractació cultural diversa, facilitant l'entrada al mercat laboral a persones amb coneixements (o orígens) en cultures.
- Igualtat de gènere: desplegar clàusules de foment de la contractació de la dona, paritat en equips directius adscrits al contracte; vetllar pel compliment dels plans d'igualtat.
- Incidir en el PIB per càpita: integrar criteris que fomentin la millora de les condicions salarials de les persones adscrites al contracte més enllà del que s'estableix al conveni col·lectiu de referència, així com fomentar les empreses amb més estabilitat en plantilla.
- Cohesió territorial: fomentar les reserves i la subcontractació amb empreses de l'ESS per tal de reforçar el teixit socioeconòmic del territori i apostar per models d'organització que integren l'arrelament territorial en els seus valors.

Avaluació de la contractació pública: cal establir un pla d'objectius de contractació estratègica a assolir i determinar-ne la mesura. D'aquesta manera, es pot fer seguiment de l'impacte de les mesures aplicades, tant a escala local com supramunicipal.

5. Per una contractació pública com a motor econòmic i de resiliència del territori

Mesures per incrementar la concurrència, facilitar l'accés de les pimes i diversificar el mercat dotant-lo de més resistència:

- **Aplicació de la divisió obligatòria en lots**: s'estableix el principi de "dividir o explicar" (art. 99.3 LCSP), segons el qual la divisió és la norma general i la no divisió s'ha de justificar de manera reforçada a l'expedient.
- **Limitació de l'adjudicació múltiple**: per evitar la concentració de mercat, es recomana limitar el nombre de lots que es poden adjudicar a una mateixa empresa, per facilitar així que les pimes i l'ESS tinguin més capacitat d'entrada al mercat públic.
- **Simplificació administrativa (RELIC)**: l'ús del Registre d'empreses licitadores i classificades de Catalunya (RELIC) és una eina clau de simplificació, ja que evita que les empreses hagin de presentar la mateixa documentació en cada licitació (principi de once-only). Cal oferir acompanyament al teixit socioeconòmic local perquè facin la inscripció de cara a preparar aquest mercat per poder participar en procediments oberts simplificats.

- **Reducció de barreres financeres**: no exigir innecessàriament el llindar màxim de solvència econòmica que permet la LSCP (1,5 vegades el VEC o el seu valor anual mitjà). Cal proporcionar aquesta a la realitat del mercat.
- **Protecció contra la morositat**: cal supervisar el compliment dels terminis de pagament als subcontractistes, i habilitar la possibilitat de pagament directe per part de l'Administració.
- **Incorporar mesures i criteris** que fomentin els circuits de comercialització o distribució més curts.

Mesures per facilitar l'enfortiment del teixit socioempresarial territorial a partir de la intercooperació:

- Promoure jornades sectorials per connectar iniciatives del territori per generar propostes conjuntes.
- Fomentar la integració de solvència per mitjans externs i les unions temporals d'empreses (UTE) com a mecanisme d'accés a la contractació pública per a pimes, ESS i autònoms.
- Incorporar als plecs administratius un model d'integració de solvència.

Mesures per incrementar la col·laboració publicoprivada amb el teixit local:

- Organitzar jornades territorials informatives sobre oportunitats de contractació pública, enfocades a l'ESS, pimes i teixit socioeconòmic local.
- Generar guies pas a pas, videotutorials i preguntes més freqüents en llenguatge accessible sobre contractació pública.
- Capacitar el mercat oferint programes formatius sobre contractació pública.

La contractació estratègica ha de ser una eina al servei de la comarca, dels seus reptes, del seu teixit local i de la seva ciutadania. Per tant, cal desplegar tot el potencial de la contractació i totes les eines que actualment tenim a disposició amb la implicació de tots els agents del territori, per generar un model de col·laboració publicoprivada que permeti vehicular polítiques públiques des del territori i amb el territori.

9. Bibliografia

- **Cambra de Comerç de Barcelona**. (2024). Informe Maresme 2T 2024 (segon trimestre). https://cambrabcn.org/wp-content/uploads/2023/12/2024-2T-Maresme.pdf
- **Consell Comarcal del Maresme**. (2024a, gener). 2021 PIB comarcal i municipal. Observatori de Desenvolupament Local del Maresme. https://www.ccmaresme.cat/wp-content/uploads/2024/01/2021_PIB_comarcal_i_municipal.pdf
- **Consell Comarcal del Maresme**. (2024, desembre). Report d'atur – Maresme, desembre 2024. https://www.ccmaresme.cat/report-datur-desembre-2024/
- **Consell Comarcal del Maresme**. (2025, 16 d'abril). 33.202€ separen els municipis maresmencs amb la renda neta mitjana per llar més elevada i la més baixa. Observatori de Desenvolupament Local. Recuperat el 5 de juliol de 2025, de https://www.ccmaresme.cat/33-202e-separen-els-municipis-maresmencs-amb-la-renda-neta-mitjana-per-llar-mes-elevada-i-la-mes-baixa/
- **Consell Comarcal del Maresme**. (2025b, maig). La població al Maresme. Any 2024. https://www.ccmaresme.cat/wp-content/uploads/2025/05/Poblacio-2024.pdf
- **Generalitat de Catalunya. Departament d'Empresa i Treball**. (2024, 8 d'octubre). Registre General de Cooperatives de la Generalitat de Catalunya. https://analisi.transparenciacatalunya.cat/Treball/Registre-General-de-Cooperatives-de-la-Generalitat/euku-fzbx/about_data
- **Generalitat de Catalunya. Departament d'Empresa i Treball**. (2025a, 23 de gener). Registre de Centres Especials de Treball (CET). https://analisi.transparenciacatalunya.cat/Treball/Registre-de-Centres-Especials-de-Treball-a-Catalun/pr46-nkms/about_data
- **Generalitat de Catalunya. Departament d'Empresa i Treball**. (2025b, 10 de juliol). Registre d'Empreses d'Inserció (EI). https://analisi.transparenciacatalunya.cat/Treball/Registre-d-Empreses-d-Inserci-/d9jt-yqkn/about_data
- **Generalitat de Catalunya. Departament de Justícia, Drets i Memòria**. (2025, 16 de juliol). Entitats jurídiques del Registre d'entitats de Catalunya. https://analisi.transparenciacatalunya.cat/Legislaci-just-cia/Entitats-jur-diques-del-Registre-d-entitats-de-Cat/y6fz-g3ff/about_data
- **Idescat**. (2025a). Producte interior brut territorial. Valor afegit brut. Per grans sectors (%): Maresme https://www.idescat.cat/pub/?id=pibc&n=8278&geo=com:21&lang=ca
- **Idescat. (2025b)**. Registre d'atur registrat per municipis – Maresme. https://www.idescat.cat/pub/?id=atureg&n=4299&by=mun
- **Institut Nacional d'Estadística. (2025)**. Atlas de distribución de renta de los hogares. https://www.ine.es/ADRH/?config=config_ADRH_2023.json&showLayers=ADRH_2023_Renta_media_por_hogar_cache&level=5
- **Portal de Transparència de Catalunya. (2025)**. Plataforma de Serveis de Contractació pública. https://contractaciopublica.cat/ca/inici https://analisi.transparenciacatalunya.cat/Economia/Contractaci-p-blica-a-Catalunya-publicacions-a-la-/ybgg-dgi6/about_data

COOP
MARESME

coopmaresme.cat
info@coopmaresme.cat
@coopmaresme